

**Vaasan ammattikorkeakoulu,
University of Applied Sciences Publications
OTHER PUBLICATIONS C14**

**VAASAN AMMATTIKORKEAKOULUN
ENSIMMÄISET TOIMINTAVUODET
1996 - 2011**

Erkki Kokkonen

Vaasa 2012

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Ammattikorkeakoulutuksen idea	5
1.2 Ammattikorkeakoulujen kokeilua koskeva laki	6
1.3 Laki ammattikorkeakouluopinnoista	7
1.3.1 Ammattikorkeakoulun ylläpitäminen	7
1.3.2 Ammattikorkeakouluhankkeiden arviointi	7
1.4 Ammattikorkeakoululaki	8
1.5 Suomalaisen ammattikorkeakouluverkon syntyminen	8
1.6 Tiivistelmä Vaasan ammattikorkeakoulun suunnittelu- ja toteutusvaiheista	9
2 AMMATTIKORKEAKOULUN KOKEILULUTOIMINNAN VALMISTELU	11
3 VÄLIAIKAINEN AMMATTIKORKEAKOULU 1996 – 1998	15
3.1 Kokeiluluvan hakeminen	15
3.2 Hyväksymispäätös	16
3.3 Toiminnan käynnistäminen	16
3.4 Ensimmäinen tavoite- ja tulossopimus	17
4 VAKINAINEN VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU 1999	19
5 AMMATTIKORKEAKOULUN TOIMINNAN ORGANISOINTI	21
5.1 Toiminnan organisointiin liittyvät päätökset	21
5.2 Ammattikorkeakoulun rehtorit	23
5.3 Toimialayksiköt ja toimialajohtajat	25
5.3.1 Tekniikan ja liikenteen yksikkö	25
5.3.2 Liiketalous- ja matkailuyksikkö	26
5.3.3 Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö	27
5.4 Tukiyksiköt	27
5.4.1 Hallinto- ja talousyksikkö	28
5.4.2 Tutkimus- ja palveluyksikkö	29
5.4.3 Kehittämis- ja opintoasian yksikkö	29
5.4.4 Opintoasiain yksikkö	29
5.4.5 Opetuksen kehittämissyksikkö	30
6 OPETTAJAT JA MUU HENKILÖSTÖ	31
6.1 Opetushenkilöstön tutkintorakenteen kehitys	31
7 AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJAT	35
7.1 Opiskelijamäärien kehittyminen	35
7.2 Opiskelijat koulutusaloittain	37
7.3 Opiskelijavalintaprosessi	38
8 FYYSINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	39
8.1 Palosaaren toimipiste Wolffintie 30	39

8.2 Keskustan toimipiste Raastuvankatu 29 – 31	40
8.3 Technobothnia	41
8.4 Tritonia	42
8.5 Kehittämissuunnitelmia	43
9 TOIMINNAN TULOKSET JA LAADUN ARVIOINTI	45
9.1 Päätehtävät	45
9.2 Laadun arvioinnin perusteet	45
9.3 Toiminnan tuloksellisuuden mittaamisesta	45
9.4 Vaasan ammattikorkeakoulun hakijamäärien kehittyminen	47
9.5 Tutkinnot 1997 - 2010	49
9.6 Opintojen tehokkuus	50
9.7 Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään	51
9.8 Kansainvälistyminen	53
9.9 Tutkimus- ja kehittämistoiminta	55
9.10 Ammattikorkeakoulun toiminnan rahoitus	58
9.11 Kokeilu- ja toimilupahakemuksiin liittyvät auditoinnit	59
9.12 Vaasan ammattikorkeakoulun toimintaan ja laatujärjestelmään liittyviä auditointeja	60
9.13 Kone- ja tuotantotekniikan ohjelman auditointi	62
9.14 Vaasan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi	62
10 AMMATTIKORKEAKOULUN TULEVAISUUDEN NÄKYMIÄ	65
11 LOPPUSANAT	69
LÄHTEET	73
LIITTEET	75

1 JOHDANTO

Tämän historiikin kirjoittajan tavoitteena oli koota dokumentteihin pohjautuva katsaus Vaasan ammattikorkeakoulun suunnitteluvaiheesta, toimilupien hakemisesta valtioneuvostolta ja toimiluvan myöntämisestä perusteineen sekä toiminnan tuloksista. Tulossaan sisältyy keskeisiä poikkileikkaus- ja trenditietoja toiminnan tuloksista ja tuloksellisuuden mittaamisesta vuosilta 1997 – 2010. Historiikin loppupuolella käsitellään myös vireillä olevia hankkeita Vaasan ammattikorkeakoulutoiminnan kehittämiseksi.

1.1 Ammattikorkeakoulutuksen idea

Korkeakoulutuksen kehittäminen suuntaan, jossa perinteisen, akateemista vapautta korostavan ja teoreettisen ja perustutkimuspainotteisen yliopiston rinnalle kehitettäisiin käytännöllisempi, ammatillisesti orientoinut korkeakoulutuksen haara, sai ensimmäiset esikuvansa Englannin Polytechnic - oppilaitoksista 1960-luvun puolivälissä ja Saksan Fachhochschule - järjestelmästä, joka syntyi 1960 – 1970 - luvun vaihteessa. Ammatillisesti orientoitunut korkeakouluopetus sai vähitellen jalansijaa myös muissa eurooppalaisissa maissa, etenkin Hollannissa, Sveitsissä, Itävallassa ja Irlannissa. Pohjoismaissa ei korkeakoululaitoksen toiseen haaraan juurikaan innostuttu, Ruotsissa vastaavaa keskustelua ei juuri käyty.

Suomessa ammattikorkeakoulujärjestelmä sai 1990-luvun alussa lähtölaukauksen, joka sisälsi runsaasti saksalaista ruutiä. Vaasan ammattikorkeakoulun ensimmäinen rehtori kuvasi asiaa seuraavasti: ”Vasta 1990-luvun alussa käynnistettiin ministeri Christoffer Taxellin johdolla maamme ammatillisen korkeakoulutuksen kehittäminen lähinnä länsisaksalaisen mallin suuntaan. Joka tapauksessa ammattikorkeakoulujärjestelmämme lähtölaukaus ammuttiin vuonna 1989 Finlandia – talossa pidetyssä laajassa seminaarissa, jonka ministeri Taxell oli kutsunut koolle. Opetusministeriö sai tehtäväkseen pikaisesti valmistella ammattikorkeakouluja koskevan kokeilulain, joka astuikin sitten voimaan vuoden 1992 alusta lukien.”

Suomalaisessa korkeakoulupolitiikassa ammattikorkeakoulun syntyminen merkitsi ns. duaalimallin soveltamista korkeakoulutuksessa. Ammattikorkeakoulututkinnot suunniteltiin Bachelor-tason eli alemmiksi korkeakoulututkinnoiksi. Tutkintorakennetta suunniteltaessa ammatillisen harjoittelun osuutta pidettiin tärkeänä erityisesti ammattikorkeakoulututkinnon oman profiloitumisen kannalta. Tutkintojen laajuudeksi määriteltiin pääsääntöisesti 140 / 160 opintoviikkoa (myöhemmin opintoviikot vaihdettiin eurooppalaisen Bolognan sopimuksen mukaisesti opintopisteiksi 210 / 240). Tämä määrätti ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen kuluvan ns. normiajan 3,5 – 4 vuodeksi opintojen edetessä optimaalista vauhtia ilman poissaoloja tai keskeytyksiä.

Käytännönläheisen ammattikorkeakoulutuksen suunnittelu sai tukea elinkeinoelämää edustavilta järjestöiltä. Nämä pitivät elinkeino- ja työelämää lähellä toimivan korkeakoulun merkitystä suurena mm. siksi, että osaavasta ammatillisesti koulutusta työvoimasta oli pulaa – erityisesti tietoyhteiskunnan rakentamisen katsottiin vaativan tämän tyyppistä satsausta korkeakoulutukseen. Ammattikorkeakoulusta toivottiin saatavan uutta korkeakoulutettua työvoimaa nopeammin kuin perinteisistä yliopistoista.

1.2 Ammattikorkeakoulujen kokeilua koskeva laki

1990-luvun alussa suomalaisen ammattikorkeakoulun syntyminen konkretisoitiin lainsäädännöllä, joka aloitettiin säätämällä kokeilua koskeva laki 1991. Nuorisoasteen ja ammattikorkeakoulujen kokeilusta annetun lain (391/1991) mukaan ammattikorkeakoulukokeilussa yhteen tai useampaan oppilaitosmuotoon kuuluvat pääsääntöisesti opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen koulutusta antavat ammatilliset oppilaitokset järjestävät opetuksen yhteistyössä ammattikorkeakoulututkintojen suorittamista varten. Ammattikorkeakoulututkinto on korkeakoulututkinto. Kokeilulain esittelijänä toimi opetusministeri Ole Norrback ja lain vahvisti silloinen tasavallan presidentti Mauno Koivisto.

Kokeilua varten oppilaitokset muodostivat kokeiluyksikön, josta käytettiin väliaikaisen ammattikorkeakoulun nimeä. Kokeiluyksikkö voitiin muodostaa yhdestäkin oppilaitoksesta. Väliaikainen ammattikorkeakoulu voi järjestää myös aikuiskoulutusta sekä koulutusta tukevaa palvelu-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Kokeiluyksikön oppilaitosten ylläpitäjät tekivät laatimansa kokeilusuunnitelman pohjalta keskenään sopimuksen kokeilun järjestelyistä.

Kokeilulupa

Kokeiluluvan myöntämisestä säädettiin Nuorisoasteen ja ammattikorkeakoulujen kokeilusta annetussa laissa seuraavasti: Luvan ammattikorkeakoulujen kokeiluihin myöntää valtioneuvosto asianomaisten oppilaitosten ylläpitäjien hakemuksesta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että kokeilua on pidettävä koulutusjärjestelmän kehittämisen kannalta tarpeellisena. Valtioneuvosto voi liittää lupaan ehtoja. Valtioneuvosto voi myöhemmin hakemuksesta muuttaa ja täydentää kokeilulupaa sekä hakemuksettakin peruuttaa luvan, jos siihen on syytä. Luvan hakemisesta säädettiin tarkemmin asetuksella, jonka mukaan hakemukseen tuli liittää mm. selvitys asianomaisten oppilaitosten silloisesta koulutustehtävästä, kokeilusuunnitelma sekä arvio kokeilun kustannusvaikutuksista.

1.3 Laki ammattikorkeakouluopinnoista

Siirtyminen kokeilutoiminnasta vakinaisten ammattikorkeakoulujen perustamiseen edellytti uutta lainsäädäntöä. Eduskunta hyväksyi vuonna 1995 lain ammattikorkeakouluopinnoista, jolla määriteltiin ammattikorkeakoulun perustamiseen, tehtävään ja toiminnan ohjaamiseen liittyvät asiat. Lain mukaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tarkoituksena on työelämän ja sen kehittämisen asettamien vaatimusten pohjalta antaa tarpeelliset tiedolliset ja taidolliset valmiudet ammatillisissa asiantuntijatehtävissä toimimista varten. Ammattikorkeakoulujen perustamiseen liittyvät linjaukset toimiluvan myöntämisen ehdoista ja laatuvaatimusten täyttymisestä kirjattiin lakiin seuraavasti:

1.3.1 Ammattikorkeakoulun ylläpitäminen

Valtioneuvosto voi myöntää kunnalle tai kuntayhtymälle taikka rekisteröidylle suomalaiselle yhteisölle tai säätiölle ammattikorkeakoulun toimiluvan. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että ammattikorkeakoulu on koulutustarpeen vaatima ja täyttää 5 §:ssä tarkoitettujen arviointiperusteiden pohjalta ammattikorkeakouluopintojen järjestämiselle asetettavat laatu- ja muut vaatimukset.

1.3.2 Ammattikorkeakouluhankkeiden arviointi

Ammattikorkeakoulun toimiluvan myöntämistä ja valtion ammattikorkeakoulun perustamista harkittaessa arviointiperusteita olivat lain mukaan erityisesti:

- 1) toiminta-ajatus
- 2) suunniteltujen koulutusohjelmien ajanmukaisuus ja tarpeellisuus
- 3) koulutusalojen yhdistelmien toimivuus
- 4) toiminnan vahvuusalue
- 5) riittävä koko suhteessa koulutustehtävään
- 6) opettajiston koulutustaso
- 7) kirjasto- ja informaatiopalvelut
- 8) suhteet työelämään
- 9) yhteistyö yliopistojen ja korkeakoulujen sekä muiden oppilaitosten kanssa
- 10) kansainvälinen yhteistyö
- 11) alueellinen koulutus- ja palvelutehtävä
- 12) arvioinnin järjestäminen.

Käytännössä toimilupien myöntämisen edellytysten täyttymisen toteaminen annettiin korkeakoulujen arviointineuvostolle (KKA). Lain mukaan ensimmäiset vakinaiset ammattikorkeakoulut voivat aloittaa toimintansa 1.8.1996. Lain vahvisti tasavallan presidentti Martti Ahtisaari ja esitteli opetusministeri Olli-Pekka Heinonen 3.3.1995. Ammattikorkeakoulun hallinnosta laissa oli todettu, että yleistä hallintoa hoitavat ammattikorkeakoulun ja hallitus ja rehtori. Kaksikielisen ammattikorkeakoulun monijäseniset hallintoelimet jakaantuvat suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen jaostoon.

Jaostot käyttävät toimialallaan asianomaisen hallintoelimen toimivaltaa. Jaoston jäsenet tulee nimittää asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä.

1.4 Ammattikorkeakoululaki

Uudistetussa ammattikorkeakoululaissa (9.5.2003/351) täsmennettiin ammattikorkeakoulun rooli suomalaisessa korkeakoululaitoksessa ns. duaalimalliin perustuvaksi: ”Ammattikorkeakoulut ovat osa korkeakoulujärjestelmää. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot muodostavat yhdessä korkeakoululaitoksen.” Uudessa ammattikorkeakoululaissa hallinnosta todettiin lyhyesti, että ammattikorkeakoululla on sisäisissä asioissaan itsehallinto. Esimerkiksi aikaisemmassa vuoden 1995 laissa ollutta mainintaa kaksikielisen ammattikorkeakoulun kielipohjaisista jaostoista ei uuteen lakiin sisällynyt. Samassa laissa määriteltiin myös järjestelmä, jolla korkeakoululaitosta ohjataan ja kehitetään.

Tavoitteiden asettaminen

Valtioneuvosto hyväksyy, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, määrävuosiksi kerrallaan koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman, joka sisältää ammattikorkeakoulujen yleiset kehittämistavoitteet. Opetusministeriö ja ammattikorkeakoulun ylläpitäjä yhdessä ammattikorkeakoulun kanssa sopivat määrävuosiksi kerrallaan ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista, kansallisen korkeakoulupolitiikan kannalta keskeisistä tavoitteista ja niiden seurannasta sekä keskeisistä valtakunnallisista kehittämishankkeista. Milloin ammattikorkeakoulukohtaisia määrällisiä tavoitteita ei saada muutoin valtakunnallisesti tai alueellisesti yhteen sovitetuiksi, opetusministeriö voi päättää ammattikorkeakoulun aloituspaikoista.

1.5 Suomalaisen ammattikorkeakouluverkon syntyminen

Suomalainen korkeakoulujärjestelmä poikkeaa merkittävästi eurooppalaisista korkeakouluista mm. siinä, että korkeakouluyksiköt ovat pieniä ja sijoittuneet tasaisesti ympäri harvaan asuttua maatamme.

Samaan aikaan kun ammattikorkeakoulukokeilujen toiminta oli alkamassa, säädettiin myös aluekehityslaki ja uudistettiin maakuntajako. Vuonna 1993 säädetyllä lailla alueiden kehittämisestä luotiin tavallaan pohjaa laajan, koko maan kattavan ammattikorkeakouluverkon syntymiselle. Aluekehityslaki astui voimaan vuoden 1994 alusta, lain esittelijänä toimi silloinen sisäasiainministeri Mauri Pekkarinen ja lain vahvisti presidentti Mauno Koivisto. Lakiin perustuvalla asetuksella maakuntauudistuksesta maahan luotiin 20 toiminnallistaloudellista maakuntaa. Pohjanmaalle synnytetettiin ristiriitaisissa tunnelmissa Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnat, joiden hallinnosta tulivat vastaamaan kuntien valitsevat maakunta-

liitot. Rannikkopohjanmaalla koko maakuntaudistukseen suhtauduttiin erittäin varauksellisesti, taas Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla innostuneesti. Lain tavoitteena oli edistää maan alueiden omaehtoista kehittämistä ja tasapainoista alueellista kehitystä.

”Tavoitteen saavuttamiseksi:

- 1) turvataan alueiden väestön elinolojen kehitys ja sen kannalta tärkeiden palvelujen saatavuus
 - 2) turvataan alueellisen kehityksen kannalta tarpeellinen perusrakenne
 - 3) uudistetaan alueiden tuotantorakennetta, parannetaan yritysten toiminta edellytyksiä ja edistetään uusien työpaikkojen syntymistä sekä
 - 4) vahvistetaan muutoin alueiden talouden ja väestön osaamisen perustaa.
- Toimittaessa edellä 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lain tavoitteen saavuttamiseksi on pyrittävä ottamaan huomioon, että tämä tapahtuu ympäristön kestävästä kehitystä tukevalla tavalla.”

Pohjanmaan maakunnan ja Vaasan kannalta aluekehityslain tarjoamat lähtökohdat ammattikorkeakoulutoiminnan käynnistämiseksi olivat varsin haasteelliset. Naapurimaakunnat Etelä- ja Keski-Pohjanmaa voivat katsoa olevansa korkeakoulutuksen osalta kuopan pohjalla, joten vahvan ammattikorkeakoulun rakentamista pidettiin itsestään selvänä ja oikeutettuna vaatimuksena. Käytännössä tämä aluepoliittinen tausta merkitsi sitä, että kokeiluluvan myöntämistä Vaasalle ei pidetty valtakunnallisesti kiireellisimpänä asiana. Kokeilu- ja toimilupien saamisen jälkeenkin Vaasan ammattikorkeakoulu joutui alusta pitäen puolustuskannalle mm. aloituspaikoista ja koulutusohjelmista päätettäessä. Etenkin ammattikorkeakoulutoiminnan alkuvuosien aikana opetusministeriön edustajat aloittivat säännöllisesti tavoite- ja tulossopimusneuvottelut vetämällä esiin maakunnalliset tilastovertailut, joissa todettiin Pohjanmaan maakunnan olevan ylivoimainen ykkönen korkeakoulujen aloituspaikkojen määrässä suhteessa maakunnan nuorten ikäluokkien kokoon. Uusista pysyvistä aloituspaikoista ei Vaasan ammattikorkeakoulun kannattanut haaveillakaan, koska lisäykset piti ohjata sellaisille alueille tai maakuntiin, joissa aloituspaikkojen suhde ikäluokkien kokoon oli negatiivinen.

1.6 Tiivistelmä Vaasan ammattikorkeakoulun suunnittelu- ja toteutusvaiheista

Vaasan ammattikorkeakoulun perustamiseen liittyvän konkreettisen suunnittelu- vaiheen voidaan katsoa käynnistyneen vuosina 1993 - 1994, jolloin mm. laadittiin ammattikorkeakoulun kokeilusuunnitelma ja haettiin kokeilulupaa valtioneuvostolta. Vaasan kaupunki halusi valmistella ammattikorkeakoulun perustamista ja toimiluvan hakemista omistamiensa ammatillisen opistoasteen oppilaitosten sekä kaupungissa toimivien valtion vastaavien oppilaitosten pohjalta muodostettavalle ammattikorkeakoululle. Suunnitelman laati Erkki Kokkonen yhteistyössä kokeiluun osallistuvien rehtoreiden (Pentti Ruotsala, Ensio Järvinen, Jussi Hietikko, Raija Taipalus ja Eeva Raikio) kanssa. Silloinen apulaiskaupunginjohtaja Bengt Strandin oli alusta lähtien voimakkaasti tukemassa ammattikorkeakouluhankkeen etenemistä.

Valtioneuvosto myönsi Korkeakoulujen arviointineuvoston lausunnon perusteella 1.8.1995 Vaasan kaupungille väliaikaisen ammattikorkeakoulun toimiluvan, jonka turvin kokeilutoiminta käynnistyi syksyllä 1996. Vakinaisen toimiluvan valtioneuvosto myönsi Vaasan ammattikorkeakoululle 24.4.1998. Päätöksen perusteella toiminta alkoi vakinaisena elokuusta 1999 lähtien. Vakinaisen toimiluvan saaneita ammattikorkeakouluja oli maassamme tuossa vaiheessa yhteensä 24. Vaasan kaupungin aloitteesta ammattikorkeakoulu yhtiöitettiin ja Vaasan kaupungin saama toimilupa siirrettiin uudelle osakeyhtiölle (Oy Vaasan ammattikorkeakoulu - Vasa yrkeshögskola Ab.) 1.1.2010 lukien.

Siitä, mihin suuntaan korkeakoululaitoksemme rakennetta ja painopisteitä tulisi jatkossa kehittää, käydään jatkuvasti keskustelua. Ennen kevään 2011 eduskuntavaaleja ja niiden jälkeisten hallitusneuvottelujen yhteydessä korkeakoulupolitiikan suuntaviivoista väännettiin kättä totuttuun tapaan. Edellisen hallituskauden ohjelmaan kuulunut tavoitetta ammattikorkeakoulujen määrällisestä vähentämisestä ei enää korostettu, tilalle oli tuotu profiloitumisen ja yhteistyön lisäämisen vaatimuksia.

Historiikin lopussa on arvioitu ammattikorkeakoulutuksen tulevaisuuden näkymiä sekä Vaasan ammattikorkeakoulun roolia pohjalaisessa korkeakoulukentässä.

Erkki Kokkonen
Vaasassa, syksyllä 2011

2 AMMATTIKORKEAKOULUN KOKEILULUTOIMINNAN VALMISTELU

Leimallinen piirre kokeilutoiminnan käynnistämiseksi Vaasassa oli kiire - ministeriön antamat aikataulut olivat kireitä, joten kaupungin oli tehtävä kauaskantoisia ratkaisuja pikavauhdilla. Sekä hankkeeseen osallistuvilta oppilaitoksilta että kaupungin keskushallinnolta vaadittiin päämäärätietoisuutta ja erityistä joustavuutta tavoitteisiin pääsemiseksi. Toisaalta valmisteluvaihetta leimasi myös innokas ja myönteinen henki. Sekä Vaasan kaupungin että hankkeeseen mukaan tulevien oppilaitosten edustajat suhtautuivat ammattikorkeakoulutoiminnan käynnistymiseen suurin odotuksin ja olivat valmiita panostamaan täysillä hankkeen saamiseksi toivottuun lopputulokseen – ammattikorkeakoulun kokeiluluvan saamiseen ja toiminnan kehittämiseen sekä vakinaistamiseen.

Laki nuorisoasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeilusta oli säädetty vuonna 1991. Ensimmäiset kokeiluhankkeet olivat käynnistymässä ja ensimmäiset ammattikorkeakoulujen kokeiluluvat myönnettiin 1991 – 1992. Mainittakoon, että ensimmäisten kokeiluluvansaajien joukossa oli mm. Seinäjoen väliaikainen ammattikorkeakoulu. Vaasassa on perinteisesti seurattu tarkoin naapurikaupunki Seinäjoen edesottamuksia, joten ammattikorkeakoulurintamallakaan ei haluttu jäädä naapurista jälkeen. Yhtenä kokeilulain antamana reunaehtona kokeilutoiminnan aloittamiselle oli tulevan ammattikorkeakoulun ylläpitäjän määrittely – kokeilulupa voitiin myöntää vain yhdelle omistajataholle, joka saattoi olla kunta, kuntayhtymä tai osakeyhtiö. Vaasan kaupungin hankkeessa perusvaihtoehdoista ei tarvinnut käydä keskustelua, koska kysymykseen tulevat oppilaitokset olivat olleet joko kunnan tai valtion ylläpitämiä. Valtio saattoi olla ammattikorkeakoulun ylläpitäjänä vain erityisestä, valtakunnalliseen koulutustarpeeseen liittyvästä syystä. Tällä perusteella muodostettiin valtion ylläpitämä poliisiammattikorkeakoulu. Näin ollen kokeiluluvan ja myöhemmin vakinaisen toimiluvan hakija oli Vaasan kaupunki, jolle Vaasassa toimivien valtion omistamien teknillisen oppilaitoksen, hotelli- ja ravintola-alan oppilaitoksen sekä sairaanhoito-oppilaitoksen ylläpito oltiin siirtämässä.

Suunnitteluvaiheessa olevaan Vaasan ammattikorkeakoulukokeiluun osallistumiseen esittivät kiinnostuksensa myös sellaiset eteläpohjalaiset oppilaitokset, jotka eivät olleet mukana aikaisemmin kokeilutoiminnan aloittaneen Seinäjoen väliaikaisessa ammattikorkeakoulussa. Ehkä aktiivisimmin asialla oli Lapuan kauppaoppilaitos, jolle Vaasan kaupunki ilmoitti olevansa valmis hyväksymään filiaaliyksikön aseman, mikäli OPM hyväksyy asian Vaasan kokeiluluvan yhteydessä. Myös Suupohjan kunnissa toimivat oppilaitokset - Jurvan käsi- ja taideteollinen oppilaitos, Kauhajoen koti- ja laitostalousoppilaitos ja Suupohjan kauppaoppilaitos olivat laatineet oman kokeilusuunnitelmasa ja olivat valmiita liittymään alueellisina toimintayksikköinä Lapuan toimintayksikön tavoin Vaasan ammattikorkeakouluun, mikäli opetusministeriö hyväksyy ajatuksen. Vaasan kaupunki hyväksyi osaltaan liittymistä koskevan aiesopimuksen kesällä 1993. Eräässä vaiheessa myös Kauhavan yrittäjäopisto ilmoitti olevansa kiinnostunut Vaasan ammattikorkeakouluun liittymisestä filiaaliyksikkönä, samoin Alajärven kaupungin kauppaoppilaitos ja maatalousoppilaitos.

Korkeakoulujen arviointineuvosto suoritti erilliset arviointivierailut sekä Lapualta että Alajärveltä mukaan pyrkivien oppilaitosten osalta selvittääkseen niiden laadullisia valmiuksia ammattikorkeakoulutoiminnan aloittamiseksi.

Merkille pantavaa oli, että Vaasan kaupungin johto ei missään vaiheessa halunnut torjua eteläpohjalaisista kunnista tulleita esityksiä ja oli omalta osaltaan valmis tukemaan näiden kuntien oppilaitosten lisäämistä Vaasan ammattikorkeakoulun kokeiluhankkeeseen. Opetusministeriössä laajennushankkeet eivät kuitenkaan herättäneet innostusta, joten Vaasan ammattikorkeakoulusta ei syntynyt ylimaakunnallista, tässä tapauksessa kahden maakunnan alueella toimivaa korkeakoulua. Myöhemmin Kauhavan yrittäjäopisto, Jurvan käsi- ja taideteollinen oppilaitos ja Kauhajoen koti- ja laistolousoppilaitos liitettiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun filiaaleiksi.

Viime vuosien kehitys korkeakoulurintamalla osoittaa, että Vaasan ammattikorkeakoulun toimiminen yhdellä paikkakunnalla oli oikea ratkaisu. Vakinaista toimilupapäätöstä tehtäessä mm. tätä seikkaa korostettiin vahvuustekijänä. Viime vuosien korkeakoulupolitiikassa on pyritty tiivistämään kaikin tavoin ammattikorkeakouluverkkoa ja etenkin ammattikorkeakoulut, joiden toiminta on rakennettu maakunnassa toimivien alueellisten sivupisteiden pohjalta, joutuvat tai ovat jo joutuneet luopumaan alueellisista yksiköistään. Kunnat, jotka latasivat suuria odotuksia sivupistetoiminnalle, ovat alasajotrendiin luonnollisesti pettyneitä.

Vaasan ammattikorkeakoulun kokoonpanovaihtoehtoista

Erilaisista ammattikorkeakoulun kokoonpanovaihtoehtoista elivät pisimpään silloisen Vaasan läänin alueella toimivien teknillisten oppilaitosten pohjalta muodostettava tekniikan ammattikorkeakoulu ja toisena vaihtoehtona kaikkien Vaasassa toimivien opistoasteen oppilaitosten pohjalta muodostettava yhteinen kaksikielinen ammattikorkeakoulu.

Ensin mainittu pohjalainen tekniikan ammattikorkeakoulu, jota Vaasan teknillisen oppilaitoksen rehtori Pentti Ruotsala vahvasti ajoi, kaatui opetusministeriön koulutuspoliittiseen linjaukseen ammattikorkeakoulujen monialaisuudesta. Uusista ammattikorkeakouluista haluttiin muodostaa monialaisia, koska näin uskottiin saavutettavan mm. synergiaetuja, joita yksialaisilla korkeakouluilla ei saavutettaisi. Toinen vaihtoehto, myös ruotsinkielisen tekniikan ja terveydenhoitoalan koulutuksen liittämistä muodostettavaan kaksikieliseen Vaasan yksikköön, kariutui lähinnä kielipolitiikkaan – ruotsinkieliset koulutuspolitiikan vaikuttajat katsoivat, että yhtä kaksikielistä yksikköä parempi vaihtoehto olisi perustaa Vaasaan toinen puhtaasti ruotsinkielinen ammattikorkeakouluyksikkö. Allekirjoittanut oli pyydetty valmistelemaan myös ruotsinkielisen kokeilulupahakemusta. Tälle Svenska yrkeshögskolan -nimiselle yksikölle kokeilulupa heltisikin ennen kuin suomenkielinen vastaava hakemus tuli edes käsitelyyn. Vaasan kaupunki piti kuitenkin kiinni kauppaopetuksen ja matkailualan opetuksen kaksikielisyydestä. Lopputuloksena syntyi Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa yrkeshögskola, jossa tekniikan ja sosiaali- ja terveystieteiden opetuskielinä olivat suomi tai englanti ja kaupan ja hallinnon sekä matkailualan opetuskielinä suomi, ruotsi ja englanti. Vaasan kaupunki siis sai kaksikielisen ammattikorkeakoulun kokeilulupansa

vuotta myöhemmin kuin ruotsinkielinen, maakunnan ruotsinkielisten kuntien ylläpitämä Svenska yrkeshögskolan. Huolimatta kiireestä ja mm. kaupungin kaksikielisyyteen liittyvistä ongelmista, työskentelyilmapiiri oli positiivinen. Sen jälkeen kun oli käynyt selväksi, millä mallilla ammattikorkeakouluasiaa on mahdollista viedä eteenpäin, kokeilulupahakemuksen valmistelu sujui vauhdikkaasti.

Kokeilutoiminnan valmistelu oli siis aloitettu vuonna 1993 epävirallisen opistoasteen oppilaitosten rehtoreista koostuvassa työryhmässä, jonka puheenjohtajana toimi Pentti Ruotsala ja sihteerinä Erkki Kokkonen. Tämä työryhmä valmisteli ammattikorkeakoulun perustamiseen tähtäävän kokeilulupahakemuksen ja kokeilusuunnitelman vuonna 1994. Apulaiskaupunginjohtaja Bengt Strandin asetti 2.10.1995 virallisen työryhmän jatkamaan ammattikorkeakoulun suunnittelu- ja valmistelutyötä: puheenjohtaja Pentti Ruotsala, Vaasan teknillinen oppilaitos, rehtori, Vaasan hotelli- ja ravintolaoppilaitoksen rehtori (Jussi Hietikko), Vaasan kauppaoppilaitoksen rehtori (Ensio Järvinen), Vaasan kotitalous- ja sosiaalioppilaitoksen rehtori (Eeva Raikio), Vaasan terveydenhoito-oppilaitoksen rehtori (Raija Taipalus) sekä yksi jäsen kustakin oppilaitoksesta. Sihteerinä toimi suunnittelija Erkki Kokkonen.

3 VÄLIAIKAINEN AMMATTIKORKEAKOULU 1996 – 1998

3.1 Kokeiluluvan hakeminen

Hakemus oli toimitettava opetusministeriölle viimeistään vuotta ennen kokeilun suunniteltua alkamisajankohtaa. Vaasan kaupunki lähetti kokeilulupahakemuksen keväällä 1994. Hakemus perustui kokeilusuunnitelmaan, jonka kansilehdellä komeili Vaasan kaupungin historiallinen vaakuna ja nimi: Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa yrkeshögskola – Vaasa Polytechnic – Fachhochschule Vaasa.

Kuvio 1. Kokeilusuunnitelma

Kokeiluyksikön monikielinen nimi kuvasi kansainvälistä toimintaa, jota erityisesti tekniikan ja kaupan alan oppilaitoksissa jo ennen kokeilutoiminnan käynnistymistä oli aktiivisesti harjoitettu. Saksankielisen nimen mukaan ottoa voitiin perustella mm. yhteistoiminnalla Fachhochschule Kielin kanssa. Maamme ainoa saksankielinen koulutusohjelma Aussenhandel und Marketing, joka sisältyi ensimmäiseen viralliseen kokeiluohjelmapäätökseen, oli perua tästä yhteistyöstä. Tämän koulutusohjelman suorittaneet saivat ammattikorkeakoulujen ensimmäiset double degree - tutkintotodistukset, jotka osoittivat opiskelijan suorittaneen sekä suomalaisen että saksalaisen bachelor-tutkinnon. Tekniikan alan englanninkielisten koulutusohjelmien tarjonta oli uraa uurtavaa jo kokeilun käynnistyessä ja sen runsaus oli kärkitasoa maassamme.

Kokeilu suunniteltiin aloitettavaksi 1.8.1996. Suunnitelman mukaan kokeiluyksikköön kuuluvien valtion oppilaitosten (Vaasan teknillinen oppilaitos, kaksikielinen Vaasan hotelli- ja ravintolaoppilaitos, sekä Vaasan terveydenhuolto-oppilaitos) ylläpito-oikeuden siirtoa koskeva hakemus oli toimitettu opetusministeriölle 15.3.1994). Opetusministeriö ilmoitti 17.8.1995 vievänsä Vaasan kaupungin hakemuksen ammattikorkeakoulukokeilutoiminnan käynnistämistä valtioneuvoston käsittelyyn elokuussa 1995. Koska vuonna 1996 koulutusohjelmien vahvistamista koskevat pää-

tökset pyrittäisiin tekemään jo syys-lokakuun vaihteessa, ministeriö pyysi Vaasan ammattikorkeakoulun koulutusohjelmaesityksiä erittäin kiireellisellä aikataululla itselleen.

3.2 Hyväksymispäätös

Valtioneuvosto myönsi Korkeakoulujen arviointineuvoston lausunnon perusteella 1.8.1995 Vaasan kaupungille väliaikaisen ammattikorkeakoulun toimiluvan, jonka turvin kokeilutoiminta käynnistyi syksyllä 1996. Valtioneuvosto oli ennen päätöstä siirtänyt Vaasan kaupungin hakemuksesta omistamansa teknillisen oppilaitoksen ja terveydenhuolto-oppilaitoksen ylläpidon Vaasan kaupungille sen tekemän hakemuksen mukaisesti.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutusohjelmia, joihin uusia opiskelijoita syksyllä 1999 alkavaan koulutukseen haettiin, oli yhteensä 18. Niistä kahdeksan kuului tekniikan, kuusi hallinnon ja kaupan, kolme matkailu-, ravitsemis- ja talousalaan sekä yksi sosiaali- ja terveysalaan. Alkuvaiheessa muodostettu sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelma sisälsi suuntautumisvaihtoehtoina kliinisen hoitotyön (sairaanhoitaja) ja sosiaalialan koulutuksen. Tutkintonimike oli yhteinen sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto.

3.3 Toiminnan käynnistäminen

Kokeiluluvan perusteella syksyllä 1996 käynnistynyt Vaasan väliaikainen ammattikorkeakoulu muodostettiin viidestä silloisesta ammatillisen korkea-asteen tai opistoasteen oppilaitoksesta:

- Vaasan teknillinen oppilaitos
- Vaasan kauppaoppilaitos
- Vaasan hotelli- ja ravintola-alan oppilaitos
- Vaasan terveydenhuolto-oppilaitos sekä
- Vaasan kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitos

Vaasan kaupunki oli kauppaoppilaitoksen (kaksikielinen) sekä koti- ja sosiaalialan oppilaitoksen ja Suomen valtio teknillisen oppilaitoksen, hotelli- ja ravintolaoppilaitoksen (kaksikielinen) sekä terveydenhuolto-oppilaitoksen silloinen ylläpitäjä. Koska kokeilulainsäädäntö salli korkeakoulujen toimilupien myöntämisen yhdelle ylläpitäjälle, Vaasan kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 25.3.1996 Vaasan kauppaoppilaitoksen ja hotelli- ja ravintola-alan oppilaitoksen yhdistämisen yhdeksi kaupungin ylläpitämäksi oppilaitokseksi. Oppilaitoksen nimeksi tuli Vaasan liiketalouden ja hotellialan oppilaitos – Vasa institut för företagsekonomi och hotelladministration. Uuden yhdistetyn oppilaitoksen rehtoriksi siirrettiin hotelli- ja ravintolan oppilaitoksen rehtori Jussi Hietikko 1.8.1996 lukien. Kauppaoppilaitoksen rehtori Ensio Järvinen jäi eläkkeelle syksyllä 1996, joten kauppaoppilaitoksen rehtorin virka lakkautettiin. Vastaavasti terveydenhuolto-oppilaitos ja kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitos yhdistettiin ja muodostettiin kaupungin ylläpitämä Vaasan sosiaali- ja

terveysalan oppilaitos. Uuden oppilaitoksen rehtorin viran täyttäminen herätti keskustelua lähinnä siitä, voidaanko myös tähän virkaan siirtää toinen oppilaitoksen entisistä rehtoreista. Poliittisten päättäjien ratkaisu oli julistaa virka haettavaksi. Avoimeen virkaan valittiin hakukierroksen jälkeen KL Raijaliisa Laakkonen Kokkolasta.

Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyi Vaasan väliaikaisen ammattikorkeakoulun johtosäännön, joka astui virallisesti voimaan 1.8.1996 lukien. Vaasan kaupunginhallitus päätti nimittää johtosäännössä mainittuun ammattikorkeakoulun johtavan rehtorin virkaan teknillisen oppilaitoksen rehtori Pentti Ruotsalan 1.8.1996 alkaen 31.12.1998 saakka, kuitenkin enintään kokeiluajan loppuun. Johtavan rehtorin sijaiseksi nimettiin rehtori Jussi Hietikko.

Väliaikaisen ammattikorkeakoulun perustana olevat oppilaitokset olivat edelleenkin itsenäisiä oppilaitoksia, joilla oli oma hallintonsa ja taloutensa. Kokeiluluvan perusteella toimivaa väliaikaista ammattikorkeakoulua voitiin pitää asianomaisten oppilaitosten yhteisenä projektina, jolla oli johtava rehtori ja lainsäädännön mukainen johtoryhmä. Johtoryhmään kaupunginhallitus valitsi kuusi luottamushenkilöedustajaa kokeiluun osallistuvien oppilaitosten johtokunnista (kaksi kustakin), kokeiluun osallistuvien kolmen oppilaitoksen rehtorit, yksi kokeiluyksikön opettajien, yksi muun henkilökunnan ja kaksi opiskelijoiden valitsemaa edustajaa.

3.4 Ensimmäinen tavoite- ja tulossopimus

Ensimmäinen tavoite- ja tulossopimus väliaikaisen Vaasan ammattikorkeakoulun ja opetusministeriön välille syksyllä 1996 käynnistyvää kokeilutoimintaa varten laadittiin siten, että se voitiin allekirjoittaa 8.1.1996. Sopimuksessa määriteltiin toiminta-ajatus ja vahvuusalueet seuraavasti: Vaasan kaksikielinen ammattikorkeakoulu järjestää monikielisesti ammattikorkeakouluopintoja sekä perustutkintoon johtavana että aikuiskoulutuksena tekniikan ja liikenteen, hallinnon ja kaupan, matkailu-, ravitsemis- ja talousalan sekä sosiaali- ja terveysalan koulutuslohkoilla.

Erityisiksi vahvuusalueiksi määriteltiin ”korkeatasoinen teknologia, kansainvälinen kauppa ja matkailu, hoito- ja hyvinvointipalvelut sekä näiden alueiden yhteistoiminnan hyödyntäminen kehitettäessä oma-aloitteisuuteen ja yrittäjähenkisyyteen tähtäviä innovatiivisia ja joustavia koulutusohjelmia sekä tutkimus- ja palvelutoimintaa.” Muina vahvuusalueina mainittiin mm. monikieliset koulutusohjelmat sekä opetushenkilöstön korkea koulutustaso ja ammattitaito, jota tuetaan lisäkoulutusohjelmalla sekä arviointijärjestelmän hyödyntämisellä. Vahvuusalueiden määrittelyssä näkyi selkeästi se tosiasia, että kaikki kokeilutoimintaan mukaan tulleet yksiköt ja koulutusalat halusivat nostaa omaa alakohtaista profiiliaan eikä siihen ajatteluun istunut jonkin tai joidenkin alojen kohottaminen aivan ”erityiseksi vahvuusalueeksi”. Sama ongelma oli varmasti muillakin ammattikorkeakouluilla, koska opetusministeriö joutui jatkuvasti seuraavien 10 –15 vuoden aikana palaamaan ammattikorkeakoulujen profiloitumiseen ja painopistealojen määrittelyyn sopimusneuvottelujen yhteydessä.

Ammattikorkeakoulukokeilun käynnistäminen osui ajankohtaan, jossa tietoyhteiskunnan rakentaminen oli noussut valtakunnallisesti selkeäksi päätavoitteeksi. Tälle

ajatukselle antoi potkua Nokian räjähdysmäinen nousu matkapuhelinmarkkinoiden ykkösnimeksi maailmalla eikä tietoteknisen alan kasvulle nähty minkäänlaisia rajoja. Niinpä oli luonnollista, että myös ammattikorkeakoulut valjastettiin tietoyhteiskunnan rakentamisen vetojuhdiksi. Ensimmäisessä Vaasan väliaikaisen ammattikorkeakoulun ja opetusministeriön välisessä tavoite- ja tulossopimuksessa asia ilmaistiin seuraavasti: ”Ammattikorkeakoulu toimii tietoyhteiskunnan veturina ja takaa opiskeluyhteisön jäsenille nykyaikaiset välineet ja niiden vaatimat taidot tietojen käsittelyyn ja viestintään.”

Uusien painopistealueiden muodostamista koskevassa sopimustekstissä oli mielenkiintoinen maininta Venäjä-yhteistyöstä: Vaasan ammattikorkeakoulu kartoittaa mahdollisuuksia yhteisen yrittäjyyskasvatusprojektin toteuttamiseen tavoitteena johdonmukaisesti etenevä, kaikki koulutusasteet esiopetuksesta korkeakouluun ulottuva yrittäjyyskasvatushanke, joka sisältää opettajien jatkokoulutuksen sekä opetussuunnitelmien ja oppimateriaalin kehittämisen. Tästä hankkeesta ei myöhemmin ole mainintoja – toteutuakseen se olisi vaatinut henkilövoimavaroja ja taloudellista panosta, joita ei pienestä korkeakoulusta riittävästi löytynyt.

Syksyllä alkavaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavista koulutusohjelmista kahdeksan toteutettiin suomenkielisinä, ruotsinkielisiä ohjelmia oli kolme ja englanninkielisiä kuusi. Yksi ohjelmista toteutettiin pääosin saksankielisenä. Aloituspaiikkoja nuorten ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen myönnettiin yhteensä 625, jotka jakautuivat koulutusohjelmittain seuraavasti:

Elektroniikka ja tietotekniikka	75
Kone- ja tuotantotekniikka	40
Rakennus- ja ympäristöttekniikka	15
Sähkö- ja automaatiotekniikka	45
Architecture	15
Building and Environmental Engineering	15
Computer Integrated Manufacturing	15
Electronics and Information Technology	30
Talous- ja hallinto	115
Ekonomi och förvaltning	50
Aussenhandel und Marketing	25
International Business	25
Informaatiotekniikka	30
Informations teknik	15
Hotellin ja ravintolan liikkeenjohto	10
Affärsledning i hotell och restaurang	10
Hotel and Restaurant Business	15
Sosiaali- ja terveystieteet	80

Kokeilun käynnistyminen osui ajankohtaan, jossa kansantaloustilanne oli heikko ja työttömyysluvut olivat nousseet hälyttävän suuriksi. Tämän vuoksi maan hallitus oli valmistellut työllistämishjelman, johon sisältyi myös uusien ammattikorkeakoulujen koulutusvolyymien väliaikainen lisääminen. Tämän vuoksi Vaasan ammattikorkeakoulukin sai väliaikaisia lisäaloituspaikkoja jo seuraavana vuonna.

4 VAKINAINEN VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU 1999

Ensimmäisen kerran vakinaista toimilupaa Vaasan ammattikorkeakoululle haettiin jo keväällä 1995. Kiirehtimisen tarkoituksena oli, että ammattikorkeakoulu saisi vakinaisen toimiluvan yhtä aikaa ensimmäisten vakinaistettavien ammattikorkeakoulujen kanssa vuonna 1996.

Opetusministeriö oli asettanut 1.1.1996 korkeakoulujen arviointineuvoston ja sille toimilupajaoston valmistelemaan arviot ammattikorkeakoulujen toimilupahakemuksista. Toimilupajaoston puheenjohtajana toimi professori Pekka Ruohotie Tampereen yliopistosta, varapuheenjohtajana rehtori Tapio Varmola Seinäjoen ammattikorkeakoulusta ja jäsenenä OAJ:n, kuntaliiton, opiskelijakunnan, ja yrittäjien edustajia. Toimilupajaoston sihteerinä toimi suunnittelija Antti Virtanen korkeakoulujen arviointineuvostosta.

Vaikka Vaasassa tiedostettiin, että reaalisia mahdollisuuksia toimiluvan saantiin ei tässä vaiheessa ollut, (kokeilutoimintaa ei vielä ollut käynnistettykään), hakemus haluttiin silti jättää. Taka-ajatuksena oli, että toimilupahakemuksen käsittelyn yhteydessä saataisiin arviointimenettelystä kokemusta ja arvokasta tietoa niistä avainkohdista, joihin myöhemmin tehtävässä uudessa hakemuksessa piti erityisesti kiinnittää huomiota. Vaasalaisia päättäjiä hakemuksen kiirehtimiseen kannusti sekin, että Seinäjoki, joka oli aloittanut ammattikorkeakoulukokeilun ensimmäisten joukossa, oli varmasti hakemassa vakinaistamista. Seinäjoki saikin vakinaistamiseen johtaneen toimilupansa ensimmäisellä yrityksellään.

Seuraava vakavampi yritys vakinaisen toimiluvan saamiseksi tehtiin keväällä 1997. Korkeakoulujen arviointineuvoston lausunnon mukaan hanke oli selkeä kokonaisuus ja sillä oli ”toiminnalliset edellytykset kehittyä yhtenäiseksi ammattikorkeakouluksi”. Hakijan katsottiin paneutuneen kehittämistyöhön, mutta konkreettiset näytöt eivät olleet riittävät vakinaisen ammattikorkeakoulun toimiluvan myöntämiseksi. Hakijan vahvuuksina pidettiin selkeitä päätoimialoja, jotka palvelevat hyvin ylläpitäjäyhteisön ja alueen strategisia kehittämistarpeita, kansainvälistä yhteistyötä ja tekniikan koulutusalan osaamista. Arviointineuvosto halusi erityisesti kehitettävän ”synergian hyödyntämistä tiivistämällä yksiiöiden ja alueen muiden korkeakoulujen välistä yhteistyötä, yhteistä ammattikorkeakoulukulttuuria, opettajien koulutustasoa, opettajien välistä yhteistyötä ja opetusmenetelmiä.”

Kolmas hakemus, joka johti toimiluvan saantiin, jätettiin keväällä 1998. Arviointiperusteet sisälsivät yhteensä 14 asialuokkaa, joista erityisesti painotettiin luokkia 1 - toiminta-ajatus, 6 - opettajien koulutustaso, 8 - suhteet työelämään, 11 - alueellinen koulutus- ja palvelutehtävä sekä 13 - oppimisympäristö.

Toimilupajaosto katsoi, että Vaasan ammattikorkeakoulu oli saavuttanut sen tason, jota toimiluvan laadulliset vaatimukset edellyttivät. Ammattikorkeakoulun vahvuuksina mainittiin mm. laaja kansainvälinen ja kotimainen yhteistyö ja monipuolinen vieraskielinen opetus ja kielitarjonta, vahva tekniikan koulutusalan osaaminen, moderni

teknologialaboratorio ja opettajien koulutustaso. Yhtenä erityisvahvuutena mainittiin aktiivinen opiskelijatoiminta ja tutorointi sekä kansainvälinen opiskelijayhteisö.

Edelleen kehitettävänä alueina mainittiin mm, arviointijärjestelmän toteuttaminen, kirjastopalveluiden saatavuuden parantaminen yhteistyössä kaupungin, yliopiston ja alueen ammattikorkeakoulujen kanssa sekä soveltava tutkimustoiminta ja palvelutoiminnan strategia. Valtioneuvosto myönsi 22.4.1998 arviointineuvoston lausunnon perusteella Vaasan ammattikorkeakoululle vakinaisen toimiluvan, jonka perusteella vakinaisen ammattikorkeakoulun toiminta voitiin aloittaa syksyllä 1999.

5 AMMATTIKORKEAKOULUN TOIMINNAN ORGANISOINTI

5.1 Toiminnan organisointiin liittyvät päätökset

Ammattikorkeakoulun perustamiseen ja toiminnan kehittämiseen liittyvät keskeiset viralliset dokumentit olivat johtosääntö ja toimintasääntö. Niissä määriteltiin ne perusteet, joiden pohjalle ammattikorkeakoulun toiminta rakentuu. Johtosääntö kuului kaupungin ylimmän päättävän elimen eli kaupunginvaltuuston hyväksyttäviin asioihin. Sen jälkeen kun väliaikaisen ammattikorkeakoulun kokeilulupa oli saatu valtioneuvostolta 1995, ensimmäisiä ja kiireellisimpiä tehtäviä oli johtosäännön valmistelu siten, että se olisi käytettävissä kokeilutoiminnan alkaessa syksyllä 1996. Tätä ennen valtioneuvosto oli hyväksynyt omistamiensa, kokeiluun kuuluvien oppilaitosten ylläpidon siirtämisen ”henkilöstöineen, varoineen ja velkoineen” Vaasan kaupungille.

Maaliskuussa 1996 Vaasan kaupunginvaltuusto hyväksyi ammattikorkeakoulun kokeilulainsäädäntöön perustuvan johtosäännön, jonka mukaan Vaasan väliaikainen ammattikorkeakoulu – Vasa temporära yrkeshögskola -niminen kokeiluyksikkö muodostetaan kolmesta Vaasan kaupungin ylläpitämästä oppilaitoksesta:

- Vaasan teknillinen oppilaitos
- Vaasan liiketalouden ja hotellialan oppilaitos – Vasa institut för företagsekonomi och hotelladministration
- Vaasan sosiaali- ja terveystieteiden oppilaitos

Johtosäännössä määriteltiin toimintaa ohjaavan johtoryhmän asettamisesta sekä sen kokoonpanosta. Lisäksi johtosäännössä todettiin kokeiluun osallistuvien oppilaitosten säilyttävän omat johtokuntansa, joiden tehtävänä oli päättää, millä tavoin oppilaitoksen resursseja ja henkilökuntaa osoitetaan ammattikorkeakoulukokeiluun. Johtosääntöön sisältyi maininta johtoryhmän suomen- ja ruotsinkielisistä jaostoista. Tällä ei kuitenkaan ollut käytännön merkitystä, koska käsiteltäviä ja valmisteltavia asioita oli niin paljon ja aikaa niin vähän, että asioiden pyörittäminen kahdessa jaostossa oli mahdotonta toteuttaa.

Kokeilun johtamista, ohjaamista ja valvomista varten tarvittavan johtavan rehtorin nimeäminen annettiin johtosäännöllä kaupunginhallituksen tehtäväksi. Kaupunginhallitus nimitti johtavan rehtorin virkaan yksimielisesti kokeilulupahakemusta valmistelleen suunnitteluryhmän puheenjohtajana toimineen DI Pentti Ruotsalan. Seuraavan kerran johtosääntöä jouduttiin käsittelemään kaupunginvaltuustossa kokeilukauden päätyttyä 1999. Valtioneuvosto oli myöntänyt Vaasan ammattikorkeakoululle vakinaisen toimiluvan 1998, jonka perusteella kokeilutoiminta muuttui vakinaisen ammattikorkeakoulun toiminnaksi syksystä 1999 lähtien.

Ensimmäisiä uuden vakinaisen ammattikorkeakoulun perustamiseen liittyviä toimenpiteitä olivat johtosäännön ja toimintasäännön valmistelu ja hyväksyminen sekä virkojen perustaminen henkilöstösiirtoineen. Näiden esitysten valmistelua varten oli

perustettu apulaiskaupunginjohtaja Bengt Strandinin päätöksellä 1.6.1998 vakinaistamisprosessia koordinoi työryhmä, johon kuuluivat johtavan rehtorin (pj.) ja oppilaitosten rehtoreiden Jussi Hietikko ja Raijaliisa Laakkonen, ohella järjestelypäällikkö Risto Käsälä ja luottamusmiehet Kari Dahlsten, Anja Somppi sekä Margit Isomäki. Työryhmän sihteerinä toimi Erkki Kokkonen. Lisäksi lähinnä asiakirjojen teknisestä valmistelusta vastaavaksi elimeksi valittiin suppeampi organisointityöryhmä, johon kuuluivat edellä mainitut ryhmän jäsenet ilman luottamushenkilöitä.

Johtosäännössä lyötiin lukkoon mm. ammattikorkeakoulun yksikköjako. Opetuksesta vastaavat toimialayksiköt oli Tekniikka ja liikenne, Liiketalous ja matkailu, Sosiaali- ja terveystieteet, Tuki- ja palvelu- ja tutkimus- ja kehitystyöstä vastasivat Hallinto- ja talousyksikkö ja Tutkimus- ja palveluyksikkö.

Johtosäännön siirtymämääräyksissä kaupunginhallitukselle annettiin oikeus valita jo ennen johtosäännön voimaantuloa ammattikorkeakoulun rehtori, ja opetusyksiköiden toimialajohtajat sekä hallintojohtaja ja palvelujohtaja. Virkojen perustaminen ja henkilöstön siirto uusiin virkoihin kuului niin ikään kaupunginhallituksen tehtäviin.

Kaupunginhallitus perusti edellä mainitun valmistelutyöryhmän esityksen mukaisesti yhteensä 121 opetushenkilöstön virkaa ja 65 muun kuin opetushenkilöstön virkaa. Samalla kaupunginhallitus päätti siirtää 1.8.1999 lukien ammattikorkeakoulun rehtorin virkaan Pentti Ruotsalan, koulutusta antavien toimialayksiköiden johtajan virkoihin Tekniikan ja liikenteen yksikköön apulaisrehtori Erkki Hakkaraisen, liiketalouden ja matkailun yksikköön apulaisrehtori Elisabeth Malkan sekä Sosiaali- ja terveystieteiden yksikköön apulaisrehtori Raijaliisa Laakkosen. Tutkimus- ja palveluyksikön johtajaksi siirrettiin Raija Taipalus. Samalla edellä mainituille viranhaltijoille annettiin tehtäväksi välittömästi ryhtyä valmistelemaan ammattikorkeakoulun toimintaa ja tekemään kaupunginhallitukselle tarvittavat esitykset vakinaisen ammattikorkeakoulun käynnistämiseksi. Kauppaoppilaitoksen rehtorina ja ammattikorkeakoulun suunnittelussa vahvasti mukana ollut rehtori Jussi Hietikko ei halunnut siirtyä vakinaistettavan ammattikorkeakoulun puolelle, vaan jatkaa toisella asteella kauppaoppilaitoksen koulutuksen rehtorina.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 25.1.1999 johtosäännön, joka astui voimaan 1.8.1999. Kaupunginhallitus vahvisti toimintasäännön 27.9.1999. Ammattikorkeakoululain 2003 säätäminen aiheutti tarkistustarpeita myös johtosääntöön – ammattikorkeakoulu sai itsenäisen hallituksen ja liikelaitoksen aseman kaupungin organisaatiossa. Kesällä 2007 ammattikorkeakoulun hallitus hyväksyi toimintasäännön, jossa tarkistettiin mm. vararehtorin, tukipalveluyksiköiden ja johtajien tehtäviä ja nimikkeitä (tutkimusjohtaja, opetusjohtaja).

Seuraava olennainen muutos tapahtui vuonna 2009, jolloin Vaasan kaupungille myönnetty ammattikorkeakoulun toimilupa siirrettiin perustetulle osakeyhtiölle Oy Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa yrkeshögskola Ab:lle. Johtosääntö korvattiin hallintosäännöllä, jonka osakeyhtiön hallitus hyväksyi 16.12.2009. Hallintosääntö on voimassa 1.1.2010 alkaen toistaiseksi.

5.2 Ammattikorkeakoulun rehtorit

Pentti Ruotsala toimi väliaikaisen ammattikorkeakoulun johtavana rehtorina 1996 - 1999. Vakinaisen toimiluvan saamisen jälkeen hänet siirrettiin ammattikorkeakoulun rehtoriksi 1.8.1999 lähtien, jossa tehtävässä hän jatkoi eläkkeelle siirtymiseensä saakka, heinäkuuhun 2004. Ennen Vaasan ammattikorkeakoulun perustamista Pentti Ruotsala oli toiminut Vaasan teknillisen oppilaitoksen rakennustekniikan yliopettajana 1969 – 1977 sekä rehtorina 1977 – 1996 (virkavapaalla 1.1.1989 - 28.2.1990).

Kuvio 2. DI Pentti Ruotsala 1996 – 2004.

Vaasan ammattikorkeakoulun rehtorina aloitti 1.7.2004 tekniikan tohtori Jouko Paaso. Hän seurasi tehtävässä eläkkeelle jäänyttä Pentti Ruotsalaa. Paaso on työskennellyt tietotekniikan yliopettajana Oulun seudun ammattikorkeakoulussa sekä hoitanut Oulun yliopiston teknisen tiedekunnan määräämää professuuria. Vaasan ammattikorkeakouluun hän siirtyi VTT:n, Oulun seudun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston Pehr Brahe -ohjelmistolaboratorion johtajan tehtävästä. Jouko Paason toimikaudella Korkeakoulujen arviointineuvosto suoritti Vaasan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditoinnin keväällä 2008. Erinomaisen paljon koko henkilöstöltä panostusta vaatinut prosessi palkittiin ensimmäisellä yrityksellä ja laadunvarmistusjärjestelmän katsottiin täyttävän sille asetetut kriteerit. Jouko Paaso valittiin Oulun seudun ammattikorkeakoulun rehtoriksi 1.9.2009 alkaen.

Kuvio 3. TT Jouko Paaso 2004 – 2009.

Vararehtorina toiminut Elisabeth Malka nimitettiin Jouko Paason eroamisen jälkeen väliaikaiseksi rehtoriksi uuden vakinaisen rehtorin nimittämiseen saakka. Malka sai pikakomennuksen rehtorin tehtävän hoitajaksi syksyllä 1999. Vaasan ammattikorkeakoulun hallitus on kokouksessaan 12.8.2009 käsitellyt rehtorin viransijaisuutta ja päätti esittää kaupunginhallitukselle, että vararehtori Elisabeth Malka hoitaa rehtorin tehtäviä ja toimii viransijaisena rehtori Jouko Paason virkavapauden ajan. Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen.

Päätös osui vaiheeseen, jossa Vaasan ammattikorkeakoulun muuttaminen osakeyhtiöksi oli kuumimmillaan. Tavoitteena oli Oy Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa yrkeshögskola AB:n virallinen perustaminen 1.1.2010 lähtien, mikä tavoite myös saavutettiin. Yhtiöittämisestä perusteltiin mm. sillä, että sen arvioitiin vahvistavan ammattikorkeakoulun itsenäistä asemaa ja selviämisen edellytyksiä tulevista haasteista. Päätös osoittautui oikeaksi myös siinä valossa, että seuraavaan ammattikorkeakoululakiin (2014) osakeyhtiö tai säätiö kirjattaneen ainoiksi omistajavaihtoehtoiksi. Elisabeth Malka siirtyi jatkamaan vararehtorin tehtävässä 1.8.2010 alkaen.

Kuvio 4. . KTM Elisabeth Malka 2009 - 2010.

Oy Vaasan ammattikorkeakoulu - Vasa yrkeshögskola Ab:n hallitus valitsi 24.5.2010 kauppatieteiden tohtori Tauno Kekäleen Vaasan ammattikorkeakoulun rehtoriksi ja toimitusjohtajaksi. Tauno Kekäle siirtyi Vaasan ammattikorkeakoulun rehtoriksi Vaasan yliopiston tuotantotalouden professorin tehtävästä.

Kuvio 5. KTT Tauno Kekäle 2010 -.

Vararehtorit

Vakinaisen ammattikorkeakoulun toiminnan käynnistysvaiheessa 1999 – 2003 toimialayksiköiden johtajat toimivat vararehtoreina tarvittaessa oman toimensa ohella.

Ensimmäiseksi päätoimiseksi vararehtoriksi nimettiin FT Raijaliisa Laakkonen (2004-2006), jonka toimikausi tässä tehtävässä kesti kolme vuotta. Seuraaviksi kahdeksi vuodeksi ammattikorkeakoulun vararehtoriksi nimettiin Tekniikan ja liikenteen yksikön toimialajohtaja DI Erkki Hakkarainen (2007-2008) ja hänen eläkkeelle siirtymisensä jälkeen tehtävään nimitettiin KTM Elisabeth Malka (2008-2010) Liiketalouden ja matkailun yksiköstä.

Vaasan ammattikorkeakoulun hallitus

Ammattikorkeakoulun hallitukset vaihtuivat aluksi vaalikausittain. Rehtori toimi esittelijänä. Vuonna 2011 Vaasan ammattikorkeakoulu Oy:n hallituksen kokoonpano on seuraava:

Kristina Knookala, puheenjohtaja, Vaasan kaupunki, sivistystoimenjohtaja
Miapetra Kumpula-Natri, varapuheenjohtaja, Vaasan kaupunki, kaupunginvaltuutettu, kansanedustaja
Juha Häkkinen, Pohjanmaan kauppakamari, toimitusjohtaja
Håkan Nordman, Vaasan kaupunki, valtuuston puheenjohtaja
Jarmo Wahlström, Vaasan kaupunki, kaupunginvaltuuston varajäsen
Matti Jakobsson, Vaasan yliopisto, rehtori
Olav Jern, Pohjanmaan liitto, maakuntajohtaja
Matti Ruotsalainen, Pohjanmaan kauppakamari, Wärtsilä, erikoisasiantuntija
Sören Kock, vararehtori, Svenska Handelshögskola.

5.3 Toimialayksiköt ja toimialajohtajat

5.3.1 Tekniikan ja liikenteen yksikkö

DI Erkki Hakkarainen aloitti vuonna 1973 teknillisen oppilaitoksen sähkötekniikan päätoimisena tuntiopettajana. Seuraavana vuonna hänet nimitettiin yliopettajaksi. Ammattikorkeakoulun vakinaistamisen jälkeen vuonna 1999 Erkki Hakkarainen toimi tekniikan toimialajohtajana syksyyn 2007 asti, jonka jälkeen vielä vararehtorina eläkkeelle siirtymiseensä asti. Merkittävän uran Vaasan ammattikorkeakoulussa tehnyt Erkki Hakkarainen tunnettiin rauhallisena ja yhteistyökykyisenä, mutta jämykäänä tekniikan asiantuntijana ja puolestapuhujana.

KTL Timo Kankaanpää nimitettiin määräaikaiseksi toimialajohtajaksi kaksivuotiskaudeksi 2007 – 2008. Värikkäänä ja erityisesti yritystoimintaa ja tietotekniikan alaa tuntevana henkilönä Timo toimi aktiivisesti hallinnollisessa tehtävässä sovitun kauden, jonka jälkeen virka julistettiin haettavaksi määräajaksi 31.7.2011 saakka. Sittemmin Timo Kankaanpää valittiin Technobothnia-laboratorion johtajaksi. Nimitys oli

kolmivuotinen alkaen 1. syyskuuta 2010. Kankaanpään tehtävänä on sekä laboratorion johtaminen että tekniikan kampuksen kehittäminen.

DI Jorma Tuominen, joka oli toiminut konetekniikan osastonjohtajana ammattikorkeakoulun perustamisesta lähtien, valittiin yksimielisesti Tekniikan ja liikenteen yksikön toimialajohtajan virkaan seuraavan lukuvuoden 2008 - 2009 alusta lähtien 31.7.2011 saakka. Myöhemmin toimikautta on jatkettu vuoteen 2015.

Tekniikan ja liikenteen yksikön osastojako: Konetekniikka, Rakennustekniikka, Sähkötekniikka ja Tietotekniikka oli periytynyt teknillisen oppilaitoksen ajoilta, eikä tätä jakoa nähty tarpeelliseksi muuttaa myöskään ammattikorkeakoulun aikana. Osastonjohtajat vaihtuivat varsinkin toiminnan alussa lähes vuosittain johtuen mm. siitä, että osaston johtamista ei pidetty olevan oikeassa suhteessa työstä saatavaan korvaukseen. Viime vuosina osastonjohtajien opetusvelvollisuuden keventyessä tilanne on korjaantunut ja osastonjohtajan tehtävien hoitoon on saatu enemmän jatkuvuutta. Vuoden 2010 lopussa Tekniikan ja liikenteen osastonjohtajina toimivat DI Martti Laaja, rakennustekniikka, (1999 -), DI Lotta Saarikoski, kone- ja tuotantotekniikka (2008 -), TL Vesa Verkkonen, sähkötekniikka (2009 -) ja DI Kalevi Ylinen, tietotekniikka (1999 -).

5.3.2 Liiketalous- ja matkailuyksikkö

Vaasan ammattikorkeakoulun vakinaistuttua Liiketalous- ja matkailuyksikön toimialajohtajan virkaan siirrettiin vakinaistamisen yhteydessä vuonna 1999 KTM Elisabeth Malka, joka jatkoi tehtävässä vuoteen 2007 saakka. Sen jälkeen hänet nimitettiin ammattikorkeakoulun vararehtorin päätoimiseen tehtävään. Malka toimi oman toimensa ohella myös Sosiaali- ja terveystieteiden yksikön toimialajohtajana vuosina 2004 – 2007, jolloin Raijaliisa Laakkonen oli virkavapaalla hoitamassa vararehtorin tehtävää. Rehtori Jouko Paason siirtyessä toisiin tehtäviin Ouluun Elisabeth Malka toimi rehtorin sijaisena ja ma. rehtorina vuosina 2009 ja 2010

Liiketalouden ja matkailun yksikön toimialajohtajien tehtävät julistettiin keväällä 2008 haettavaksi ammattikorkeakoulun sisäisellä haulla siten, että tehtävä täytetään määräajaksi 1.10.2008 – 31.7.2009. Kelpoisuusvaatimuksena on lehtorin pätevyys. Hallitus valitsi liiketalouden ja matkailun yksikön määräaikaiseen toimialajohtajan virkasuhteeseen ajalle 1.10.2008 – 31.7.2009 KTM, osastonjohtaja, lehtori Elina Martinin. Sitten toimikautta on jatkettu vuoteen 2015 saakka.

Liiketalouden ja matkailun yksikön osastojako: Liiketalous, Matkailu- ja ravintolapalvelut sekä Tietojenkäsittely, on pysynyt periaatteessa samana ammattikorkeakoulutoiminnan alusta lähtien. Henkilömäärältään suurimman eli Liiketalouden osaston osastonjohtajana aloitti vakinaisen ammattikorkeakoulun aloittaessa vuonna 1999 KTL Kirsti Melin. Kirsti Melin nimitettiin TKI-yksikön johtajaksi vuoden 2007 organisaatiouudistuksen yhteydessä. Hänen seuraajakseen nimitettiin KTM Maj-Lis Backman. Matkailu- ja ravintolapalvelujen ensimmäiseksi osastonjohtajaksi vuonna 1999 nimitettiin KTM Elina Martin (Myllymäki). KTM Peter Smeds nimitettiin Elina Martinin seuraajaksi osastonjohtajana vuonna 2008, jolloin Elina Martin valittiin

Liiketalouden ja matkailun yksikön johtajan tehtävään. Tietojenkäsittelyn osaston osastonjohtajana on toiminut KTM Kenneth Norrgård ammattikorkeakoulun vakiinaistamisesta, vuodesta 1999 lähtien.

5.3.3 Sosiaali- ja terveystalouden yksikkö

Samoin kuin tekniikan alalla, myös sosiaali- ja terveystalouden yksikön toimialajohtajia on tarkastelujaksolla 1999 – 2010 ehtinyt olla kolme.

FT Raijaliisa Laakkonen valittiin vakinaisen ammattikorkeakoulun perustamisen yhteydessä 1999 yksikön johtajaksi. Tästä tehtävästä hän jäi virkavapaalle vuonna 2004 tultuaan nimitetyksi ammattikorkeakoulun päätoimiseksi, määräaikaiseksi vararehtoriksi ajalle 1.9.2004 - 31.12.2006. Vuoden 2007 organisaatiouudistuksen yhteydessä Raijaliisa Laakkonen nimitettiin perustetun uuden tukipalveluyksikön, kehittämissyksikön määräaikaiseksi johtajaksi ajalle 2007 – 2011. Myöhemmin toimikautta jatkettiin vuoteen 2015 saakka.

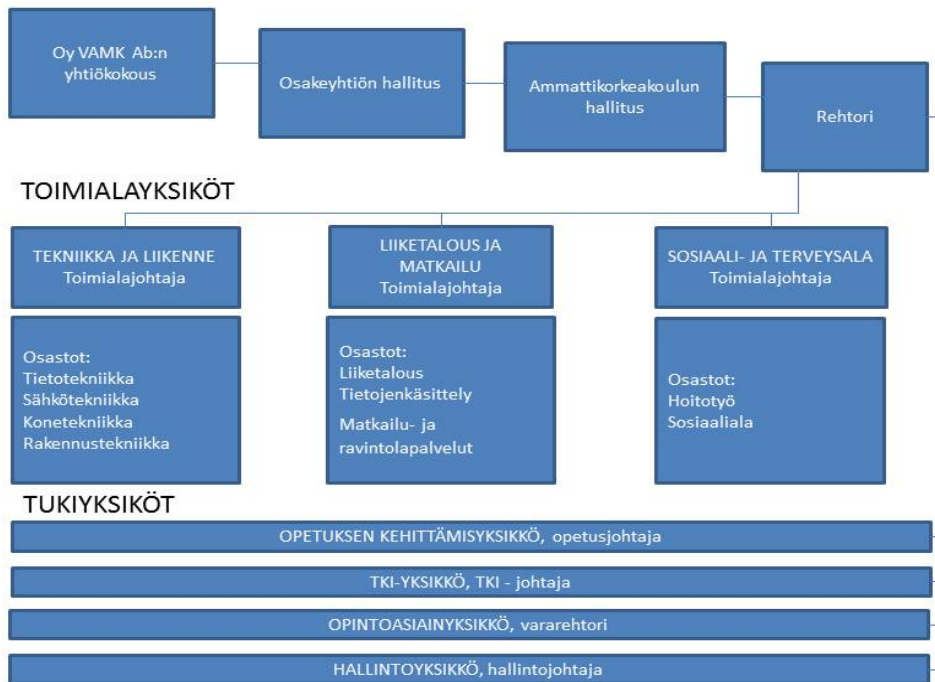
KTM Elisabeth Malka nimitettiin vuonna 2004 hoitamaan oman toimensa ohella myös sosiaali- ja terveystalouden yksikön toimialajohtajan tehtäviä. Tuolloin yksikön koko oli pienempi ja koska uutta organisaatiota oltiin valmistelemassa, väliaikaisratkaisua jatkettiin vuoden 2007 loppuun saakka.

HTT Raimo Koivisto valittiin sosiaali- ja terveystalouden päätoimiseen, määräaikaiseen toimialajohtajan virkaan ajalle vuosiksi 2008 – 2009. Sittenkin myös Koiviston toimikautta on jatkettu vuoteen 2015 saakka.

Sosiaali- ja terveystalouden yksikön osastojako on myös pysynyt vakiintuneena ammattikorkeakoulutoiminnan alusta alkaen: Hoitotyö ja Sosiaaliala. Vuoden 2010 lopussa osastonjohtajina toimivat hoitotyön osastossa KL Regina Nurmi ja sosiaalialan osastossa VTL Hans Frantz. Molemmat jatkavat osastojensa johtajina edelleen. (Lyhyen jakson hoitotyön osastonjohtajana toimivat myös yliopettajat Inkeri Laitinen ja Maj-Britt Råholm).

5.4 Tukiyksiköt

Ensimmäisen, kaupunginvaltuuston vuoden 1999 alussa hyväksymä Vaasan vakinaisen ammattikorkeakoulun johtosäännön käsittelyn yhteydessä tukipalveluyksiköitä perustettiin kaksi: Hallinto- ja talousyksikkö sekä Tutkimus- ja palveluyksikkö. Viimeisimmät muutokset tukipalvelujen organisoinnissa toteutettiin vuonna 2007, jolloin tukipalvelut saivat tämänhetkisen muotonsa: Tukipalveluyksiköihin lisättiin jälleen, tosin erillisinä, opintoasiain yksikkö ja opetuksen kehittämisen yksikkö.

Kuvio 6. Vuoden 2011 lopussa voimassa ollut organisaatiokuvio.

5.4.1 Hallinto- ja talousyksikkö

Ensimmäiseksi hallintojohtajaksi kaupunginhallitus nimitti 6.4.1999 KM Leena Lomakan. Leena Lomakan siirryttyä Nokian palvelukseen samana vuonna, hallintojohtajan virka pantiin pikavauhdilla hakuun ja virkaan valittiin Tuomas Hemminki, jonka ura päättyi jo vuonna 2003 äkilliseen vakavaan sairastumiseen.

Vuoden 2004 alussa uudeksi hallintojohtajaksi nimitettiin KTM Ossi Koskinen, joka toimi tehtävässä vuoteen 2008 saakka, jolloin hän siirtyi hoitamaan yliopettajan määräaikaista tehtävää. Hänen seuraajakseen valittiin Minna Laatu, joka tällä hetkellä on virkavapaalla ja hänen tehtävänsä on jaettu rehtorin ja vararehtorin kesken.

Hallinto- ja talousyksikössä talousasioista vastasi talouspäällikkö Jari Peltonen ja opintoasioista kehittämisspäällikkö Erkki Kokkonen. Ammattikorkeakoulun kirjastosta vastasi kirjastonjohtaja Päivi Hollanti, tiedotuksesta tiedotus- ja markkinointipäällikkö Sari Mattila ja tietojärjestelmästä ja sen kehittämisestä tietojärjestelmäpäällikkö Timo Pitkäranta.

Tarja Gromov valittiin Sari Mattilan seuraajaksi tiedotus- ja markkinointipäälliköksi vuoden 2000 alussa ja Päivi Hollannin seuraajaksi kirjastonjohtajana valittiin Marita Ahola vuoden 2004 alussa.

5.4.2 Tutkimus- ja palveluyksikkö

Tutkimus- ja palveluyksikön ensimmäiseksi johtajaksi, virkanimikkeellä palvelujohtaja, nimitettiin KM Raija Taipalus, joka oli aikaisemmin toiminut terveydenhoitopilaitoksen suunnittelijana ja rehtorina suomenkielisen sairaanhoitajakoulutuksen käynnistyessä Vaasassa muutamia vuosia ennen ammattikorkeakoulukokeilun alkamista. Raija Taipaluksen jäätyä eläkkeelle vuonna 2001, hänen seuraajakseen palvelujohtajan virkaan valittiin hallintotieteiden maisteri Leena Vilkuna.

Tutkimus- ja palveluyksikön toiminnasta ja kehittämisestä vastaavaksi tutkimusjohtajaksi valittiin KTT Kirsti Melin vuonna 2006. Palvelujohtajana jatkoi Leena Vilkuna. Kirsti Melinin jäätyä eläkkeelle syksyllä 2009 Leena Vilkuna nimitettiin tutkimusjohtajaksi. Myöhemmin Vilkunan työsuhdetta TKI-johtajana jatkettiin vuodesta 2010 alkaen.

5.4.3 Kehittämis- ja opintoasian yksikkö

Yksikkö lisättiin organisaatioon vuonna 2001. Ennen yksikön johtajan viran vakinaista täyttöä määräaikaisena kehitysjohtajana toimi Erkki Kokkonen vuoden 2001 lopusta 2002 heinäkuun loppuun. Syksyllä 2002 kehitysjohtajan virkaan valittiin TT Aki Valkonen, joka hoiti tehtävää vuosina 2002 – 2004. Yksikön alaisuudessa toimivat opintoasiain osasto, kansainvälisten asiain palveluista vastaava osasto ja kirjasto- ja tietopalvelut.

Ensimmäiseksi kansainvälisten asiain päälliköksi valittiin Sari Salojärvi, jonka jälkeen pitkäaikaisen kv-päällikkönä teki Ritva Mertaniemi. Kv-koordinaattori Tuija Tammi nimitettiin Ritva Mertaniemen seuraajaksi kv-päällikkön tehtävään vuonna 2010. (Sari Salojärven sijaisena toimi hänen siirryttyään toisiin tehtäviin, Eini von Becker vuoden ajan ja hänen jälkeensä kv-päällikkönä ehti toimia lyhyen ajan myös Taija Mäenpää).

Kehittämis- ja opintoasiain yksikkö lakkautettiin kesällä 2004 ja sen vastuulla olleet tehtävät siirrettiin hallinto- ja talousyksikölle sekä päätoimiseksi muutetulle vararehtorille.

5.4.4 Opintoasiain yksikkö

Opintoasiain yksikön johtovastuu osoitettiin vuoden 2007 toimintasäntömuutoksessa päätoimiselle apulaisrehtorille. Apulaisrehtorina toimi, kuten vuonna 2011 KTM Elisabeth Malka.

Yksikön vastuualueiksi määriteltiin ammattikorkeakoulun opiskelijahallinto, harjoittelu-, ura- ja rekrytointipalvelut, työjärjestysten suunnittelu sekä muut tehtävät, jotka asian laadun mukaan kuuluvat opintoasiainyksikölle. Edellä lueteltujen lisäksi opintoasiainyksikköön kuuluivat tietojärjestelmäpalvelut sekä kunnossapito- ja turvapalvelut. Näitä toimintoja johtivat asianomaiset viran- ja toimenhaltijat, joita olivat

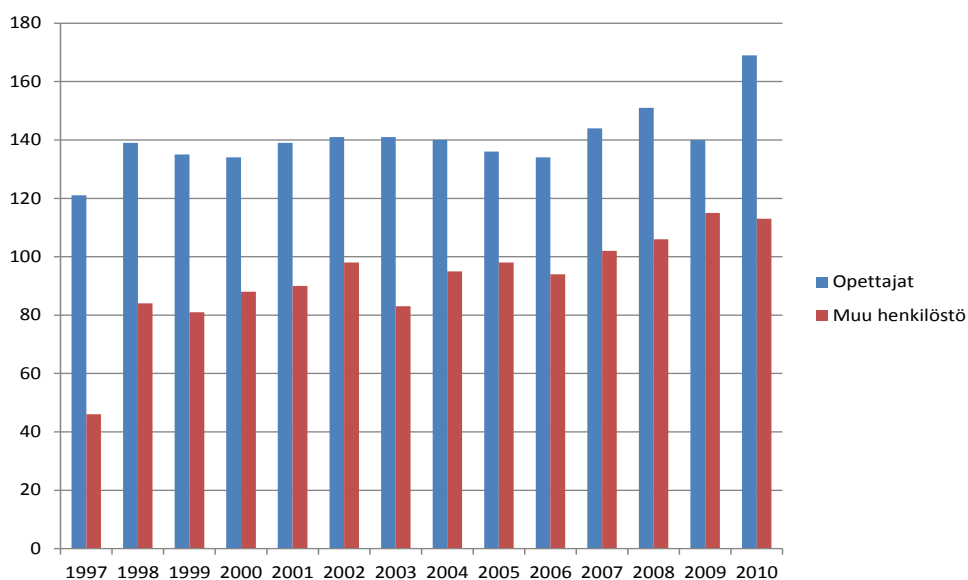
opintoasianpäällikkö (Erkki Kokkonen), tietojärjestelmäpäällikkö (Timo Pitkäranta), määräaikainen kiinteistö- ja turvallisuuspäällikkö (Jari Peltonen) sekä lukujärjestys-suunnittelusta vastaava suunnittelukoordinaattori (Aila Markus).

5.4.5 Opetuksen kehittämissyksikkö

Opetuksen kehittämissyksikön johtajaksi, toiminimikkeellä opetusjohtaja, nimitettiin FT Raijaliisa Laakkonen. Opetusjohtaja vastaa ammattikorkeakouluopetuksen ja pedagogisen strategian kehittämisestä ja saattamisesta osaksi opetustoimintaa, verkko- ja virtuaaliopetuksen kehittämisestä, ammattikorkeakoulun alumnitoiminnan kehittämisestä sekä kirjastosta. Tärkeänä pidettiin juonneopetuksen käyttöönottoa kaikissa koulutusyksiköissä. Hallitus nimitti Raijaliisa Laakkosen ma. opetusjohtajaksi 1.8.2007 – 31.12.2011 (kehittämissyksikön määräaikaiseksi johtajaksi). Sittemmin toimikautta jatkettiin vuoteen 2015 saakka.

6 OPETTAJAT JA MUU HENKILÖSTÖ

Vaasan ammattikorkeakoulun kokeilutoiminnan käynnistyessä syksyllä 1996 opetushenkilöstön määrä oli yhteensä 121 ja muun henkilöstön 46. Tarkastelukauden lopussa päätoimisten opettajien määrä oli kasvanut 169:een ja muun henkilöstön 113:een. Seuraavassa kuviossa näkyy päätoimisen henkilöstö määrän kehitys koko toimikaudella 1996 – 2010:

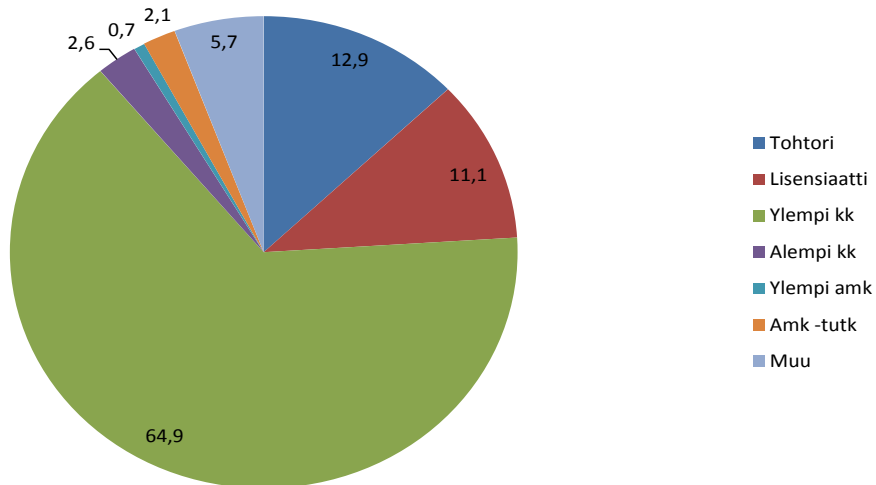
Kuvio 7. Vaasan ammattikorkeakoulun päätoimisen henkilökunnan määrän kehitys.

Opetushenkilöstö sisältää kunkin vuoden lopun mukaisen tilanteen päätoimisten opettajien, yliopettajien, lehtorien sekä päätoimisten tuntiopettajien kokonaismäärinä. Muu henkilöstö sisältää vastaavalla tavalla koko päätoimisen tukihenkilöstön, johon kuuluvat mm. opetuksen hallinto, kirjasto, muu opetuksen tukihenkilöstö, yleishallinto, taloushallinto ja TKI-henkilöstö.

6.1 Opetushenkilöstön tutkintorakenteen kehitys

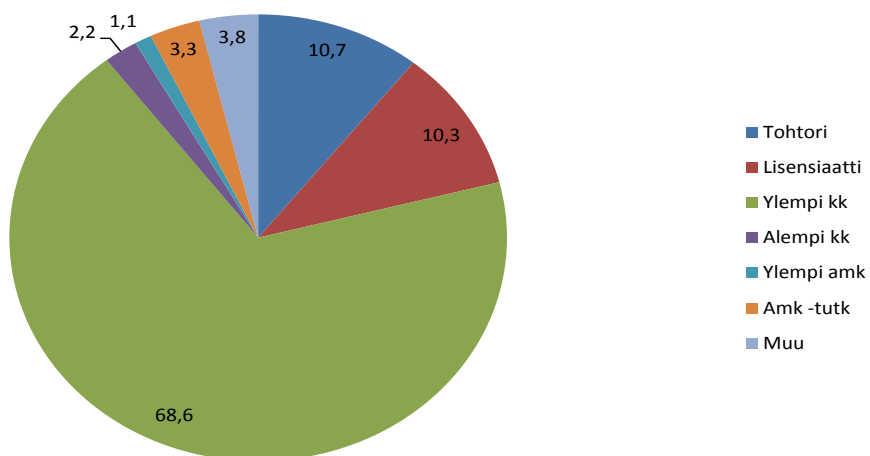
Seuraavissa kuviossa on vertailtu Vaasan ammattikorkeakoulun opettajiston tutkintorakennetta ja kehitystä kaikkien ammattikorkeakoulujen opettajiston rakenteisiin:

Päätoimiset opettajat tutkinnoittain (%) 2009 Vaasan amk

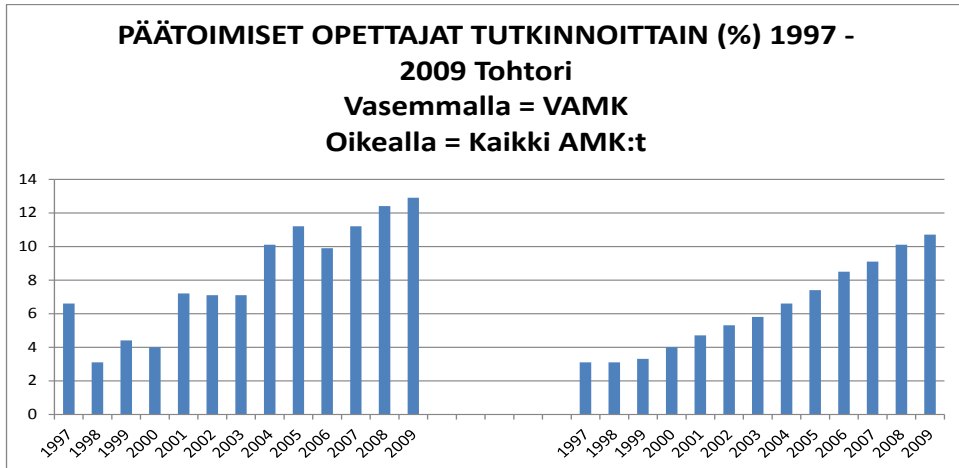

Kuvio 8. Vaasan ammattikorkeakoulun opettajiston tutkintorakenne 2009.

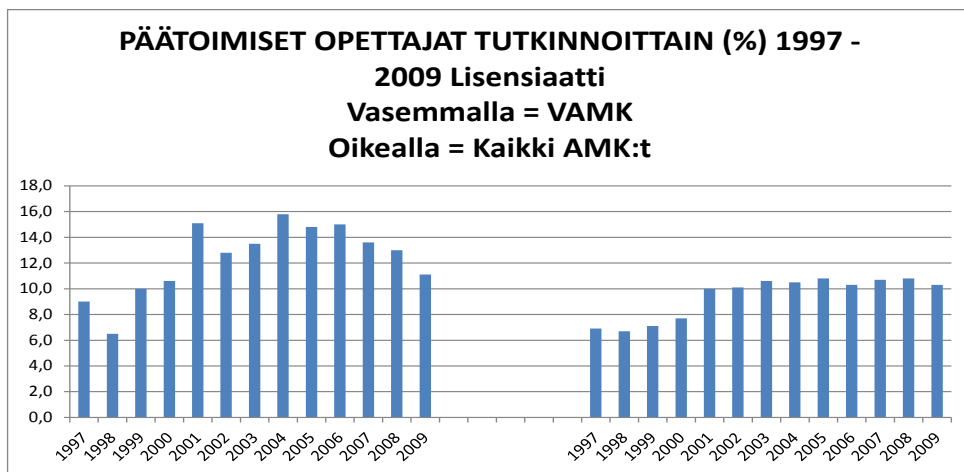
Päätoimiset opettajat tutkinnoittain (%) 2009 Kaikki amk:t

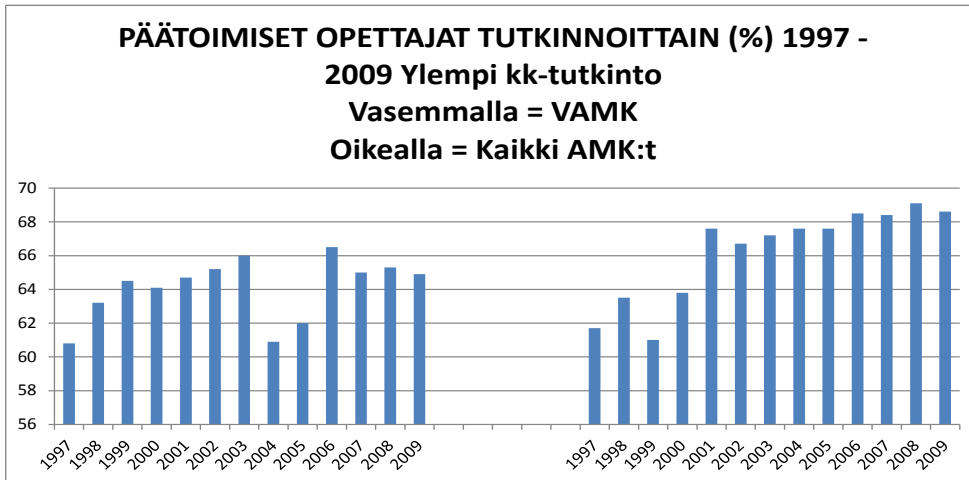
Kuvio 9. Kaikkien ammattikorkeakoulujen opettajiston tutkintorakenne 2009.

Kuvio 10. Vaasan ammattikorkeakoulun opettajiston tutkintorakenne 2009.

Kuvio 11. Liseniaatin tutkinnon suorittaneiden osuus päätoimisista opettajista 1997 – 2009.

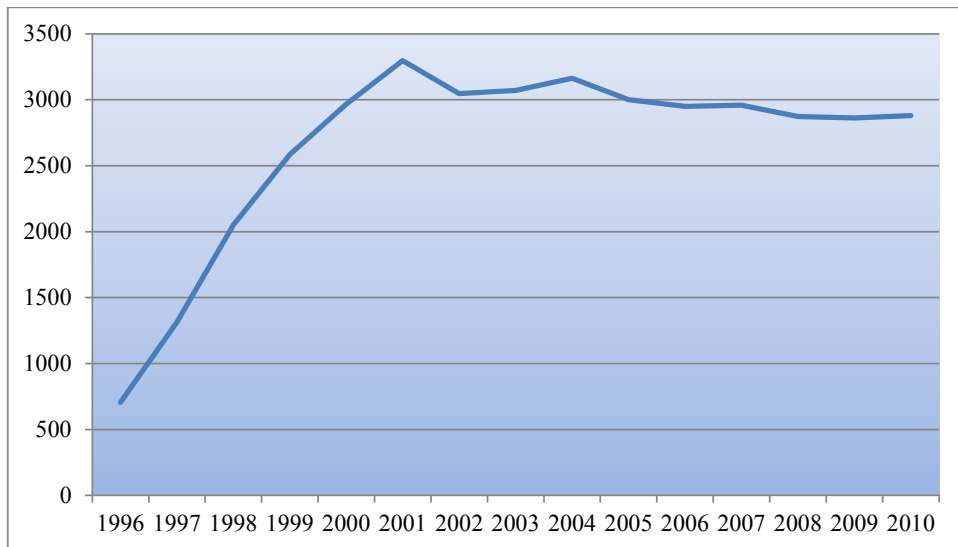
Kuvio 12. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus päätoimisista opettajista 1997 – 2009.

Kuvioista näkyy selkeästi, että Vaasan ammattikorkeakoulun opettajistosta on toiminnan alusta lähtien ollut keskimääräistä enemmän tutkijakoulutuksen saaneita, tohtori- tai lisensiaattitutkinnon suorittaneita. Tarkastelujakson lopussa vuonna 2009 tohtoreiden ja lisensiaattien osuus oli Vaasan ammattikorkeakoulussa 24 %, samana ajankohtana kaikkien ammattikorkeakoulujen vastaava keskiarvo oli 21 %.

7 AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJAT

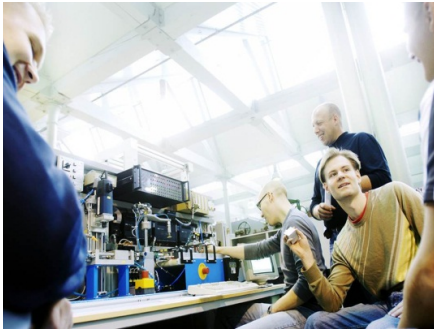
7.1 Opiskelijamäärien kehittyminen

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa olleiden nuorten kokonaismäärä kasvoi vuosittain aloitusvuoden 1996 jälkeen tasaisen jyrkästi vuoteen 2001 saakka. Ensimmäisenä eli kokeilun käynnistymisvuonna kirjoilla olevia tutkinto-opiskelijoita oli 705, josta määrä nousi vuoden 2001 huippulukemaan 3297. Vuoden 2001 jälkeen nuorten koulutuksen kokonaisopiskelijamäärä tasaantui noin 3000 opiskelijan tasolle – vuonna 2010 nuorten koulutuksessa opiskeli 2879 opiskelijaa. Opiskelijamäärien kehitystä säädeltiin varsin tiukasti opetusministeriön aloituspaikkapäätöksillä.

Kuvio 13. Nuorten tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijamäärien kehitys Vaasan ammattikorkeakoulussa 1996 – 2010.

Alkuvuosina 1997 ja 1998 ammattikorkeakouluille myönnettiin ylimääräisiä väliaikaisia aloituspaikkoja hallitusohjelmaan sisältyneillä työllisyysohjelma- ja tietoyhteiskunnan rakentamiseen liittyvillä perusteilla. Vaasan ammattikorkeakoulu sai lisäpaikkoja vuonna 1997 130 ja seuraavana vuonna 100 eli yhteensä 230. Nämä väliaikaiset lisäpaikat selittävät oheisessa kuvassa näkyvän opiskelijamäärän jyrkän nousun vuodesta 1996 vuoteen 2001 saakka. Ammattikorkeakoulun vakinaistuuessa vuonna 1999 Vaasan ammattikorkeakoulun nuorten tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkoja oli yhteensä 675, joka säilyi vuoteen 2007 saakka samana. Vuoden 2008 alussa aloituspaikkamääriä supistettiin valtakunnallisesti – Vaasan ammattikorkeakoulun aloituspaikkakiintiöksi vahvistettiin tuolloin 639, joka pysyi samana tarkastelujakson ja pysyy samalla tasolla myös suunnittelukauden 2010 – 2012 loppuun saakka.

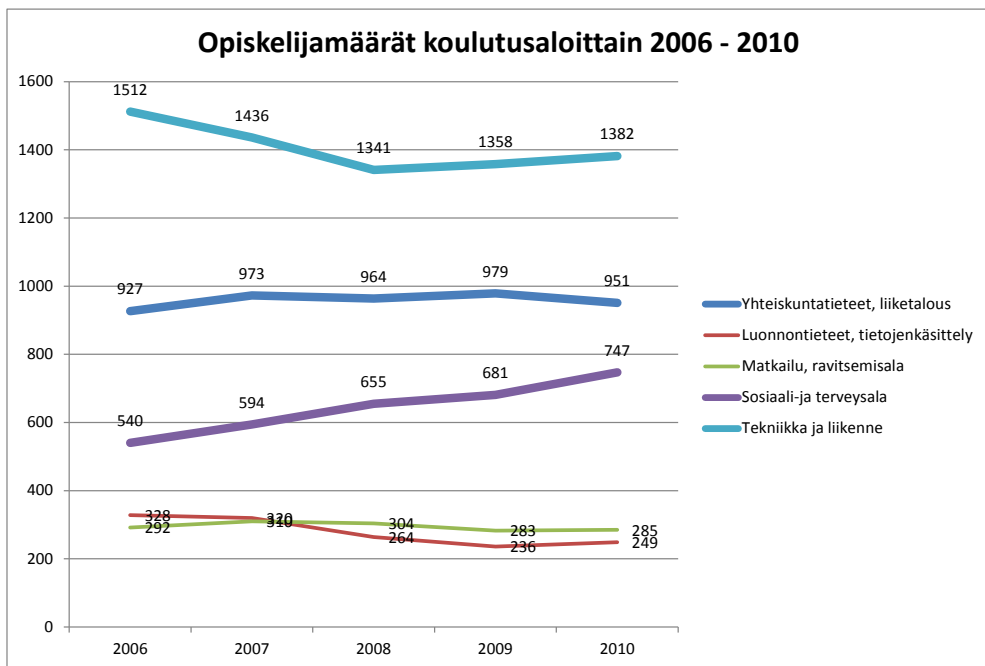

Kuvio 14. Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijat.

Nuorten tutkintoon johtavan koulutuksen lisäksi ammattikorkeakoulut saivat oikeuden antaa tutkintoon johtavaa koulutusta myös aikuisille. Aikuiskoulutus oli tarkoitettu lähinnä työssäkäynnin ohella ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen tähtääville. Tämän vuoksi aikuiskoulutuksen lähiopetus sijoitettiin pääsääntöisesti iltaan ja/tai viikonloppuihin. Alkuvuosina aikuiskoulutuksen määrää säädeltiin siten, että kukin ammattikorkeakoulu sai opetusministeriön vahvistamana kiintiön aikuiskoulutuksen kokonaisopiskelijamääräksi. Vaasan ammattikorkeakoulun kiintiö vaihteli vuosittain 420 – 500 opiskelijan välillä. Samaan aikuiskoulutuskiintiöön laskettiin myös erikoistumisopintoja opiskelevat sekä myöhemmin ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavat.

7.2 Opiskelijat koulutusaloittain

Aikasarja vuosien 2006 – 2010 kokonaisopiskelijamääristä koulutusaloittain ja ohjelmittain antaa hyvän kuvan Vaasan ammattikorkeakoulun koulutustoiminnan yleisrakenteesta viimeisten 5 vuoden aikana. Oheinen taulukko sisältää kaikki kyseisenä vuonna kirjoilla olleet opiskelijat, sekä nuorten että aikuiskoulutuksessa (myös erikoistumisopinnot).

Kuvio 15. Opiskelijamäärät koulutusaloittain 2006-2010.

7.3 Opiskelijavalintaprosessi

Ammattikorkeakoulukokeilun ja vakinaisen toiminnan alkuvuosina opiskelijavalintoja koordinoitiin lääninhallituksissa, joiden kautta kukin ammattikorkeakoulu sai tiedot hakijoista ja ehdotukset koulutukseen valittavista. Keväällä 2003 opiskelijavalinnat siirtyivät kokonaan ammattikorkeakoulujen hoidettaviksi. Päätös oli ammattikorkeakoulujen itsenäisyyden kannalta merkittävä mm. siksi, että tiedekorkeakoulut olivat aina valinneet opiskelijansa itse eikä ammattikorkeakoulupuolella nähty mitään syytä jäädä yliopistosektoria heikompaan asemaan. Valmistelu valintojen siirtämisestä ammattikorkeakouluille oli aloitettu edellisenä vuonna 2002. Opetushallituksen ylitarkastaja Ritva Sammalkiven johdolla toiminut valmisteluryhmä totesi heti alkuun, että siirron onnistuminen edellytti sähköisen yhteishakujärjestelmän kehittämistä. Tätä seurasi yksi mittavimmista ja ripeimmin toteutetuista toiminnallisista uudistuksista koko ammattikorkeakoulun historian aikana. Seuraavana keväänä 2003 oli luotu Internetin kautta toimiva sähköinen yhteishakujärjestelmä, joka saatiin kuin saatiinkin samana keväänä käyttöön. Jo ensimmäisellä hakukierroksella noin puolet hakemuksista tehtiin sähköisesti ja parin seuraavan vuoden aikana paperihakemusten osuus jäi alle 10 prosenttiin. Sitten paperihakemuksista voitiin luopua kokonaan.

Niin opetushallitus kuin ammattikorkeakoulutkin saattoivat aiheellisesti todeta yhteishakujärjestelmän uudistuksella harpatun reippaasti ohi tiedekorkeakoulusektorin, joka vasta vuosia myöhemmin oli saamassa oman yhteishakujärjestelmänsä samalle tasolle. Ammattikorkeakoulujen sähköisen hakujärjestelmän käyttöönoton jälkeen hakijamäärien kehittymistä hakuajana voitiin seurata reaaliaikaisesti koko hakukierroksen ajan paitsi omassa ammattikorkeakoulussa myös muiden ammattikorkeakoulujen osalta. Hakijoiden tilastoinnin ja tulosten raportoinnin kannalta sähköinen järjestelmä oli luonnollisesti kulmakivi, jota ilman yhteishaun toteuttaminen olisi jäänyt torsioksi. Ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintoihin liitettiin alusta pitäen myös valintakokeet, joita järjestettiin kaikissa koulutusohjelmissa. Trendi valintakokeissa oli se, että ammattikorkeakoulut siirtyivät vuosien varrella valtakunnallisiin alakohtaisiin kokeisiin, jolloin valintakoe pisteet olivat vertailukelpoisia ja sijoitettavissa yhteishakurekisteriin. Tällä saavutettiin mm. se etu, että hakija voi osallistua vain yhdellä paikkakunnalla pidettävään kokeeseen, vaikka hakutoiveita samalla alalla olisi ollut useita.

Suomalaisten ammattikorkeakoulujen valintakoejärjestelmä on, huolimatta yhteistyöstä ja automatiikasta, erittäin työllistävä. Niinpä viime vuosina on etenkin opetusministeriön suunnalta haluttu kehittää suomalaisten korkeakoulujen opiskelijavalintoja yleiseurooppalaiseen suuntaan, jossa valintakokeita järjestettäisiin poikkeustapauksissa. Esimerkiksi soveltuvuuskokeet sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuksiin voisivat säilyä – muutoin valinnat tehtäisiin aikaisemman koulumenestyksen perusteella.

8 FYYSINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kokeilutoiminnan käynnistyessä 1996 Vaasan väliaikainen ammattikorkeakoulu oli sijoitettu neljään päätoimipaikkaan: tekniikan opetus Palosaarelle Wolffintie 30:een ja liiketalouden ja matkailun opetus Kauppaoppilaitoksen ja Hotelli- ja ravintolaoppilaitoksen tiloihin Ruutikellarintielle Sosiaali- ja terveysalan opetus käynnistyi pääosin ”Tammipihassa” - Pitkäkatu 29:ssä, vuokratiloissa. Toimintaa oli lisäksi eräissä muisakin vuokratiloissa Hovioikeudenpuistikolla.

Vakinaistumisen jälkeen 1999 päätoimipisteitä oli kolme, Tekniikka ja liikenne Wolffintiellä, Liiketalous ja matkailu Ruutikellarintiellä entisen kauppaoppilaitoksen kiinteistössä ja Sosiaali- ja terveysala Tammipihaan vuokratiloissa Pitkälläkadulla. Entisen Hotelli- ja ravintolaoppilaitoksen tilat jäivät hallinnollisesti ammatillisen koulutuksen käyttöön. Ammattikorkeakoulun ylläpitäjän eli Vaasan kaupungin tavoitteena oli, että koko ammattikorkeakoulun voitaisiin keskittää kahteen pääkiinteistöön, Palosaarelle Wolffintie 30:een ja keskustaan Raastuvankadulle 29-33 vuoteen 2004 mennessä.

8.1 Palosaaren toimipiste Wolffintie 30

Alun perin tekniikan opetukselle varatun kiinteistön tilojen käyttöä tehostettiin vuonna 2004, jolloin Palosaaren tiloihin sijoitettiin tekniikan opiskelijoiden lisäksi sosiaalialan sekä tietojenkäsittelyn opiskelijat.

Kuvio 16. Palosaaren toimipiste Wolffintie 30.

8.2 Keskustan toimipiste Raastuvankatu 29 – 31

Vuoden 2002 aikana Vaasan yliopistolta vapautuneiden tilojen Raastuvankatu 29 – 33 saneeraaminen ammattikorkeakoulun käyttöön käynnistyi ja ensimmäisenä uusittuihin tiloihin pääsi muuttamaan Ruutikellarintieltä liiketalouden opetus henkilöstöineen.

Raastuvankadun kiinteistöjen peruskorjaus jouduttiin toteuttamaan vaiheittain vuosina 2002 – 2004 siten, että työt olivat käynnissä samaan aikaan kuin opetustoiminta jatkui. Tästä luonnollisesti aiheutui erinäisiä ongelmia – ei vähiten melu- ja pölyhaittoja. Kaikesta huolimatta tavoite kahteen yksikköön pääsemisestä toteutui suunnitellusti vuoteen 2004 mennessä.

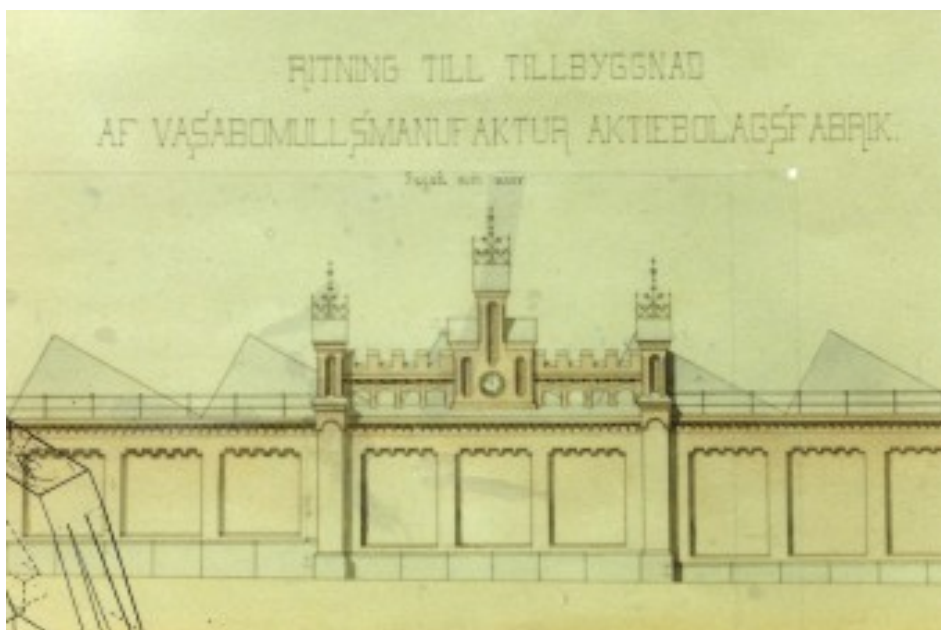

Kuvio 17. Keskustan toimipiste Raastuvankatu 29-31.

Aikataulua kiristivät Tammipihan tilojen uuden vuokralaisen kiire päästä uusiin tiloihin ja toisaalta ammattiopetuksen tarve saada Ruutikellarintien kauppaoppilaitoksen tilat mitä pikimmin toisen asteen koulutuksen käyttöön. Ammattikorkeakoulun toimintojen suunnittelu jouduttiin toteuttamaan pitkälti tilojen ehdoilla, joten mm. sosiaali- ja terveysalan opetus oli jaettava kahtia: hoitotyö sijoitettiin Raastuvankadulle ja sosiaalialan opetus Palosaarelle.

8.3 Technobothnia

Molempia ammattikorkeakouluja ja yliopistoa varten entisiin Finlaysonin tehdaskiinteistöihin rakennettu ja erittäin korkeatasoinen tekniikan laboratorio - Technobothnia – on esimerkki onnistuneimmista yhteistyöhankkeista vaasalaisessa korkeakoulukentässä. Yhteinen laboratorio oli juuri saatu valmiiksi ennen kokeiluluvan hakemista vuonna 1995 ja tilat luovutettiin oppilaitosten käyttöön 1996. Vaasan puuvillatehtaan toiminta oli päättynyt vuonna 1979. Tyhjiilleen jääneet tehdasrakennukset maa-alueineen Vaasan kaupunki päätti hankkia itselleen. Tämän päivän näkökulmasta katsottuna päätöstä on pidettävä varsin kaukonäköisenä mm. tulevan Palosaaren Merikampus-hankkeen kehittämisen kannalta.

Kuvio 18. Tutkimuskeskus Technobothnia.

Tutkimuskeskus Technobothnia perustettiin vuonna 1995 Vaasan kaupungin, Vaasan yliopiston, Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian (silloin Svenska yrkeshögskolan) yhteistyönä. Kaikki kolme oppilaitosta sijaitsevat aivan Technobothnian läheisyydessä. Technobothnian toimintaperiaatteena oli luoda edellytykset korkeatasoiselle teknisen alan tutkimus- ja opetustoiminnalle, toimia yhteistyökanavana oppilaitosten, yritysten sekä muiden tutkimuslaitosten ja teknologiakeskusten välillä sekä tarjota yrityksille ja yhteisöille tutkimus-, tuotekehitys, mittaus- ja koestuspalveluita sekä koulutusta.

Tämä oli osaltaan luomassa uskoa ja uskottavuutta Vaasan kaupungin hakemalle ammattikorkeakouluhankkeelle. Sekä kokeiluluvan että vakinaisen toimiluvan saamisen kannalta sen merkitys oli erittäin suuri. Kysymyksessä oli kolmen korkeakoulun yhteinen hanke, jossa selvästi suurin tilojen käyttäjä oli Vaasan ammattikorkeakoulu.

8.4 Tritonia

Vaasan ammattikorkeakoulun kirjaston toiminta aloitettiin kokeilutoiminnan käynnistyessä 1996 kolmessa päätoimipisteessä: liiketalouden ja matkailualan kirjasto Ruutikellarintiellä, sosiaali- ja terveysalan kirjasto Tammipihassa ja tekniikan kirjasto Wolffintiellä. Vähitellen ajatus yhdestä vaasalaisesta korkeakoulukirjastosta kiteytyi ja vuoden 2010 alussa voitiin lehdistötiedotteessa kertoa merkittävästä edistysaskeleesta korkeakoulujen kirjastotoimissa: ”Yhteinen vaasalainen korkeakoulukirjasto toteutui 1.1.2010, kun tiedekirjasto Tritonian aiemmat osapuolet Vaasan yliopisto, Åbo Akademi ja Hanken saivat kumppaneikseen Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian. Tritonia palvelee viiden eri organisaation tutkimusta, koulutusta ja opiskelua.”

Kuvio 19. Tiedekirjasto Tritonia.

Vaasan ammattikorkeakoulun kirjastonjohtajana työskennellyt FM Marita Ahola nimettiin sittemmin yhteisen kirjaston palvelupäälliköksi. Kirjastonjohtajana jatkoi Vuokko Palonen Vaasan yliopistolta. Uudistuksen jälkeenkin Vaasan ammattikorkeakoulun kirjaston liiketalouden ja matkailun sekä terveysalan kokoelmat oli sijoitettu keskustan toimipisteeseen (Raastuvankatu 33).

Kuvio 20. Keskustan toimipiste Raastuvankatu 33.

8.5 Kehittämissuunnitelmia

Merikampus

Pidemmän tähtäyksen tavoitteena on muodostaa Palosaarelle Merikampus – ajanmukainen korkeakoulukampus, jossa toimivat Vaasan yliopiston ohella sekä Vaasan ammattikorkeakoulu kokonaisuudessaan että ruotsinkielinen ammattikorkeakoulu Novia ja myös muita vaasalaista korkeakoulutoimintaa palvelevia laitoksia. Rehtori Jouko Paaso tiivistä syksyllä 2007 lukuvuoden avajaispuheessaan vision Merikampuksen kehittämisestä seuraavasti:

”Tiedepuisto-konseptin konkreettinen eteneminen Vaasan kaupungin vetämän Merikampus-hankkeen puitteissa on - voisi sanoa vihdoinkin - ilahduttavaa. Konkreettisenä lähivuosien tavoitteena on koko ammattikorkeakoulun toiminnan keskittäminen Palosaaren kampukselle, jolloin tiloihin liittyviä oleellisia toiminnallisia etuja voidaan paremmin sisäisesti hyödyntää, synergiaedut ja yhteiset tilajärjestelyt Vaasan yliopiston kanssa tulevat helpommin saavutettaviksi, edellytykset tiedepuistoyhteistyölle paranevat oleellisesti sekä yhteiset tilajärjestelyt SYH-Novian kanssa, erityisesti hoitotieteisiin liittyen, mahdollistuvat.

Vaasan ammattikorkeakoulussa Merikampus ja tiedepuisto tarkoittavat keskeisimmin, Palosaaren kiinteistön peruskorjauksen sekä mahdollisen Innotalon lisäksi, yliopiston kanssa yhteisiä tilajärjestelyjä Fabriikissa sekä Novia:n kanssa Medibothnia-nimellä tunnettuja yhteisiä tilajärjestelyjä nykyisissä Svenska Yrkesinstitutin tiloissa.”

Medibothnia - hanke

Medibothnia hanke otti pitkän askeleen kohti käytännön toteutuksia keväällä 2009, jolloin hankkeen päämiehinä toimineet Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur, Vaasan kaupunki ja Vaasan sairaanhoitopiiri hyväksyivät asiaa koskevan Medibothnia-hankesuunnitelman. Toteutuessaan Medibothnia tulee sisältämään Sosiaali- ja terveydenhuollon hyvinvointikeskuksen, Yrittäjyys- ja palvelukeskuksen, Opetusterveyskeskuksen sekä opiskelijaterveydenhuollon palvelut.

Tekniikan kampushanke

Toinen merkittävä Merikampus-teemaan liittyvä kehittämishanke on vuonna 2010 käynnistetty kolmevuotinen projekti: ”Vaasan tekniikan kampus osana Vaasa Science Parkia”. Hanke toteutetaan Vaasan yliopiston, Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkes­högskolan Novian hankkeena, joka rahoitetaan pääosin Euroopan aluekehitysrahas­toista (EAKR).

9 TOIMINNAN TULOKSET JA LAADUN ARVIOINTI

9.1 Päätehtävät

Ammattikorkeakoulun päätehtävä on valmistaa opiskelijoita alansa asiantuntijatehtäviin. Tavoitteena luonnollisesti on, että opiskelijat omaavat tutkinnon suorittamisen jälkeen hyvät edellytykset siirtyä työelämään, menestykselliseen toimintaan siellä sekä valmiudet ja halun itsensä ja taitojensa jatkuvaan kehittämiseen myös perusopintovaiheen jälkeen.

Toinen ammattikorkeakoululaissa määritelty päätehtävä on toimia oman alueensa elinkeinotoimintaa edistävän kehitys-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan moottorina: Ammattikorkeakoulu harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä.

9.2 Laadun arvioinnin perusteet

Laadun arviointi voimassa olevan ammattikorkeakoululain mukaan kuuluu ammattikorkeakoululle itselleen sekä opetus- ja kulttuuriministeriölle:

”Ammattikorkeakoulun tehtävänä on vastata järjestämänsä koulutuksen ja muun toiminnan laatutasosta ja jatkuvasta kehittämisestä. Ammattikorkeakoulun tulee arvioida koulutustaan ja muuta toimintaansa ja niiden vaikuttavuutta. Ammattikorkeakoulun on myös osallistuttava ulkopuoliseen toimintansa ja laatujärjestelmiensä arviointiin säännöllisesti ja julkistettava järjestämänsä arvioinnin tulokset. Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteydessä toimii riippumattomana asiantuntijaelimenä korkeakoulujen arviointineuvosto.”

9.3 Toiminnan tuloksellisuuden mittaamisesta

Ammattikorkeakoulujen toimintaa ohjaava opetus- ja kulttuuriministeriö mittaa ammattikorkeakoulujen tuloksellisuutta hyvin monipuolisen tuloksellisuusmittariston avulla. Mittaristo on jaettu kuuteen pääluokkaan:

- A. Korkeakoulurakenne (painoarvo 15 %)
- B. Opiskelijarekrytointi (10 %)
- C. Opintoprosessin tehokkuus ja laatu (20 %)
- D. Kansainvälistyminen (15 %)
- E. Tutkimus- ja kehittämistoiminta (20 %)
- F. Aluevaikuttavuus ja työelämäyhteydet (20 %)

Kutakin asiakokonaisuutta mitataan useilla alamittareilla.

Korkeakoulurakennetta kuvasivat:

- vetovoimaisten (kansallisen keskiarvon yläpuolella olevien) hakukohteiden määrä
- opiskelijoiden määrä toimipistettä kohden
- tutkintotavoitteissa pysyminen

Opiskelijarekrytoinnin alamittarit olivat:

- samana vuonna tai edellisenä syksynä toisen asteen koulutuksessa päättäneiden opiskelijoiden osuus ammattikorkeakoulujen nuorten koulutuksen (pl. vieraskielinen) paikan vastaan ottaneissa.
- vain ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osuus aloittaneista ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa nuorten koulutuksessa

Opintoprosess tehokkuuden alamittarit:

- lukuvuodessa vähintään 45 opintopistettä suorittaneiden osuus ammattikorkeakoulututkintoa ja ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavissa
- opintopisteen hinta: Vuosittaiset käyttökustannukset per lukuvuoden aikana suoritettujen opintopisteiden määrä
- tutkinnon suorittaneiden osuus tutkinnon suorittaneiden ja keskeyttäneiden yhteismäärästä lukuvuoden aikana
- opetuksesta, ohjauksesta ja harjoittelusta saatu palaute (OPALA)

Kansainvälistymisen mittaristo:

- tutkintoon hyväksyttävät vieraskielisessä koulutuksessa kalenterivuonna suoritettut opintopisteet
- ulkomaalaisten opiskelijoiden tutkinnot suhteessa tutkintojen kokonaismäärään
- opettajien ja tutkijoiden liikkuvuus Suomesta ja Suomeen

Tutkimus- ja kehittämistoimintaa kuvaava mittaristo:

- kilpailtu tutkimusrahoitus (SA, Tekes) suhteessa ammattikorkeakoulun kokonaisrahoitukseen
- yritysrahoitus (kotimainen ja kv.) ja EU-rahoitus suhteessa ammattikorkeakoulun kokonaisrahoitukseen
- ammattikorkeakoulujen henkilöstön tuottamien julkaisujen määrä suhteessa päätoimisten opettajien ja T&K -henkilöstön määrään
- T&K -hankkeissa suoritettujen opintopisteiden määrä suhteessa läsnä olevien opiskelijoiden määrään

Aluevaikuttavuus ja työelämäyhteistyön alamittaristo:

- vuonna x tutkinnon suorittaneissa työllisten osuus työvoimaan kuuluvissa (työllisten ja työttömien yhteismäärä) seuraavan vuoden lopun tilanteessa.
- maksullisen palvelutoiminnan tulojen määrä suhteessa koko tulorahoituksen määrään.

Mittaristo jouduttiin rakentamaan sen vuoksi, että rahoitussäädösten mukaan osa ammattikorkeakoulun saamasta rahoituksesta tulee ns. tuloksellisuusrahana, jonka määrä sovitaan vuosittain erikseen. Tuloksellisuuden perusteella jaettava summa on

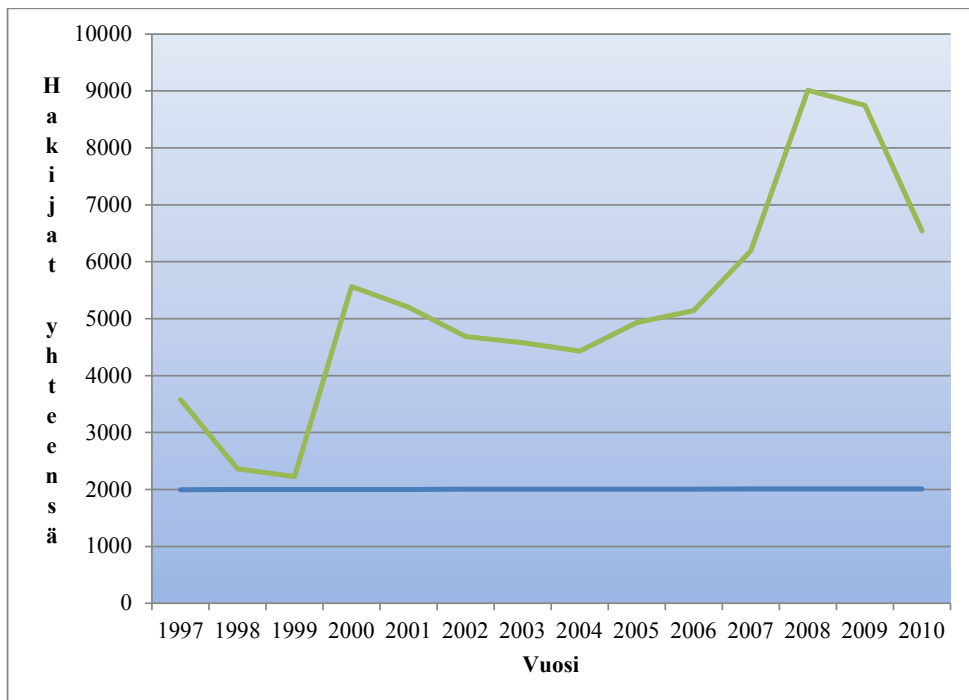
ollut vähäinen, yhteensä n. 1,5 miljoonaa euroa vuodessa, mutta niille muutamalle onnellisille ammattikorkeakouluille, jotka saivat rahoitusta saamaan, sillä oli merkitystä. Lisäksi sopimuskaudella 2010 – 2012 on tarkoitus jakaa vuosittain toinen 1,5 miljoonaa euroa korkeakoulujen arviointineuvoston valitsemille laatuyskikkökilpailussa menestyneille ammattikorkeakouluille.

Seuraavassa käsitellään joitakin keskeisiä tuloksellisuusalueita Vaasan ammattikorkeakoulun toiminnan onnistumisten kannalta sekä tarkastellaan mitattavissa olevia kehittymistrendejä.

9.4 Vaasan ammattikorkeakoulun hakijamäärien kehittyminen

Yksi keskeisistä ja mielenkiintoa herättävimmistä laadun mittareista on koulutuksen vetovoima eli koulutukseen hakeneiden määrä suhteessa aloituspaikkoihin.

Jonkinlaisen yleiskuvan nuorten ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen hakijoista saa oheisesta taulukosta, johon on koottu tiedot vuosina 1997 – 2010 Vaasan ammattikorkeakoulun nuorten koulutuksen koulutusohjelmiin hakeneista. Kokonaisluvut sisältävät kaikki hakijat (yhteishaussa hakijat voivat esittää enintään 4 hakutoivetta) – suomen- ja ruotsinkielisten koulutusohjelmien lisäksi myös englanninkielisiin ohjelmiin hakeneet sisältyvät kokonaismääriin.

Kuvio 21. Vaasan ammattikorkeakoulun hakijamäärien kehitys 1997 – 2010, kaikki hakeneet (OKM –On-line tilastot).

Kuviossa näkyvät voimakkaat hyppäykset selittyvät lähinnä vieraskielisten ohjelmien hakijamäärien vaihtelulla. Esimerkiksi vuonna 2007 myös vieraskieliset koulutusohjelmat otettiin ensimmäisen kerran sähköisen yhteishaun piiriin. Keväällä 2008 hakijamäärät moninkertaistuivat niin Vaasassa kuin muissakin ammattikorkeakouluissa. Seuraavien vuosien 2009 ja 2010 lasku selittyy pääosin sillä, että hakukelpoisuutta koskevia kriteereitä tiukennettiin ja kaikilta Euroopan ulkopuolisilta hakijoilta vaadittiin kansainvälisen kielikokeen (englanti) suorittaminen ennen valintakokeeseen osallistumista. Tämä vähensi erityisesti Afrikan ja Aasian alueilta tulevia hakijamääriä merkittävästi.

Toiminnan tuloksellisuusmittareissa koulutuksen vetovoimaa on mitattu koulutusala- ja ohjelmakohtaisilla ensisijaisten hakijoiden määrillä suhteessa aloituspaikkamääriin. Näistä tunnusluvuista on historiikin lopun liiteosaan koottu koulutusohjelma-kohtaiset taulukot Vaasan ammattikorkeakoulun osalta. Suomen- ja ruotsinkielisten, ensisijaisten hakijoiden määrät ovat pysyneet suhteellisen vakioina toiminnan alusta lähtien. Vaasan ammattikorkeakoulun vetovoimaluvut ovat tällä tavoin mitattuna pysytelleet keskimäärin tasolla 1.8 – 2.0 ensisijaista hakijaa aloituspaikkaa kohti. Merkille pantavaa on, että myös muiden pohjalaisten ammattikorkeakoulujen (Vaasa, Seinäjoki, Kokkola, Svenska yrkeshögskolan) koulutusohjelmien vetovoima on alusta lähtien pysytellyt suhteellisen vakiona koko ammattikorkeakoulutoiminnan aikana.

Vaasan ja Seinäjoen ammattikorkeakoulujen ovat olleet lähimpänä toisiaan n. kahden ensisijaisen hakijan tasolla aloituspaikkaa kohden – Viime vuosina Seinäjoki oli aavistuksen verran Vaasan ammattikorkeakoulua edellä. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun ja Svenska yrkeshögskolan vetovoimaluvut olivat jonkin verran alemmalla tasolla kuin Vaasa ja Seinäjoki, mutta yleisesti ottaen kaikki mainitut ovat valtakunnallisessa vertailussa jääneet häntäpäähän. Tampere, Jyväskylä, Turku ovat jatkuvasti vetäneet hakijoita eniten, samoin eräät muut eteläisen Suomen (Metropolia) ja pohjoisen Suomen kasvukeskuksen Oulun ammattikorkeakoulun vetovoima on ollut jatkuvasti keskimääräistä parempaa. Koulutusala- ja ohjelmakohtaisesti vetovoimaerot ovat olleet suurempia. Näistä eroista on tarkempia lisätietoja liiteosan liitteessä 3.

Suurin vetovoimalukuja eroja selittävä asia ovat mitä ilmeisimmin maantieteelliset tekijät sekä koulutuspaikkojen tarjonnan määrän suhde ympäröivän alueen asukaslukuun. Ruuhka-Suomen alueella toimivat ammattikorkeakoulut vetävät luonnollisesti enemmän hakijoita kuin pienemmän väestöpohjan omaavat pohjoisemman Suomen yksiköt. Myös tarjottavien kouluohjelmien rakenne vaikuttaa ammattikorkeakoulu-kohtaisesti vetovoimalukuihin merkittävästi – vuodesta toiseen tietyt ”muotikoulutukset” kiinnostavat nuoria hakijoita moninkertaisesti verrattuna tavallisiin ”peruskoulutuksiin”. Hyviä esimerkkejä jatkuvasti vetovoimaisista koulutusohjelmista ovat erityisesti tyttöjen suosimat fysioterapian koulutusohjelmat sekä eräät media-alan koulutusohjelmat, joihin hakijamäärät voivat olla kymmenkertaiset aloituspaikkoihin nähden.

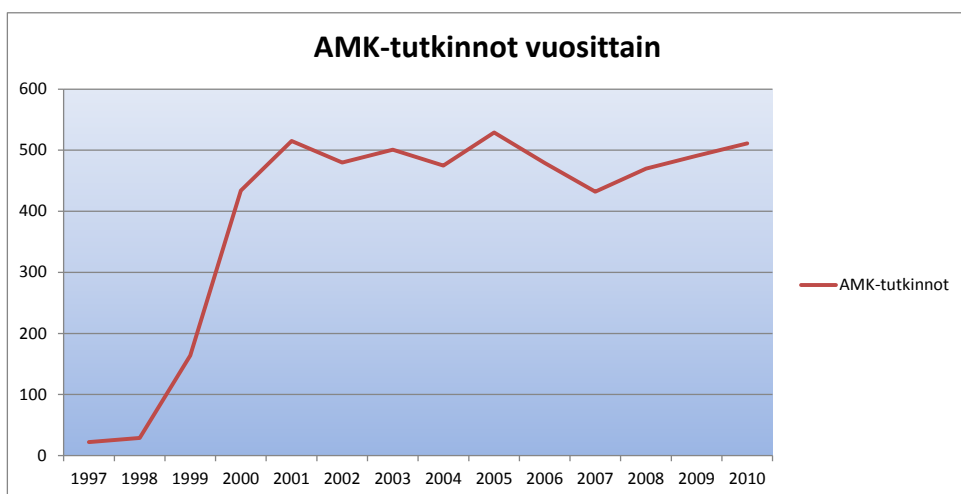
Ammattikorkeakoulujen tarjoamat koulutusohjelmat ovat erittäin selvästi perinteisiin sukupuolirooleihin sidoksissa. Insinööri- ja hoitotyö kuuluu pojille ja työtöille. Vaasan ammattikorkeakoulu ei mitenkään poikkea tästä yleislinjasta – tekniikan alan opiskelijoista poikien osuus vuonna 2010 oli 86 % ja sosiaali- ja terveystieteiden

ohjelmissa tyttöjen osuus 89 %. Kokonaisuudessaan nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa vuonna 2010 opiskelleista 2879 opiskelijasta mies- ja naisopiskelijoiden suhde oli 1582 / 1297. Miesten osuus oli siis vajaa 55 % kokonaisopiskelijamäärästä. Tarkempia tietoja Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sukupuolijakaumasta koulutusaloittain löytyy lopussa olevasta liiteosan taulukoista. (Liite 4). Tekniikkaan painottuvien ammattikorkeakoulujen vetovoimaluvut ovat auttamatta pienempiä – markkinointiponnisteluista huolimatta – kuin ammattikorkeakoulujen, joista tekniikan ohjelmien osuus puuttuu tai on vähäisempi.

9.5 Tutkinnot 1997 - 2010

Vaasan ammattikorkeakoulu on toimintansa alkuvuosina 1997 – 2010 ehtinyt tuottaa työelämän palvelukseen insinöörejä, tradenomeja, restonomeja, sairaanhoitajia, terveydenhoitajia ja sosionomeja yhteensä n. 5600, joista ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita oli 65.

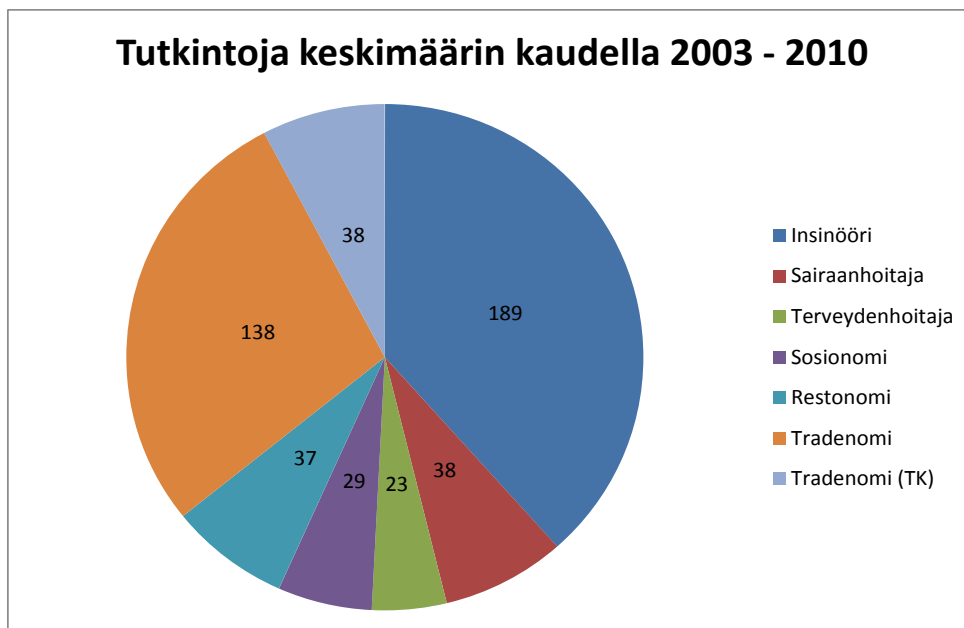
Ylemmästä ammattikorkeakoulututkinnosta säädetty laki astui voimaan vuonna 2005. Sitä edeltänyt jatkotutkintokokeilulaki laadittiin vuonna 2001. Vaasan ammattikorkeakoulu sai ensimmäisen kokeilulakiin perustuvan pk-sektorin yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelman vuonna 2002, jolloin opetusministeriö myönsi luvan Vaasan, Seinäjoen ja Keski-Pohjanmaan yhteisesti toteuttamalle tutkinnolle. Huolimatta siitä, että myöhemmin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutusohjelmia saatiin myös sosiaali- ja terveystieteille ja tekniikkaan (rakentamisen ohjelma), koulutuspaikkojen kysyntä ei muodostunut odotusten mukaiseksi. Vaasan ammattikorkeakoulussa suoritettujen ylempien tutkintojen määrä onkin jäänyt toistaiseksi varsin vaatimattomalle tasolle. Lisätietoja tutkinnoista on liiteosan liitteessä 5.

Kuvio 22. Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuneet 1997 – 2010.

Vuosittain suoritettujen tutkintojen yhteismäärä on toiminnan päästyä täyteen laajuuteen ollut vajaa 500 tutkintoa vuodessa. Vuoden 2007 notkahduksen jälkeen suunta on ollut ylöspäin ja 500 tutkinnon raja on jälleen ylitetty.

Kaudella 2003 – 2010 vuosittain keskimäärin n. 500 tutkinnon suorittanutta jakautuivat tutkinnoittain seuraavasti:

Kuvio 23. Tutkintoja kaudella 2003–2010.

9.6 Opintojen tehokkuus

Läpivirtaus, eli tutkinnon suorittaneiden suhde opinnot keskeyttäneisiin on luonnollisesti asia, johon sekä ammattikorkeakoulun että opetusministeriön on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota. Vaasan ammattikorkeakoulu ei ole tässä suhteessa sijoittunut opetusministeriön seurantatietojen mukaan valtakunnallisesti arvioiden mairittelevasti, vaan opintojen läpivirtausta kuvaavat tunnusluvut ovat laahanneet vertailutilastojen häntäpäässä.

Oheisesta taulukosta 1(KOTA) näkyy, että Vaasan ammattikorkeakoulun osalta kauden 2008 – 2010 toteutuma on ollut tavoitteen tutkinnon suorittaneiden osuus 5 vuoden kuluttua aloittamisesta keskimäärin 51,6 %, on joten vuoden 2012 tavoite on 65 %. Samoin tutkinnon suorittaneiden osuus tutkinnon suorittaneiden ja keskeyttäneiden yhteismäärästä on kaudella 2008 – 2010 ollut n. 10 % alle vuodelle 2012 sovitun 70 % tavoitteen (Taulukko 2).

Taulukko 1. Opintojen läpivirtaus 2008-2010

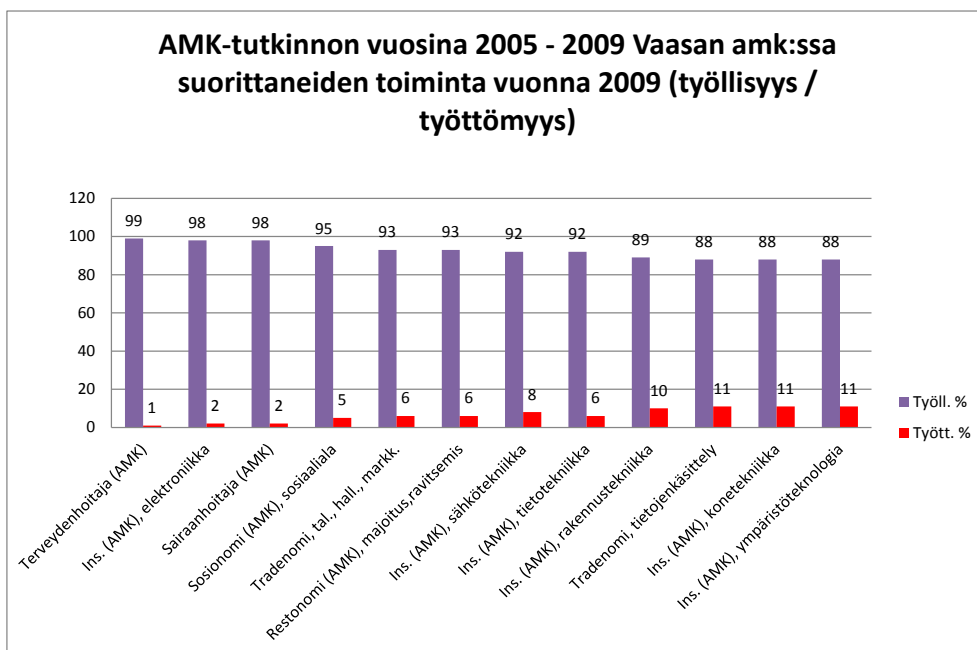
Tunnuslukutavoitteet	Toteutuma			Keskiarvo 2008-2010	OPM/sov. tavoite 2012	Tavoitteen tot.-% 2010		Tot. muutos-% 2009- 2010	
	2008	2009	2010			AMK	Valtak.	AMK	Valtak.
Aloittaneista tutkinnon suorittaneiden osuus 5 vuoden kuluttua aloittamisesta (%)	53,3	49,9	0	51,6	65				
Tutkinnon suorittaneiden osuus tutkinnon suorittaneiden ja keskeyttäneiden yhteismäärästä (%)	59,1	60,8	0	59,9	70				

Taulukko 2. Opintojen keskeyttämisluvut 2006-2010.

Opintojen keskeyttämis % vuosina 2006 - 2010						
Vaasan ammattikorkeakoulu						
Nuorten tutkintoon johtava koulutus						
Koulutusaloittain						
		2006	2007	2008	2009	2010
Yhtk.tiet. liiketalous		8	6	11	11	11
Luonnontieteet		12	17	20	19	12
Matkailu-, ravitsemisala		7	4	12	13	10
Sosiaali- ja terveysala		5	7	7	7	6
Tekniikka ja liikenne		11	12	14	12	11
Keskeyttäneet yhteensä %		9	9	12	11	10

9.7 Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään

Viimeisin tilastokeskuksen keräämä aineisto tutkinnon suorittaneiden sijoittumisesta kattaa kuvassa näkyvän jakson 2005 – 2009. Sosiaali- ja terveysalan työvoiman kysynnän viime vuosien kasvu näkyy kuvassa selvästi eli tutkinnon suorittaneet työllistyvät välittömästi. Elektroniikka- ja tietotekniikan ohjelman hyvässä sijoittumisessa on huomattava, että tällä tutkintonimikkeellä valmistuneissa ei ollut enää viimeisten vuosien vasta valmistuneita, koska ohjelmanimike tietotekniikka korvasi sen vuoden 2002 uudistuksen yhteydessä. Valtaosa tutkinnon suorittaneista on sijoittunut Pohjanmaan maakuntaan sekä Etelä-Pohjanmaalle. Tarkempia alakohtaisia tietoja valmistuneiden maantieteellisestä sijoittumisesta löytyy liitteestä 6.

Kuvio 24. Tutkinto/ohjelmakohtainen vertailu työllistymisestä (Tilastokeskus, Sijoittumispalvelu).

Seuraavissa kahdessa kuviossa 25 ja 26 on vertailtu Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllistymistä kaikkien muiden Suomen ammattikorkeakoulujen tilanteeseen samana ajanjaksona:

Ammattikorkeakoulututkinnon 2005-2009 suorittaneiden pääasiallinen toiminta vuonna 2009							
Vaasan ammattikorkeakoulu							
Työlliset	Työttömät	Työll.opisk.	Päätoim. opisk.	Varusmies/Siv.	Maastamuutt.	Muut	Yhteensä
1705	155	243	81	1	92	110	2387
71 %	6 %	10 %	3 %	0 %	4 %	5 %	
Työllisyys % : työlliset / työlliset+työttömät (sis. työll. opiskelijat) %				Työll. %	Tyött. %		
Työttömyys % : työttömät / tutkinnon suorittaneet yhteensä %				93 %	6 %		
Lähteet: Tutkintorekisteri 2009 ja Työssäkäynnin ennakkotilasto 2009.							
Tilastokeskus - Sijoittumispalvelu							
Luokitukset: Opetushallinnon vuoden 2002 koulutusluokitus.							
Jos pääasiallisen toiminnan yhteensä luokassa on alle 5 tapausta, on pääasiallisen toiminnan muiden luokkien arvot salattu (...), joten luvut ovat suuntaa antavia.							

Kuvio 25. Vaasan ammattikorkeakoulusta 2004 – 2009 valmistuneiden sijoittuminen (kaikki ammattikorkeakoulututkinnot).

Ammattikorkeakoulututkinnon 2005-2009 suorittaneiden pääasiallinen toiminta vuonna 2009							
Kaikki ammattikorkeakoulut							
Työlliset	Työttömät	Työll.opisk.	Päätoim. opisk.	Varusmies/Siv.	Maastamuutt.	Muut	Yhteensä
78000	7844	9324	4046	94	1710	4137	105155
74 %	7 %	9 %	4 %	0 %	2 %	4 %	
Työllisyys % : työlliset / työlliset+työttömät (sis. työll. opiskelijat) %				Työll. %	Tyött. %		
Työttömyys % : työttömät / tutkinnon suorittaneet yhteensä %				92 %	7 %		
Lähteet: Tutkinbrekisteri 2009 ja Työssäkäynnin ennakkotilasto 2009.							
Tilastokeskus - Sijoituspalvelu							
Luokitukset: Opetushallinnon vuoden 2002 koulutusluokitus.							
Jos pääasiallisen toiminnan yhteensä luokassa on alle 5 tapusta, on pääasiallisen toiminnan muiden luokkien arvot salattu (...), joten luvut ovat suuntaa antavia.							

Kuvio 26. Koko maan ammattikorkeakouluista 2004 – 2009 valmistuneiden sijoittuminen (kaikki ammattikorkeakoulututkinnot).

Keskimääräinen Vaasan ammattikorkeakoulusta tutkinnon suorittaneiden työllistymisprosentti oli jaksolla n. 93 %. Työllistyminen on tässä määritelty samalla tavalla kuin OKM on omissa tunnuslukuvertailuissaan tehnyt eli työllisten määrä / työllisten ja työttömien yhteismäärä %. Keskimääräinen työttömyysaste oli vastaavalla jaksolla 6 %.

Kuten yhteenvedoista näkyy, Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuneet ovat työllistyneet hieman keskimääräistä paremmin, vaikkakaan ero valtakunnalliseen keskiarvoon ei ollut tarkastelujaksolla suuri. Yleisesti ottaen ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen on ollut varsin hyvä koko ammattikorkeakoulutoiminnan aikana. Liitteessä 6 on lisätietoja tutkinto/-ohjelmakohtaisista sijoittumisluvuista.

9.8 Kansainvälistyminen

Vaasan ammattikorkeakoulun perustamisesta lähtien kansainvälisyys haluttiin nostaa erityisalueeksi, josta oppilaitos tunnetaan ja jonka kehittämiseen halutaan panostaa. Puoltaessaan vakinaisen toimiluvan myöntämistä Vaasan ammattikorkeakoululle arviointineuvosto lausunnossaan keväällä 1998 totesi hakijan vahvuudeksi ”laajan kansainvälisen ja kotimaisen yhteistyön ja monipuolisen vieraskielisen opetuksen sekä kielitarjonnan”. Opetusministeriö palkitsi Vaasan ammattikorkeakoulun toiminnan tuloksellisuudesta vuosina 2000 ja 2001. Palkitsemisen syyksi kohosivat kansainvälistymismittareilla osoitetut hyvät tulokset. Sittemmin opetusministeriön tuloksellisuusrahaa myönnettiin Vaasan ammattikorkeakoululle vuonna 2005, opetuksen ja opetusmenetelmien kehittämisen perusteella. Erilaisissa imagotutkimuksissa, joita mm. taloudellinen tutkimuskeskus suorittaa, kansainvälisyys on noussut usein teki-jäksi, josta Vaasan ammattikorkeakoulu tunnistetaan.

Tutkija Aku Alanen Tilastokeskuksesta selvitti keväällä 2006 suomalaisten korkeakoulujen kansainvälistymistä ja sen kehittymistä sekä yliopisto- että

ammattikorkeakoulusektoreilla. Selvityksestä kävi mm. ilmi, että Vaasan ammattikorkeakoulu sijoittui kolmanneksi mitattaessa ammattikorkeakouluissa opiskelevien ulkomaalaisten osuutta opiskelijamäärästä (2004). Kärkisijalla oli tuolloin Ahvenanmaan ammattikorkeakoulu ja toisella sijalla ammattikorkeakoulu Arcada. Vaasan ammattikorkeakoulun Alanen nosti hyväksi esimerkiksi siitä, kuinka korkeakoulun omalla aktiivisella toiminnalla voidaan tavoittaa ulkomaalaisten opiskelijoiden kiinnostus periferiassakin toimiviin yksiköihin. Selvityksessä mainittiin vaasalaisten hyvät suhteet Kiinan Wuhaniin, jonka kanssa oli solmittu ensimmäiset puitesopimukset jo vuonna 1995.

Pääosa ulkomaalaisista opiskelijoista on perinteisesti tullut Vaasaan Kaakkois-Aasian tai Afrikan suunnalta. Samantapainen tilanne on ollut myös muissa korkeakouluissa Suomessa. Vaasan ammattikorkeakoulun kannalta suhteiden luomisessa kiinalaisiin ja afrikkalaisiin oppilaitoksiin ja korkeakouluihin merkittävässä roolissa ovat olleet lehtori, tekniikan tohtori Chao Gao ja yliopettaja, kauppatieteiden tohtori Adebayo Agbejule. Molemmilla on takanaan pitkä ura Vaasan ammattikorkeakoulun opettajina.

Ghanasta Suomeen muuttaneella Agbejulella on ollut opiskelijarekrytoinnissa Afrikan suunnalla tärkeä merkitys myös muille Suomen ammattikorkeakouluille, sillä hän viime vuodet toiminut ns. maakoordinaattorina, joka on vastannut yhteisten valintakokeiden organisoinnista ja toteuttamisesta Länsi-Afrikassa.

Huolimatta siitä, että pääosa vieraskielisten ohjelmien opiskelijoista on tullut Vaasaan edellä mainituilta alueilta, myös muita ulkomaalaisia joukkoon on aina mahtunut – parhaimmillaan opiskelijat ovat edustaneet n. 40 eri kansallisuutta. Aivan viime aikojen trendinä näyttäisi olleen se, että Suomen kansalaisten osuus vieraskielisissäkin ohjelmissa on jälleen lisääntynyt, kun suomalaisten osuus yhdessä vaiheessa oli erittäin vähäinen. Samoin näyttää siltä, että eurooppalaisten opiskelijoiden osuus olisi lievässä kasvussa.

Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä on ollut kolmena edellisenä vuotena keskimäärin 360 tutkinto-opiskelijaa ja suunta hivenen laskussa. Tavoitteeksi kaudelle 2010 – 2012 on asetettu 400 ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa vuosittain. Tavoitesopimukseen 2010 – 2012 liittyvän tavoitteiden toteutumisaraportin mukaan Vaasan ammattikorkeakoulun kansainväliseen toimintaan liittyvät tunnusluvut näyttivät seuraavilta:

Taulukko 3. Vaasan ammattikorkeakoulun kansainväliseen toimintaan liittyvät tunnusluvut.

	Keskiarvo 2008 – 2010	Tavoite 2012
Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä	360	400
Vaihto-opiskelijoiden määrä (yli 3 kk yhteensä)	181	190
Opettajien ja henkilöstön kv-liikkuvuus (vähintään 1 vko)	0,64	1,0

Kansainvälisen henkilöstövaihdon ja opiskelijoiden kansainvälisen opiskelu- ja harjoitteluvaihdon viime vuosien määrälliset tunnusluvut ovat olleet Vaasan ammattikorkeakoulun osalta negatiivisia eli alle valtakunnallisten keskiarvojen

9.9 Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Vaasan ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoiminnan historia on, kuten koko ammattikorkeakoulunkin, pohjautunut siihen työhön, jota ammattikorkeakoulun perustana olleissa tekniikan, liiketalouden, matkailun ja sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksissa oli tehty. Kahden ensiksi mainitun osalta historiaa löytyy pisimmältä ajanjaksolta.

Ennen Pentti Ruotsalan toimikautta Vaasan teknillisen oppilaitoksen rehtorina toiminut Matti Varteva kuvasi tekniikan alan tutkimus- ja kehittämistoiminnan alkua seuraavasti: ”Ensimmäiset maininnat oppilaitoksen järjestämästä kurssitoiminnasta löytyvät viime vuosisadan loppupuolelta. Vaasassa järjestettiin joitakin koneenkäyttäjäkurseja.” Vuosien varrella kurssitoiminta lisääntyi ja 1970-luvulla käynnistyi valtakunnallisestikin arvostettu insinöörien kaupallinen koulutusjakso, joista ensimmäinen koko vuoden kestävä kurssina aloitettiin vuonna 1973. Ensimmäinen teknillisen oppilaitoksen kurssitoimenjohtaja aloitti toimintansa vuonna 1985, jolloin oppilaitoksen teknologiapalvelu ja kurssitoiminta yhdistettiin.

Vaasan ammattikorkeakoulun vakinaisen toiminnan käynnistyessä vuonna 1999 tutkimus- ja palvelutoiminta rakennettiin uudelleen siten, että ammattikorkeakoulun kaikki toimialat kattava Tutkimus- ja palveluyksikkö perustettiin. Yksikön ensimmäiseksi johtajaksi nimikkeellä palvelujohtaja, nimettiin KM Raija Taipalus, joka oli toiminut väliaikaisen ammattikorkeakoulun kokeiluvaiheen aikana Sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen rehtorina. Raija Taipaluksen toimikausi palvelujohtajana päättyi vuoteen 2001, jolloin hän jäi eläkkeelle. Käynnistysvaiheessa tekniikan alan vastaavana tutkimus- ja palvelutoiminnasta vastaavana yrityspalvelupäällikkönä toimi DI Heikki Laurikainen ja liiketalous- ja matkailualan yrityspalvelupäällikkönä KTM Björn Nyberg. Toimistosihteerin lisäksi muuta päätoimista henkilöstöä tutkimus- ja kehittämistoimintaa varten ei ollut. Raija Taipaluksen jälkeen palvelujohtajaksi valittiin KTM Leena Vilkuna, joka jatkoi yksikön johtajana aina vuoden 2007 organisaatiouudistukseen saakka, jolloin yksikön johtoon tutkimusjohtajaksi nimitettiin KTT Kirsti Melin. Kirsti Melin toimi tehtävässä vuoteen 2009 saakka, jolloin hän jäi eläkkeelle. Kuten jo aikaisemmin on todettu, Leena Vilkuna siirtyi TKI-yksikön johtoon.

TKI-toiminnan kehittäminen on ollut todella haasteellista ja oikean linjan löytäminen on ollut työlästä. Nykyisin yleisesti hyväksytyyn määrittelyn mukaan ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta on työelämälähtöistä, uusien tai parannettujen tuotteiden, tuotantovälineiden, menetelmien ja palveluiden löytämistä, kehittämistä ja tuottamista alueen tarpeisiin.

Innovaatiolla tarkoitetaan kaupallisesti tai yhteiskunnallisesti uudella tavalla hyödynnettyä tietoa ja osaamista. Innovaatiotoiminnan tuloksia voivat olla esim. haetut ja saadut patentit, keksintöilmoitukset, lisensointitulot, hyödyntämisoikeuksien siirtosopimukset tai syntyneet yritykset.

Tavoitesopimukseen 2010 – 2012 liittyvän tavoitteiden toteutumisasiaportin mukaan Vaasan ammattikorkeakoulun TKI-toimintaan liittyvät tunnusluvut näyttivät seuraavilta:

Taulukko 4. Vaasan ammattikorkeakoulun TKI-toimintaan liittyvät tunnusluvut.

	Keskiarvo 2008 - 2010	Tavoite 2010 - 2012
TKI-hankkeissa suoritettut opintopisteet	2,0	3,0
Maksullisen palvelutoiminnan tulojen osuus (%) rahoituksesta	9,5	11,0
Kansallisen kilpaillun rahoituksen osuus (%) rahoituksesta (SA/Tekes)	0,1	0,6
Julkaisujen määrä / henkilöstö	0,48	0,67

Viimeisimmän opetusministeriöltä saadun palautteen mukaan Vaasan ammattikorkeakoulu on ”aktivoitunut TKI-hankkeissa ja kytkenyt niitä tukemaan strategisia tavoitteitaan. Tämä näkyy kansainvälisten hankehakemusten kasvuna ja TKI-toiminnan volyymin kasvuna. OKM kannustaa korkeakoulua jatkamaan alueellista yhteistyötä innovaatiotoiminnan edistämiseksi.”

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ydin Vaasan ammattikorkeakoulussa koostuu seuraavista osa-alueista:

- Tutkimus ja kehittämishankkeet
- Opiskelijatoimeksiannot – Yritysklinikka
- Business Factory
- Asiantuntijatoimeksiannot
- Täydennyskoulutus
- Technobotnian tekniset yrityspalvelut

Tutkimus- ja kehityshankkeet

Hankkeiden etenemisessä lähdetään liikkeelle idean esittämisestä koulutusyksikön osastonjohtajalle. Tällä halutaan varmistaa se, että kaikki yksikön toteuttamat hankkeet ovat koulutusyksiköiden tiedossa ja kytkettävissä opetukseen. TKI-yksikön hankkekoordinaattorit kartoittavat rahoituslähteitä, seuraavat avoimia hakuja ja verkostoja.

Opiskelijatoimeksiannot – Yritysklinikka

Yritysklinikassa Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijat toteuttavat räätälöityjä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalveluja yrityksille, yksityisille henkilöille sekä

muille organisaatioille. Toimeksiantoja toteutetaan lukuvuoden aikana eri koulutusyksiköissä ja projektien toteutusta ohjaavat alan asiantuntevat opettajat. Kehittämistarpeet selvitetään yhteistyössä toimeksiantajan kanssa ja projekti sovitetaan tilaajan aikatauluihin lukuvuoden puitteissa.

Business Factory

Vaasan ammattikorkeakoulun yrittäjyyttä edistävänä elementtinä toimii Business Factory, jossa opiskelija oppii yrittäjyyttä toimimalla aktiivisena monialaisen ja kulttuurisen tiimin jäsenenä. Tavoitteena on ensisijaisesti yrittäjämäisen työskentelytavan synnyttäminen, oman yrittäjyyden kehittäminen siten, että sitä voidaan harkita uravaihtoehtona. Mm. Business Chance-ideakilpailu on osa Business Factoryn toimintaa.

Asiantuntijatoimeksiannot

Asiantuntijatoimeksiannot ovat henkilökunnan toteuttamia toimeksiantoja. Tavoitteena on osaamisen välittäminen asiakkaalle. Toiminnan hinnoittelu perustuu palvelun tuottamiseen käytettyihin laite- ja henkilötyötunteihin, jotka voidaan laskuttaa vahvistettujen hintojen mukaisesti.

Täydennyskoulutus

Koulutusosastot tuottavat räätälöityä täydennyskoulutusta yritysten, muiden organisaatioiden ja yksittäisten henkilöiden tarpeisiin osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Täydennyskoulutus toteutetaan liiketaloudellisin perustein ulkopuolisella tulo-rahoituksella eikä se ole tutkintoon johtavaa koulutusta. Täydennyskoulutusta on myös työvoimapoliittinen aikuiskoulutus.

Technobothnian tekniset yrityspalvelut

TKI-toiminnan näkyvintä osaa edustavat Technobothnian yhteydessä annettavat sähkö-, rakennus- ja ympäristötekniisten sekä tietotekniikan alojen tekniset yrityspalvelut, jotka ovat lähialueen yritysten ja yhteisöjen käytössä.

9.10 Ammattikorkeakoulun toiminnan rahoitus

Yksi kantavista periaatteista suomalaisen korkeakouluopetuksen järjestämisessä on ollut koulutuksen maksuttomuus opiskelijoille. Tämän vuoksi ammattikoulutkin saavat pääosan toiminnan kattamiseen tarvittavasta rahoituksestaan valtiolta, opetusministeriön talousarvioon varatuista määrärahoista. Viime vuosina on kuitenkin näkynyt merkkejä siitä, että halukkuutta siirtyä lukukausimaksuihin ainakin Euroopan ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden kohdalla esiintyy. Mm. ammattikorkeakoulujen ylempien tutkintojen lukukausimaksukokeilu käynnistettiin vuonna 2010.

Vaasan ammattikorkeakoulun talousarvion loppusumma vuonna 2010 oli noin 20 miljoonaa euroa. Ammattikorkeakoulutoiminnan alkuvuosina koulun ylläpitäjälle suoritettava valtion osuus koulutuksen kustannuksista perustui vuosittaisiin syys- ja kevätlukukauden opiskelijoiden keskimääriin ja kullekin koulutusosalalle määritelyihin yksikköhintoihin. Näitä lukuja tarkasteltiin kunkin syys- ja kevätlukukauden alussa ja lopullinen ylläpitäjän saama raha saattoi muuttua huomattavastikin ennakkolaskelmiin nähden.

Sekä ammattikorkeakoulujen että rahoittajan (opetusministeriö / opetushallituksen laskentayksikkö) kannalta järjestelmä oli erittäin hankala ja suuritöinen. Ministeriö joutui seuraamaan erittäin tarkasti kunkin ammattikorkeakoulun aloituspaikkojen täyttöastetta ja antamaan huomautuksia (yleensä aloituspaikkojen ylitäytöstä), mikäli sovitussa aloituspaikkamäärissä ei pysytty. Vastaavasti ammattikorkeakoulun taloudenhoidon kannalta laskennan perusteiden muutokset saattoivat aiheuttaa toiminnan kannalta varsin ikäviä talouden sopeuttamistarpeita kesken vuotta.

Vasta vuonna 2006 voimaan astunut rahoituslain uudistus (laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta) yksinkertaisti taloudenhoitoa ja teki sen pitkäjänteisemmäksi. Uudistuksen myötä siirryttiin ns. laskennalliseen rahoitusmalliin, jolla 70 % perusrahoituksesta suoritetaan sovittuihin aloituspaikkamääriin pohjautuvan laskennallisen opiskelijamäärän perusteella. Tämä rahoitus sovitaan 3-vuotiskausiksi kerrallaan. Lisäksi perusrahoituksesta 30 % perustuu suoritettujen tutkintojen määrään. Tämä merkitsi mm. sitä, että samanlaista tarvetta jatkuvaan kahdesti vuodessa tapahtuvaan seurantaan kuin aikaisemmin ei enää ollut. Periaatteessa ammattikorkeakoulu voi halutessaan yli- tai alitäyttää opiskelupaikkojaan, koska rahoitus tuli joka tapauksessa sovitun laskennallisen kiintiön perusteella.

Ammattikorkeakoulujen ja opetusministeriön välisissä tavoitesopimuksissa lyödään lukkoon 3-vuosittaiskausiksi mm. rahoituksen perusteet kunkin ammattikorkeakoulun osalta. Kauden 2010 – 2012 osalta sopimukseen on kuulunut edellä kuvatun perusrahoituksen lisäksi tuloksellisuusrahoitusosuus sekä erilliset hankerahoitusosuudet. Huolimatta siitä, että näiden osuus on rahoituksen kokonaisuudesta varsin vaatimaton, niiden aiheuttama työmäärä sekä ammattikorkeakouluille että ministeriölle on ollut valtava, em. tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittiin tuloksellisuusmittariston kehittämisen.

Näyttääkin siltä, että rahoitusmallia jatkossa yksinkertaistetaan siten, että ministeriö määrittelee kullekin ammattikorkeakoululle yhden kokonaisrahoitussumman, jolla

toiminta tulee kattaa. Lisäksi näyttää siltä, että määrävuosin tehdyistä selvityksistä toteutuneista kustannuksista luovutaan. Aikaisemmin keskimääräiset toteutuneet kulut muodostivat pohjan ns. opiskelijakohtaiselle normihinnalle.

Jatkossakin valtio ohjaa ammattikorkeakouluja asettaen niille koulutus- ja TKI-politiikan kannalta keskeisiä tavoitteita ja seuraa tavoitteiden toteutumista. Opetus- ja kulttuuriministeriö tulee edelleen ohjaamaan rahoituksen avulla koulutuksen kohdentamista eri aloille. Ammattikorkeakoulujen uutta rahoitusmallia valmistellaan niin, että se voidaan ottaa käyttöön vuoden 2014 alusta.

9.11 Kokeilu- ja toimilupahakemuksiin liittyvät auditoinnit

Ammattikorkeakoulutoiminnan laadun valvoja, virallisesta ulkoisesta arvioinnista vastaava korkeakoulujen arviointineuvosto (KKA), on ehtinyt suorittaa Vaasan ammattikorkeakoulunkin lyhyen historian aikana useita arviointivierailuja eli auditointeja, joiden yhteydessä saatu palaute on ollut erittäin tärkeä ohjenuora toiminnan kehittämässä.

Valtioneuvosto oli tehnyt ammattikorkeakoulujen perustamiseen liittyvän periaatepäätöksen, jonka mukaan vakinaisen tuomiluvan myöntäminen edellytti paitsi kirjallisten hakemusten arviointia myös arviointineuvoston toimilupajaoston päivänmittaista arviointivierailua kokeiluyksikössä. Ensimmäisen kokeilulupahakemukseen liittyvän arvioinnin arviointineuvosto suoritti ennen kokeilulupapäätöksen valmistelua 1995. Kokeilusuunnitelman sekä arviointineuvoston lausunnon perusteella valtioneuvosto hyväksyi kokeilun käynnistämisen 1.8.1996 lähtien. Keväällä 1997 suoritettuna, vakinaisen ammattikorkeakoulun toimiluvan hakemiseen liittyvässä arviointiraportissaan neuvosto katsoi, että vajaan vuoden kestäneen kokeilujakson aikana Vaasan ammattikorkeakoulu ei vielä ollut saavuttanut riittävästi konkreettisia näyttöjä kehittämistyöstä eikä saavuttanut vakinaisen toimiluvan vaatimuksia.

Vakinaisen ammattikorkeakoulun toimiluvan hyväksymiseen johtanut arviointivierailu suoritettiin keväällä 1998. Arviointineuvoston vierailun perusteella laaditussa loppuraportissa (”167 syytä korkeakouluksi – ammattikorkeakoulu-hakemusten arviointi 1998”) todettiin yleisarviona, että Vaasan ammattikorkeakoulu on kaksikielinen ammattikorkeakoulu, jolla on selkeät päätoimialat ja joka on kehittymässä toimivaksi kokonaisuudeksi. Vahvimiksi osa-alueiksi neuvosto nimesi seuraavat viisi:

- selkeät toimialat, toiminta-ajatus ja monipuolinen koulutustarjonta
- laaja kansainvälinen ja kotimainen yhteistyö ja monipuolinen vieras kielinen opetus
- vahva tekniikan alan osaaminen, moderni teknologialaboratorio ja opettajien koulutustaso
- toimivat työelämäsuhteet ja alueellinen näkökulma
- aktiivinen opiskelijatoiminta ja tutorointi, kansainvälinen opiskelija yhteisö

Erityistä kehittämistä katsottiin tarvittavan mm. opettajien liikkuvuudessa yksiköiden välillä, arviointijärjestelmässä, kirjastopalveluiden saatavuudessa, soveltavassa tutkimustoiminnassa sekä strategiassa ja henkilöstöpolitiikassa.

9.12 Vaasan ammattikorkeakoulun toimintaan ja laatujärjestelmään liittyviä auditointeja

Vieraskielisten koulutusohjelmien arviointi

Arviointineuvosto aloitti vuonna 1999 vieraskielisten ohjelmien arvioinnin. Kaikkien Tuolloin toteutettiin myös Vaasan ammattikorkeakoulun vieraskielisten ohjelmien itsearviointi KKA:n ohjeiden mukaisesti. Lisäksi Electronics and Information Technology- ohjelma osallistui ulkoiseen arviointiin, joka toteutettiin samana vuonna. Keskeinen tulos arvioinneissa oli se, että vieraskielisten koulutusohjelmien opettajilta tulee edellyttää koulutusohjelman kielen vähintään hyvää hallintaa ja että ammattikorkeakoulun tulee tukea vaadittavan tason saavuttamista. Vierailevilta opettajilta tulee edellyttää sama pedagoginen pätevyys kuin muissakin opettajanviroissa. Lisäksi itsearvioinneissa kiinnitettiin huomiota ulkomaalaisten opiskelijoiden valintakokeiden terästämiseen siten, että koulutukseen hyväksyttäviltä opiskelijoilta edellytettävä riittävä suullinen ja kirjallinen opetuskielen osaamistaso voidaan varmistaa. Valintakokeeseen tulee aina liittyä kirjallista ja suullista kielitaitoa mittaava osio.

Audit of Quality Work

Ensimmäinen Vaasan ammattikorkeakoulun kansainvälinen arviointi - Audit of Quality Work toteutettiin vuosina 2001 - 2002. Korkeakoulujen arviointineuvosto oli nimennyt auditointiryhmän puheenjohtajaksi Matti Parjasen Tampereen yliopistosta ja sihteeriksi ja kansainväliseksi jäseneksi Anglia Polytechnic Universityn rehtori John Daviesin. Ryhmän työskentely perustui arviointineuvoston hyväksymän konseptin mukaisesti ryhmälle toimitettuihin esitietoihin ja itsearviointiin sekä kaksipäiväiseen arviointivierailuun. Arvioinnin pääkohteina olivat ammattikorkeakoulun koulustoiminta, opiskelijahallinto, laatujärjestelmä, tutkimus- ja palvelutoiminta, taloushallinto ja johtaminen. Seuraavassa joitakin arviointiryhmän havaintoja ja suosituksia, jotka on poimittu vuonna 2002 julkaistusta loppuraportista:

Koulutus

Ryhmä kiinnitti huomiota siihen, että ammattikorkeakoulun oma itsearviointi oli ollut hyvin itsekriittistä. Ryhmä yhtyi kritiikkiin seuraavilta osin:

- ilmeinen kuilu päätöksentekijätason ja operationaalisen tason välillä
- synkronoinnin puute tavoitteenasettelun ja resurssisuunnittelun välillä
- vaakataso yhteistyötä auttavan mekanismin puute yksiköiden ja toimialojen välillä

- huomattavan monitulkintaisuuden esiintyminen oppimistavoitteiden määrittelyssä eri dokumenteissa.

Hyvistä koulutuksen kehittymispiirteistä ryhmä nosti esille seuraavia:

- ilmeinen herkkyyks työlämän ja rahoittajan toivomuksiin ohjelmien sisällön kehittämisessä
- käytännön kokemusten ja ongelmakeskeisen oppimisen hyödyntäminen opetuksessa hyvällä tasolla
- kansainvälisen dimension kasvu opetuksessa lupaavaa – monikielisyys, opiskelijaliikkuvuus
- opiskelijoiden tukipalvelu.

Loppuarvionaan arviointiryhmä totesi ammattikorkeakoulun olevan vaiheessa, jossa ammattikorkeakoulu tarvitsee sisäisen hallituksen, joka toimii keskustelufoorumina koulutuspoliittisille linjauksille, suuntaviivojen vetämiselle ja yhteisen kulttuurin muodostamiselle uskomusten ja olettamusten tilalle.

Opiskelijahallinto

Arviointiryhmä piti opiskelijahallinnon ripeästi syntyneitä yhtenäistä organisaatiota hyvänä saavutuksena. Kolmen alkuperäisen yksikön henkilöstön kokoamista yhteiseksi opiskelija-asiain hallinnoksi ryhmä piti aplodien arvoisena.

Parantamisen varaa ryhmän mielestä oli tilastoinnissa. Ristiriitaisiin tietoihin ryhmä oli törmännyt tarkastellessaan tavoitesopimusten opiskelija- ja henkilöstön liikkuvuuslukuja ja verratessaan niitä henkilöstöltä arvioinnin yhteydessä saamiinsa lukuihin.

Laatujärjestelmä

Laatujärjestelmän kehittäminen oli arviointiryhmän mielestä saatu hyvään alkuun ja laaturyhmän työskentely ollut asiallista. Arviointiryhmä toivoi, että yksikössä mietittäisiin, miten järjestelmän sisältö voitaisiin parhaiten saada tutuksi koko ammattikorkeakoulun henkilöstölle. Ryhmä korosti sisäisen hallituksen roolia. Ryhmä ehdotti 3 – 4 vuoden välein toteutettavaa arviointikierrosta, jonka yhteydessä kurssikatsauksiin liitettäisiin alumni- ja työnantajapalaute.

Tutkimus- ja palvelutoiminta

Arviointiryhmä totesi tutkimus- ja palveluyksikön itsearviointiraportista, että siinä ylikorostuivat organisaatioasiat - tutkimus- ja palvelutoiminnan strategisen aseman määrittely ammattikorkeakoulun sisällä jäi pimentoon. Ryhmä totesi tutkimus- ja palvelutoiminnan painottuvan tekniikan alueelle - myös muiden yksiköiden pitäisi nostaa profiiliaan. Vahvana suosituksena oli, että ammattikorkeakoulu määrittelee

kehittämistehtävät ja relevantin aikataulun niiden suorittamiselle. Kaikki yksiköt tarvitsevat strategiset suunnitelmat tämän sektorin toteuttamiseen. Arviointiryhmä suositteli yhteistyön parantamista muiden alueella toimivien oppilaitosten kanssa Technobothnia-esimerkin suuntaisesti.

Taloushallinto

Taloudenhoidon täydellisen läpinäkyvyyden tavoitteen kannalta tulojen ja menojen projisointi yksiköihin ja osastoihin on välttämätön ehto taloudellisten odotusten ja omistajuuden vastuun selkeyttämisessä. Arviointiryhmä katsoi, että ammattikorkeakoulun yksiköt pitäisi asettaa budjetin valmistelu- ja seurantavastuun keskiöön – tavoitteena paitsi vastuullisen toiminnan edistäminen, myös kannustimena hankkia rahoitusta esim. tutkimuksen, harjoittelun ja vastaavan toiminnan kautta. Ryhmä suositteli myös arvioimaan, missä laajuudessa opiskelijajohtoinen oppiminen voisi korvata opettajajohtoa toimintaa.

Johtaminen ja organisointi

Johtamista koskeva itsearviointi osoitti, että ammattikorkeakoulun henkilöstön kriittisyystaso oli erittäin korkea. Arviointiryhmä katsoi tämän heijastavan tilannetta, jossa hyvin nopeasti ja tehokkaasti suoritettu ammattikorkeakoulun muodostaminen oli edellyttänyt suoraviivaista etenemistä. Ammattikorkeakoulun siirtyessä seuraavaan kehitysvaiheeseen rehtorin roolin tulisi muuttua enemmän strategiaan kuin operationaaliseen toimintaan suuntautuvaksi, enemmän ulkoisten suhteiden ylläpitämiseen, alueellisen ja kansainvälisen aseman vahvistamisen suuntaan. Tilaa tulisi löytyä enemmän visioinnille vähemmän keskitetyn johtamistyylin käyttönotolla.

9.13 Kone- ja tuotantotekniikan ohjelman auditointi

Vuonna 2001 arviointineuvosto otti tarkasteluunsa ammattikorkeakoulujen kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelmat. Vuonna 2001 julkaistussa loppuraportissa Vaasan ammattikorkeakoulun kone- ja tuotantotekniikan ohjelman vahvuudet kiteytettiin seuraavasti: Technobothnian laboratorioiden korkea varustelutaso, erityisosaaminen 3D-teknologiassa ja robotiikassa sekä hyvä ilmapiiri opiskelijoiden ja opettajien kesken. Kehittämissuosituksen olivat: laatujärjestelmän toteuttaminen, yhteistyö toisten oppilaitosten kanssa tulisi lisätä henkilöstön ja opiskelijoiden liikkuvuus, yhteistyö paikallisten yritysten välillä.

9.14 Vaasan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi

Viimeisin arviointineuvoston arviointi koski laadunvarmistusjärjestelmän toteuttamista. Loppuraportti arvioinnin tuloksista julkaistiin vuonna 2008. Auditointiryhmän puheenjohtajana toimi rehtori Veijo Hintsanen Hämeen ammattikorkeakoulusta,

sihteerinä projektisuunnittelija Kirsi Hiltunen KKA:sta. Avainhenkilöitä arviointikäynnin valmistelussa, aineiston kokoamisessa ja esittelyssä Vaasan ammattikorkeakoulun puolelta olivat rehtorin ohella laaturapäälikkö Tarja Kettunen sekä laatuavustajina toimineet yliopettajat Kim Skåtar ja Martti Laaja.

Kolmipäiväisen auditointivierailun tavoitteena oli todentaa ja täydentää auditointiaineiston perusteella saatua kuvaa ammattikorkeakoulun laadunvarmistus-järjestelmästä. Korkeakoulujen arviointineuvosto totesi 18.6.2008 tekemällään päätöksellä, että Vaasan ammattikorkeakoulu täyttää laadunvarmistusjärjestelmän kokonaisuudelle ja perustehtävien laadunvarmistukselle asetetut kriteerit. Auditointi on voimassa kuusi vuotta.

Keskeisimpinä vahvuuksina arviointiryhmä mainitsi mm. sähköisessä muodossa olevan toimintakäsikirjan, prosessien kuvauksen, toimintasuunnitelmat ja palautejärjestelmät. Hyviä käytänteitä olivat ryhmän mielestä sekä henkilökunnan että opiskelijoiden käytössä oleva intranet-verkko, säännöllinen osastokokouskäytäntö sekä helppokäyttöinen Feedy-palautejärjestelmä. Lisäksi ryhmäohjaajakäytäntö siihen liittyvine, opiskelijoihin ulottuvine kehityskeskusteluineen, sai tunnustusta. Samoin henkilöstön laaja osallistuminen prosessikuvausten kehittämiseen sai tunnustusta. Kehittämissuosituksissa ryhmä toi esille keskeisenä kehittämistarpeena järjestelmän keventämisen ja selkiyttämisen. Erityisen kriittisesti ryhmä kehotti arvioimaan sitä, kuinka paljon järjestelmään sisältyy sellaista ylimääräistä työtä, joka ei palvele toiminnan kehittämistä.

Laadunvarmistuksen vastuujaako on pääosin toimiva, mutta toteutetut organisaatiomuutokset vaativat vielä vastuiden selkiyttämistä. TKI-toiminnan ja työelämäpalautteen seurannassa on kehittämistarpeita sekä selkeyden ja yhtenäistämisen että palautteen hyödyntämisen osalta. Sama koskee koko laadunvarmistusjärjestelmän tuottaman tiedon jalostamista ja hyödyntämistä.

10 AMMATTIKORKEAKOULUN TULEVAISUUDEN

NÄKYMIÄ

Korkeakoulutuksen merkitys sekä koulutusta järjestävälle paikkakunnalle että ympäröivälle elinkeino- ja työelämälle on erityisen suuri. Sen vuoksi on hyvin ymmärrettävää, että sekä valtiolla, kunnilla että aluehallintoelimillä on mitä suurimmat intressit kehittää korkeakoululaitosta. Globalisaatio ja maan kansainvälisestä kilpailukyvyistä huolehtiminen heijastuvat väistämättä korkeakoululaitoksen kehittämiseen. Tähän mennessä suomalainen koulutusjärjestelmä on useissa vertailututkimuksissa osoittautunut hyvin toimivaksi, monessa suhteessa jopa esimerkilliseksi.

Opetusministeriö, nykyisin opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) valmistelee ja valtioneuvosto hyväksyy määrävuosiksi kerrallaan koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman: ”Valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman (KESU), joka perustuu hallitusohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Seuraava kehittämissuunnitelma vuosille 2011 – 2016 on valmisteilla ja se toimii hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmana. Siinä päätetään koulutuksen keskeisistä laadullisista, määrällisistä ja rakenteellisista linjoista. Suunnitelma on tarkoitus hyväksyä vuoden 2011 joulukuussa”.

OKM:n ja ammattikorkeakoulujen väliset 3-vuotissopimukset taas synkronoidaan siten, että ne eivät ole ristiriidassa valtioneuvoston hyväksymän kehittämissuunnitelman kanssa. Tällä hetkellä voimassa oleva ministeriön ja ammattikorkeakoulujen välinen sopimus kattaa vuodet 2010 – 2012.

Syksyllä 2010 ministeriö antoi Vaasan ammattikorkeakoululle mm. seuraavia kehittämissuunnitelmia, jotka perustuivat nykyistä sopimuskautta koskeviin seurantatietoihin:

- Vaasan ammattikorkeakoulun syksyllä 2010 hyväksytyssä strategiassa kehittämisen alueina ovat energiatekniikka, kansainvälistyminen ja strategiset liittoumat sekä laadun vahvistaminen. Ammattikorkeakoulun tulee laatia konkreettinen toimenpideohjelma, jonka perusteella strategisten tavoitteiden toteutumista voidaan seurata ja arvioida.
- Ammattikorkeakoulun merkitys sosiaali- ja terveystieteiden osaajien tuottajana on alueen kannalta merkittävä varsinkin, kun alueen työmarkkinoilla näyttäisi olevan lievää puutetta osaajista.
- Ammattikorkeakoulun tulisi liiketalouden ja tekniikan aloilla arvioida tarpeiden mukaista koulutusohjelma- ja toimintarakennetta yhdessä Keski-Pohjanmaan ja Seinäjoen ammattikorkeakoulujen kanssa. Ottaen huomioon matkailualan valtakunnallisen koulutuspaikkojen liikatarjonnan, korkeakoulun tulisi arvioida, missä määrin matkailun osaamista voitaisiin integroida tradenomikoulutukseen.
- Ammattikorkeakoulun TKI-toimintaa on huomattavasti tehostettava, jotta ammattikorkeakoulun strategiset tavoitteet kansainvälistymisen, laadun ja alueellisen vaikuttavuuden kehittämiseksi saavutettaisiin.

- Ammattikorkeakoulussa on kolme ruotsinkielistä koulutusohjelmaa. Pohjanmaan alueen ruotsinkielinen ammattikorkeakoulutus tulisi rakenteellisen kehittämisen valtakunnallisten linjausten mukaisesti keskittää kokonaisuudessaan Noviaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö varautuu ottamaan asian huomioon sopimuskauden 2013 - 2016 rahoituksessa.
- Vaasan seudun monet korkeakoulutoimijat kokoava Palosaaren kampus muodostaa tulevaisuudessa alueellisen osaamiskeskittymän. Sen kehittyminen valtakunnallisesti merkittäväksi kokonaisuudeksi edellyttää alueen korkeakoulutoimijoiden yhteistä strategiaa ja päällekkäisyyksien purkamista.

Viimeisimmässä, syksyllä 2011 saadussa palautteessa OKM arvioi Vaasan ammattikorkeakoulun tilanteen kehittymistä seuraavasti: Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo edelleen, että ammattikorkeakoulun on syytä arvioida koulutusohjelmarakennetaan ja järjestää ohjelmat suurempina kokonaisuuksina.

Ammattikorkeakoulu on aktivoitunut TKI-hankkeissa ja kytkenyt niitä tukemaan strategisia tavoitteitaan. Tämä näkyy kansainvälisten hankehakemusten kasvuna ja TKI-toiminnan volyymin kasvuna. OKM kannustaa korkeakoulua jatkamaan alueellista yhteistyötä innovaatiotoiminnan edistämiseksi.

Hallituskaudella toteutetaan ammattikorkeakoulu-uudistus. Ammattikorkeakouluihin kohdistuu merkittäviä määrärahasäästöjä, joista osa toteutetaan koulutustarjontaa vähentämällä ottaen huomioon koulutustarve-ennakointien tulokset. Muutokset tulee toteuttaa vuodesta 2013 alkaen. Ministeriön mukaan on tarkoituksenmukaista lakkauttaa kokonaan matkailu-, ravitsemis- ja talousalan koulutus (51 aloituspaikkaa). Edelleen ammattikorkeakoulun tulee vähentää liiketalouden alan koulutustarjontaa 25 sekä luonnontieteiden alan koulutustarjontaa 15 aloituspaikan verran. Tekniikan ja liikenteen alan koulutusta on tarkoituksenmukaista lisätä 20 aloituspaikan verran. Ruotsinkielinen koulutus on tarkoituksenmukaista keskittää ruotsinkielisiin ammattikorkeakouluihin ruotsinkielisen koulutuksen toimintaedellytysten vahvistamiseksi.

Ministeriössä on valmisteilla ammattikorkeakoululain uudistaminen siten, että laki astuu voimaan vuoden 2014 alussa. Lain valmistelussa näyttävät korostuvan seuraavat ammattikorkeakoulutuksen rakenteelliseen uudistamiseen liittyvät asiat:

- Luovutaan ammattikorkeakoulujen toimilupakäytännöstä. Jatkossa ammattikorkeakoulut luetellaan laissa. Ammattikorkeakoulujen koulutusvastuusta säädetään valtioneuvoston asetuksella.
- Ammattikorkeakouluille luodaan itsenäinen oikeushenkilöasema joko osakeyhtiönä tai säätiönä.
- Ammattikorkeakoulujen valtion rahoituksen kustannustason nousu turvataan valtionosuuslain ja yliopistolain tapaan.
- Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli uudistetaan ja nykyisestä kustannusidonnaisuudesta luovutaan.
- Perusrahoitus, tuloksellisuusrahoitus ja hankerahoitus yhdistetään valtion rahoitukseksi.
- Laadun ja vaikuttavuuden lisäksi rahoituksella tuetaan rakenteellista kehittämistä ja korkeakoulujen profiloitumista.

Suomalaisen ammattikorkeakoulutuksen koko tähänastisen lyhyen historian ajan opetusministeriö on kannustanut ammattikorkeakouluja hakemaan itselleen oikeaa roolia ja profiloitumista ammattikorkeakoulujen monimuotoisessa kentässä. Jo ensimmäisessä Vaasan väliaikaisen ammattikorkeakoulun ja opetusministeriön välisessä tavoite- ja tulossopimuksessa vuodelle 1996 asetettiin tavoitteeksi omien vahvuus- ja painopistealueiden määrittely. Kuten edellä esitetyistä viimeisimmistä palautteista näkyy, tehtävää tällä saralla riittää edelleen.

11 LOPPUSANAT

Pohjanmaan maakunta ja etenkin Vaasan kaupunki poikkeavat monessa suhteessa muusta Suomesta. Yksi on poikkeuksellisen pitkä ja monimuotoinen ammatillisesti eriytyneen koulutuksen historia, jonka juuret ulottuvat sekä teknillisen että kaupallisen koulutuksen osalta reilusti yli sadan vuoden, tekniikan yli 160 vuoden päähän. Vaasan kaupunki vietti 400 -vuotisjuhliiaan vuonna 2006. Toinen on vahva kaksikielisyys. Palvelujen tarjoajien on pystyttävä kommunikoimaan molemmilla kotimaisilla kielillä. Vaasan kaupungin väestöstä valtaosa on suomenkielistä, mutta ympäröivä rannikkoseutu, joka vaasalaisia palveluja myös käyttää, on ruotsinkielistä.

Kolmas on korkeakoulutoiminnan monipuolinen keskittymä – Vaasassa toimivien korkeakoulujen konsortiosopimuksen allekirjoittajina on seitsemän yliopistoa tai korkeakoulua: Vaasan ammattikorkeakoulu, Vaasan yliopisto, Åbo Akademi Vasa, Svenska handelshögskolan, Taideteollisen korkeakoulun Länsi-Suomen muotoilukeskus MUOVA, Helsingin yliopiston juristikoulutus Vaasassa sekä Yrkeshögskolan Novia (Svenska yrkeshögskolan).

Kansainvälisiä vientiteollisuuden suuryrityksiä, erityisesti energiateknologiaan nojautuvia yrityksiä on sijoittunut Vaasaan poikkeuksellisen paljon. Vaasaan on muodostunut Skandinavian suurin energia-alan teollisuusklusteri. Maahanmuuttajien osuus Vaasan väestöstä on merkittävä. Tätä selittävät sekä Vaasan kaupungin myönteinen suhtautuminen ulkomailta tuleviin pakolaisiin että korkeakoulujen ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän jatkuva lisääntyminen.

Hienoja esimerkkejä korkeakouluyhteistyön voimasta löytyy jo useita, joista Vaasan ammattikorkeakoulun kannalta merkittävimpiä ovat olleet: Technobothnia laboratorio sekä Tiedekirjasto Tritonia. Vaasan ammattikorkeakoulun vastuualueena on pääosa Technobothnian laboratoriotiloista eli kone- ja tuotantotekniikan, sähkö- ja tietotekniikan sekä ympäristötekniikan laboratoriot. Vaasan yliopiston vastuualueena on Technobothnian tietotekniikan laboratorio, joka keskittyy ohjelmistotekniikan, multimedian ja simuloinnin tutkimukseen ja koulutukseen. Yrkeshögskolan Novian (Svenska yrkeshögskolan) vastuualueena on rakennus- ja maanmittauslaboratoriot, energialaboratorio ja ajoneuvolaboratorio. Yhteinen vaasalainen korkeakoulukirjasto toteutui 1.1.2010, kun tiedekirjasto Tritonian aiemmat osapuolet Vaasan yliopisto, Åbo Akademi ja Hanken saivat kumppaneikseen Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian. Tritonia palvelee viiden eri organisaation tutkimusta, koulutusta ja opiskelua.

Vuoden 2011 aikana on sovittu yhteistyön lisäämisestä aikuiskoulutuksessa Vaasan ammattikorkeakoulun ja Vaasan yliopiston välillä sekä viimeisimpänä Innovaatio- palvelujen tuottamisesta Vaasan ammattikorkeakoulun, Vaasan yliopiston, Svenska handelshögskolan ja Länsi-Suomen muotoilukeskus Muovan kanssa. Vaasan ammattikorkeakoulu ja Vaasan yliopisto sopivat 2.3.2011 yhteistyöstä aikuis- ja täydennyskoulutuksen tuottamisessa, palvelututkimuksessa sekä organisaatioiden ja alueiden kehittämishankkeiden tuotteistamisessa, markkinoinnissa ja johtamisessa. Palvelutarjonnan painopisteet ovat erityisesti liiketoiminnan, energian ja hyvinvoinnin

osaamisalueilla. Myös syksyllä 2010 käynnistettyä avoimen korkeakouluopetuksen yhteistyötä tullaan jatkamaan. Vaasan yliopisto, Vaasan ammattikorkeakoulu, Svenska handelshögskolan ja Länsi-Suomen muotoilukeskus Muova ovat myös sopineet yhteisten innovaatiopalveluiden tuottamisesta. Toiminta koostuu innovaatioasiamies- sekä yrityshautomopalveluista. Lupaavimpia ja tärkeitä vireillä olevia kehittämishankkeita ovat aikaisemmin mainitut Palosaaren Merikampus -suunnitelmaan sisältyvät Medibothnia ja Tekniikan kampus, joiden suunnittelu on hyvässä vauhdissa. Tavoitteena on, että Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskola Novian sosiaali- ja terveysala siirtyvät Medibothnian remontoituihin tiloihin vuosina 2014 - 2015.

Tässä yhteydessä voidaan mainita, että vuoden 2010 alusta muodostetun Oy Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa yrkeshögskola Ab: osakepääoma jakautui seuraavasti: Vaasan kaupunki 70 %, Pohjanmaan liitto 10 %, Vaasan yliopisto 8 %, Pohjanmaan kauppakamari 8 % ja Svenska Handelshögskolan 4 %. Huolimatta tämänhetkisistä taloudellisista epävarmuustekijöistä ja maan hallituksen asettamista säästötavoitteista, ammattikorkeakoulutuksen tulevaisuus ei ole uhattuna. Duaalimallia ei olla hylkäämässä eikä myöskään ammattikorkeakouluverkkoa olennaisesti supistamassa. Sen sijaan avainkysymykseksi ja haasteeksi myös Vaasan ammattikorkeakoulun menestykselle jatkossa nousevat yhteistyöhakuisuus ja yhteistyökyky. Kansainvälisesti vertailujen valossa Suomen korkeakoululaitoksen koostuminen pienistä, maantieteellisesti hajautetuista yksiköistä ja lisäksi koko korkeakoulukentän jakaminen kahden sektoriin ei voi olla kestävä ilman joustavuutta ja yhteistyötä myös yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektorin välillä.

Edellä mainitut esimerkit jo toteutetuista tai kohti toteuttamisvaihetta etenevistä hankkeista osoittavat, että Vaasan ammattikorkeakoulussa asia on hyvin ymmärretty. Etenkin viime aikoina on noussut esille todella lupaavia yhteistyöhankkeita, joihin Vaasan ammattikorkeakoulu osallistuu paikallisten korkeakoulujen ja yritysten kanssa. Avoin ja aktiivinen ulospäin suuntautunut toiminta on yhteistyön tärkeimpiä edellytyksiä. Lisäksi yhteistyökumppaneiden tulee nähdä toiminnasta seuraavat hyödyt haittoja suuremmiksi. Pohjalaisten maakunnallisten ammattikorkeakoulujen, Vaasan, Seinäjoen ja Keski-Pohjanmaan väliseen yhteistyöhön liittyy samoja perusongelmia kuin muuhunkin yhteistyöhön. Koulutusohjelmien profiloinnissa on ensiaskeleita otettu ja esimerkiksi Seinäjoen halu profiloitua elintarviketeollisuuteen ja Vaasan energiatekniikkaan tuntuvat varsin luontevilta toimintaympäristöjen elinkeinorakennetta vastaan tarkasteltuina. Vastaavat suuremmat linjaukset ja niistä avoimesti keskusteleminen / sopiminen tulevat varmasti auttamaan myös koulutusohjelmakohtaisissa työnjakokysymyksissä lähivuosina.

Todennäköisesti ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmien lukumäärä tulee jatkossa vähenemään. Tästä luonnollisena seurauksena on, että kussakin ammattikorkeakoulussa joudutaan tekemään ohjelman sisältöjen suunnittelussa ja suuntautumisvaihtoehtojen yhteensovittamisessa runsaasti räätälöintiä. Esim. Vaasan ammattikorkeakoulun tradenomikoulutuksen voimakkaampi profilointi kansainvälisen markkinoinnin suuntaan saattaisi olla perusteltua. Mikäli restonomikoulutusta ei Vaasan ammattikorkeakoulussa voida jatkaa, matkailun kehittämisen suuntautumisvaihtoehto tulee harkittavaksi. Ammattikorkeakoulutoiminnan alkuvuosina

tietoteknisen koulutuksen korostuminen on vähitellen väistynyt ja myös Vaasan ammattikorkeakoulussa suunta on ollut laskeva sekä koulutuksen kysynnän että tarjonnan osalta. Kuitenkin on huomattava, että tietotekniikan osaajien tarve ei ole kadonnut mihinkään, joten niitä vahvuuksia, joita Vaasan ammattikorkeakoululla tällä alueella on, ei ole syytä haudata. Ehkäpä tietojenkäsittelyn integrointia tietotekniikan suuntautumisvaihtoehtoksi voitaisiin harkita – etenkin jos ruotsinkielinen koulutus siirretään muualle. Mikäli profilointityössä ammattikorkeakouluissa onnistutaan, sen kautta saattaa avautua mahdollisuuksia myös pohjalaisen ammattikorkeakoulujen koulutustarjonnan yhteismarkkinointiin, joka toisi valtakunnallista näkyvyyttä, olisi kustannustehokasta ja vahvistaisi kaikkien maakuntien ammattikorkeakoulutuksen omaleimaisuutta.

Vaasan ammattikorkeakoulun kannalta kiperä kysymys on eittämättä kysymys kaksikielisyydestä. Opetusministeriö on pitkään ajanut linjaa, jonka mukaan se haluaa keskittää ruotsinkielisen opetuksen ruotsinkielisiin oppilaitoksiin. Tämä ajatus on toistettu myös viimeisimmässä opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadussa palautteessa. Vaasalaisten näkökulmasta kaksikielinen oppilaitos toimii hyvin ja seudun kaksikielisen palvelu- ja elinkeinorakenteen taustaa vasten myös Vaasan ammattikorkeakoulun kaksikielisyyttä on pidetty luontevana ratkaisuna. Mikäli korkeakoulun rahoittajan eli valtion / opetusministeriön kanta kaksikielisiin oppilaitoksiin ei muutu, vaasalaisten ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden suomen- / ruotsinkielen taidon takaamisessa on pystyttävä paremmin ja määrätietoisemmin hyödyntämään Vaasan seudun elinkeino- ja työelämän sekä oppilaitoskeskittymän tarjoamia mahdollisuuksia. Oppilaitos- ja kielirajat ylittävää toimintaa tulee edistää – kielikylypöpetuksen alueella vaasalaisilla oppilaitoksilla on ollut pioneerin rooli jo vuosikymmenten ajan.

LÄHTEET

Alanen, A. 2006. Suomen korkeakoulut vetävät kiinalaisia. Tilastokeskuksen julkaisu Tieto & trendit 2006, 6-7.

Davies, J.L., Hietala, H., Kolehmainen, S., Parjanen, M., Welander, C. 2002. Audit of Quality Work. Arviointiraportti, KKA.

Fonselius, J., Hakala, M.K., Holm, K. 2001. Evaluation of Mechanical Engineering Education at Universities and Polytechnics. Arviointiraportti, KKA.

Hintsanen, V., Höynälänmaa, M., Järvinen, M., Karjalainen, A., Peltokangas, N., Hiltunen, K. 2008. Vaasan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi. Arviointiraportti, KKA.

Kokkonen, E. 1997. Ammattikorkeakoulun kehittämisen ensimmäiset tulokset. Artikkeliksi Vaasan ammattikorkeakoulun julkaisusta Scenario 1997 - 1.

L 22.2.1991/391. Laki nuorisostaasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeiluista.

L 3.3.1995/255. Laki ammattikorkeakouluopinnoista.

L 9.5.2003/351. Ammattikorkeakoululaki.

Lehikoinen, A. 2011. Ammattikorkeakoululaitoksen uudistamisen suuntaviivat. Seminaariesitelmä 6.9.2011. OKM.

Malka, E. 2002. Jatkotutkiminto käynnistyy syksyllä 2003. Artikkeliksi Vaasan ammattikorkeakoulun julkaisusta Scenario 2002 - 2.

Opetus- ja kulttuuriministeriön Internet - sivut, On-line tilastot ja Amkota- ja Kota - Ekstranet tietokantaraportit 1997 - 2010.

Paaso, J. 2007. Vaasan ammattikorkeakoulun strategia linjauksia sisältänyt puhe lukuvuoden 2007 - 2008 avajaisissa.

Ruotsala, P., 2009. Muistikuvia Vaasan ammattikorkeakoulun alkuvuosilta. Vakinaisen ammattikorkeakoulun 10. lukuvuoden avajaisissa pidetty puhe.

Tella, S., Räsänen, A., Vähäpassi, A. 1999. Teaching Through a Foreign Language - From Tool to Empowering Mediator. Arviointiraportti, KKA.

Tilastokeskuksen Sijoittumispalvelu 2002 - 2009, ammattikorkeakoulut. Tilastokeskus, maksulliset palvelut (Tutkinnon suorittaneet ja pääasiallinen toiminta vuoden lopussa).

Vaasan ammattikorkeakoulun hallituksen, johtoryhmän ja muiden toimielinten pöytäkirjat / kokousmuistiot 1996 – 2010.

Vaasan ammattikorkeakoulun Internet – ja Intranet - sivut.

Vaasan kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen pöytäkirjat 1996 – 1999.

Varteva, M. 1999. Hantwerkki- ja fabriikkikoulusta ammattikorkeakouluksi -Teknillistä koulutusta Vaasassa 150 vuotta. Vaasa Polytechnic Publications.

1. Vaasan ammattikorkeakoulun koulutustarjonta 1996 - 2010

VAMK - NUORTEN KOULUTUS, aloituspaikat 1996 - 2010															
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TEKNIikka JA LIIKENNE															
Kone- ja tuotantotekniikka	40	65	40	40	40	40	40	40	40	45	40	40	40	40	40
Rakennus- ja ympäristötekniikka	15	20	20	30	30										
Rakennustekniikka						30	30	30	30	40	40	40	40	40	40
Sähkö- ja automaatiotekniikka	45	80	60	60	60										
Sähkötekniikka						60	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Elektronikka ja tietotekniikka	75	125	150	120	120										
Tietotekniikka						120	120	105	105	90	80	80	50	40	40
Ympäristöteknologia						20	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Architecture	15														
Building and environmental engineering	15	15	15												
Computer integrated manufacturing	15	15	15												
Design of built environment		15	15	20	20										
Electronics and information technology	30	30	30	45	45										
Information technology						45	45	45	45	45	40	40	33	43	43
	250	365	345	315	315	315	315	300	300	300	280	280	243	243	243

YHTEISKUNTATIETEET, LIIKETALOUS JA HALLINTO															
Talouksen hallinto	115	130	110	75	75										
Liiketalous						75	75	80	80	80	80	80	80	80	80
Ekonomi och förvaltning	50	65	45	30	30										
Företagsekonomi						45	45	40	40	40	40	40	45	45	45
Biblioteks- och kommunikationstjänster				15	15										
Databehandling					30										
Informaatiotekniikka	30	35	50	50	60										
Informationsteknik	15	15	30	30											
Aussenhandel und marketing	25	25	25	20	20	20	20								
International Business	25	25	25	20	20	20	20	40	40	40	40	40	40	40	40
	260	295	285	240	250	160	160	160	160	160	160	160	165	165	165

LUONNONTIETEET															
Tietojenkäsittely						60	60	60	50	50	50	40	35	35	35
Informationsbehandling						30	30	25	20	20	20	20	15	15	15
						90	90	85	70	70	70	60	50	50	50

MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA															
Hotelli- ja ravintola-alanliikkeenjohto	10	15	15	15	15										
Hotelli- ja ravintola-ala						15	15	15	15	15	15	15			
Matkailun ko													17	17	17
Affärsledning i hotell- och restaurangbr	10	15	15	10	10										
Hotell- och restaurangbranschen						10	10	10	10	10	10	10			
UP för turism													12	12	12
Hotel and Restaurant Business	15	15	15	15	15	15	15	20	20	20	20	20			
DP in Tourism													22	22	22
	35	45	45	40	40	40	40	45	45	45	45	45	51	51	51

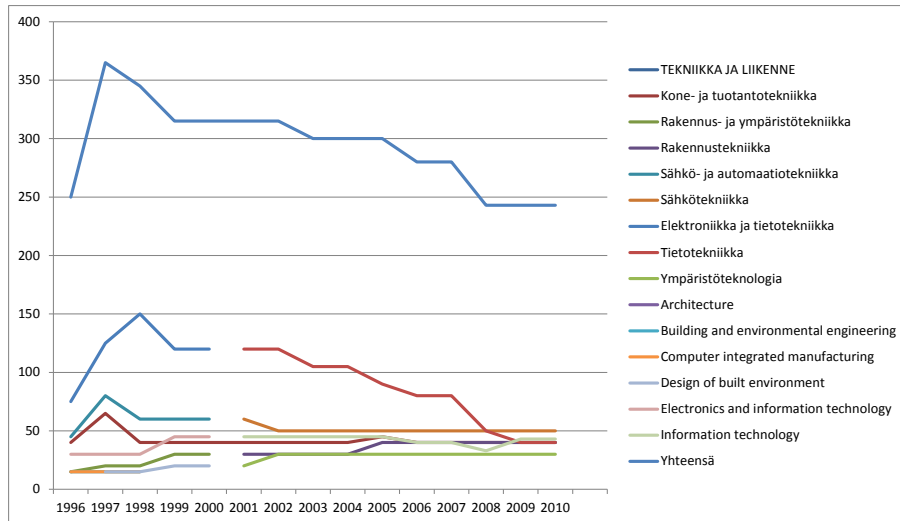
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA															
Sosiaali- ja terveysala	80	100	80												
Multicultural social and healthcare			20	20											
Hoitotyö															
Hoitotyön sv				40	40	20	30	45	60	60	60	60	60	60	60
Terveydenhoitotyön sv					20	20	20	20	20	20	20	30	30	30	30
Sosiaaliala				20	30	30	20	20	20	20	40	40	40	40	40
	80	100	100	80	70	70	70	85	100	100	120	130	130	130	130
YHTEENSÄ	625	805	775	675	675	675	675	675	675	675	675	675	639	639	639

Aloituspaikat on merkitty ohjelmittain tavoitesopimusten mukaisina.
 Vuosien 1997 ja 1998 aloituspaikat sisältävät myös tilapäiset lisäaloituspaikat (työllisyysohjelma + tietoteoll.)
 Nykyiset koulutusohjelmanimikkeet uudistettiin pääosin vuoden 2001 koulutusohjelmapäätöksessä (mm. rakennustekniikka, ympäristöteknologia, liiketalous, tietojenkäsittely jne.)
 Koulutusalat uudistettiin vuoden 2004 alusta lähtien (luonnontieteiden alan koulutukseen siirrettiin tietojenkäsittely ja informationsbehandling (tilastotulussa tietojenkäsittely / informationsbehandling on merkitty luonnontieteen kohdalle v. 2001 lähtien).

2. Koulutustarjonnan muutokset koulutusaloittain ja ohjelmittain

Ylimpänä oleva käyrä osoittaa koulutusalan volyymin kokonaismuutoksen, alemmista näkyvät ohjelmakohtaiset muutokset

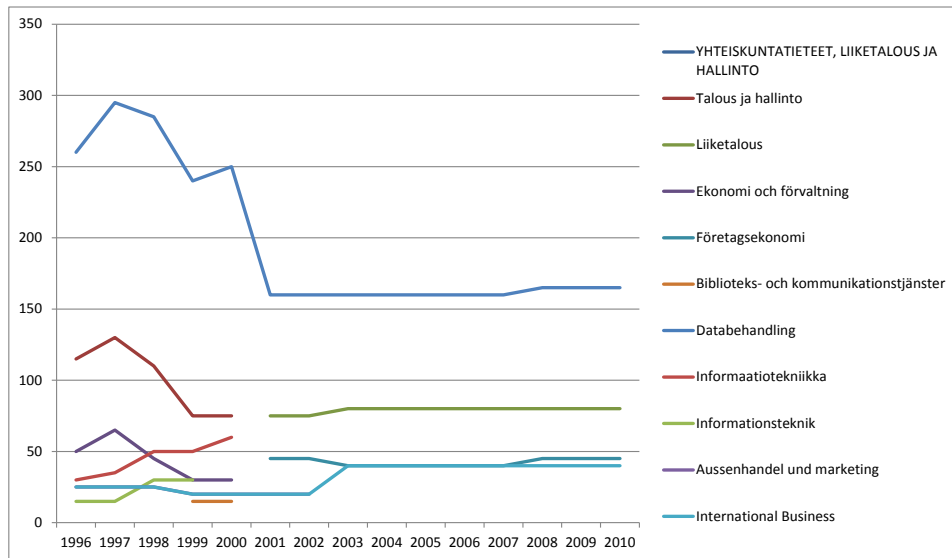
TEKNIikka JA LIIKENNE

Vuosien 2000 ja 2001 välillä näkyvät katkokset liittyvät vuoden 2001 koulutusohjelmamuudistukseen, jolloin koulutusohjelmanimikkeet yhtenäistettiin valtakunnallisesti ja ohjelmien lukumäärää rajattiin huomattavasti aikaisempiin vuosiin verrattuna. Vuodesta 2001 lähtien tekniikan alalla tarjotut koulutusohjelmat ovat pysyneet samoina: kone- ja tuotantotekniikka, rakennustekniikka, sähkötekniikka, tietotekniikka, ympäristöteknologia ja Information Technology. Suomenkielisen tietotekniikan volyymia pienennettiin alan huippuvuosien jälkeen tasaisesti koulutuskysynnän ja hakijamäärien hiipumisen myötä vuoteen 2010 saakka. Sen sijaan englanninkielinen Information Technology säilytti ja jopa vahvisti asemaansa koko tarkastelujakson ajan.

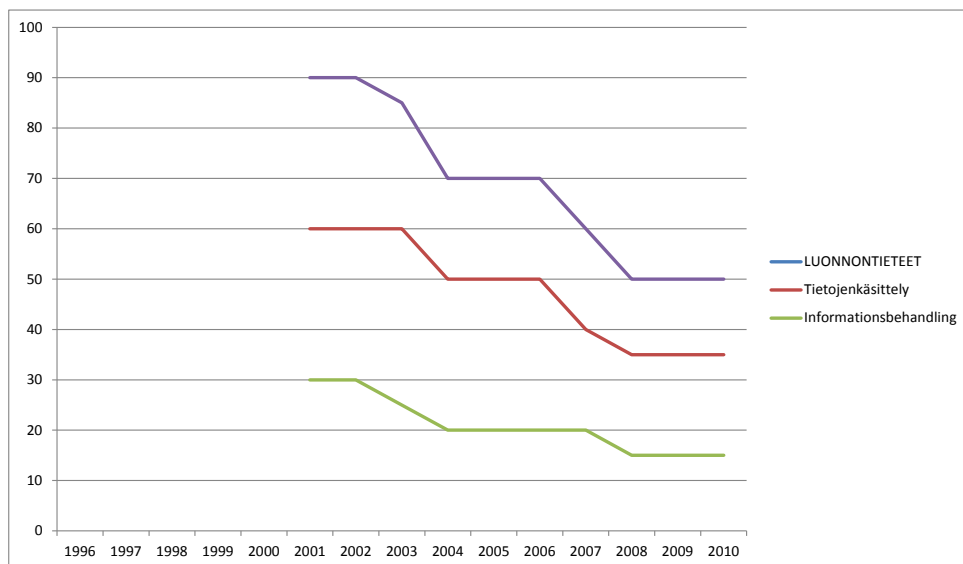
Grafiikasta näkyy tekniikan alan koulutusvolyymin lasku erityisen voimakkaana trendinä vuodesta 2002 lähtien. Tämä perustuu lähinnä siihen, että väliaikaisia lisäpaikkoja ei enää voitu täyttää ja vuonna 2008 toteutettu ammattikorkeakoulujen aloituspaikkojen supistaminen kohdistui myös tekniikan alan koulutukseen.

YHTEISKUNTATIIETEET, LIIKETALOUS JA HALLINTO

Liiketalouden alan koulutusvolyymien jyrkkä pudotus vuonna 2001 selittyy lähinnä koulutuslaluokituksen muutoksella, joka toteutettiin juuri tuolloin. Tietojenkäsittelyn koulutusohjelmat (sekä suomen- että ruotsinkielinen) siirrettiin uudessa luokituksessa luonnontieteiden koulutuslaluokituksen alaan. Vuoden 2001 koulutusohjelmamuutosten yhteydessä käyttöönotetut uudet ohjelmanimikkeet, liiketalous, företagsekonomi ja International Business säilyivät tarkasteluajaksi loppuun saakka samoina – volyyymi säilyi myös vakaana – hienoista nousua vuonna 2008.

LUONNONTIETEET

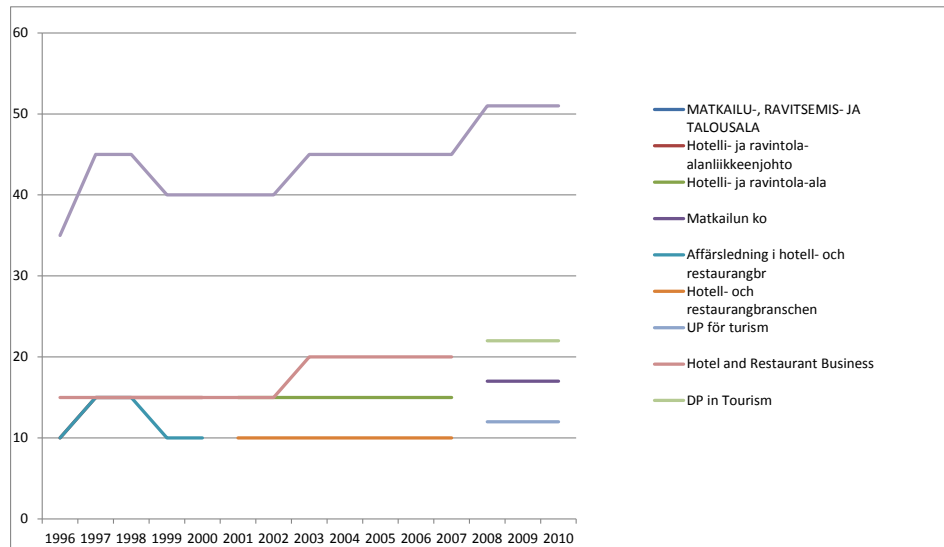

Luonnontieteiden alaan kuuluvaksi vuonna 2001 luokiteltujen tietojenkäsittelyn ja informationsbehandling - koulutusohjelmien koulutustarjontaa jouduttiin laskemaan tarkasteluperiodin aikana siten, että nykyinen pohjataso, yhteensä 50 aloituspaikkaa, saavutettiin vuonna 2008.

Ammattikorkeakoulutoiminnan alkuvuosina tietojenkäsittely oli kuulunut tietoyhteiskunnan rakentamisen nousubuumiin – tietojenkäsittelyn asiantuntijoiden kysyntä oli kovaa ja siihen oli vastattu koulutusvolyymeja lisäämällä vastaavalla tavalla kuin tekniikan alaan kuuluvan tietotekniikan koulutusohjelmien kohdalla.

Kysynnän hiipuminen 2000-luvun alun jälkeen näkyi myös koulutukseen hakeutuvien määrässä. Käytännössä aloituspaikkojen määrää oli pakko laskea juuri sen vuoksi, että paikkoja oli jatkuvasti vaikea saada täytettyä ja täydennys- ja lisähakuihin jouduttiin turvautumaan toistuvasti.

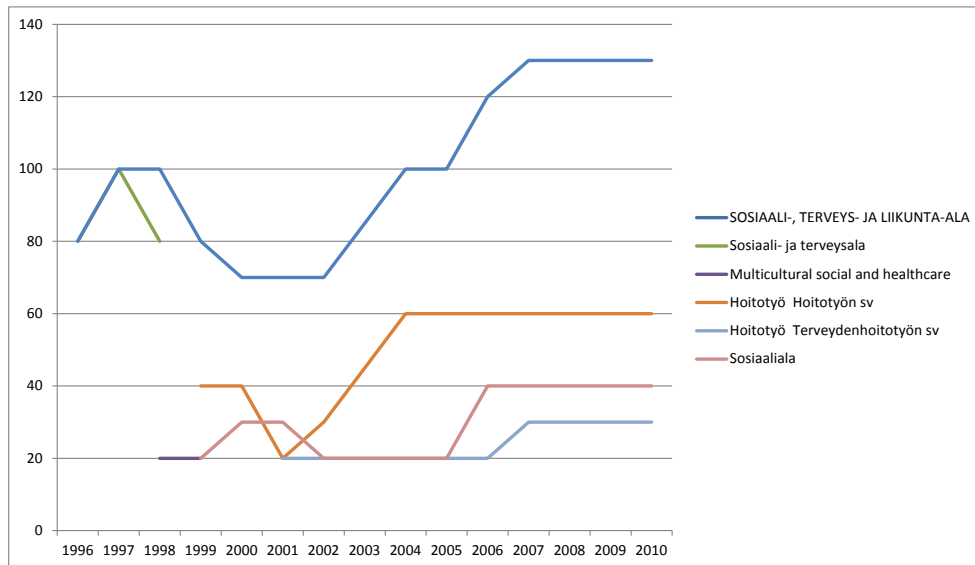
MATKAILU- RAVITSEMIS- JA TALOUSALA

Vaasan ammattikorkeakoulun matkailu-alan koulutuksen vetovoima on ollut poikkeuksellisen vahvaa koko toimintakauden ajan. Ammattikorkeakoulussa tarjottaviin suomen-, ruotsin- ja englanninkielisiin ohjelmiin on ensisijaisia hakijoita ollut valtakunnallisestikin vertailtuna paljon eikä koulutuskysynnässä ole ollut suuria vaihteluja.

Niinpä aloituspaikkatarjonta on ollut vakaassa noususuunnassa tarkastelujaksolla.

SOSIAALI, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

Sosiaali- ja terveysalan koulutuspaikkojen tarjonta notkahti niin Vaasan ammattikorkeakoulussa kuin muissakin ammattikorkeakouluissa vuosina 2001 – 2002. Asiallisia syitä koulutuspaikkojen valtakunnalliseen vähentämiseen ei välttämättä ollut, mutta lähinnä alan etujärjestöjen vahva painostus sai silloisen opetusministeriön leikkaamaan aloituspaikkoja koko maassa – myös Vaasan ammattikorkeakoulussa.

Melko pian, parin vuoden jälkeen, kuitenkin havahduttiin siihen tosiasiaan, että väestörakenne Suomessa oli kovaa vauhtia muuttumassa ja lähes ainoa varmasti ennustettava asia oli lisääntyvä hoitohenkilöstön tarve. Alan koulutuspaikkojen vahva lisääminen näkyi myös Vaasan ammattikorkeakoulussa yllä olevan kuvan mukaisena.

3. Koulutusala- ja ohjelmakohtaiset vetovoimamuutokset

Nuorten tutkintoon johtava koulutus - ensisijaisten hakijoiden määrä suhteessa aloituspaikkoihin vuosina 2004 - 2010

Suomen- ja ruotsinkieliset koulutusohjelmat, ammattikorkeakoulu yhteensä

Ensisijaiset hakijat Vaasan ammattikorkeakoulun suomen- ja ruotsinkielisiin koulutusohjelmiin 2004 - 2010		
Nuorten syksyllä alkava koulutus		
Ammattikorkeakoulu yhteensä		
	Syksyn aloituspaikat	1. sijaisia hakijoita / aloituspaikka
2004	570	2,1
2005	570	2,2
2006	525	1,9
2007	510	1,6
2008	489	1,6
2009	514	1,7
2010	514	1,9
Tarkastelujakson keskiarvo		1,8

Vuosi	Suhde (hakijoita / aloituspaikka)
2004	2,1
2005	2,2
2006	1,9
2007	1,6
2008	1,6
2009	1,7
2010	1,9

Tarkastelujakson keskellä ensisijaisten hakijoiden määrät olivat alimmillaan. Vuodesta 2008 alkanut lievä nousu hakijamäärissä näyttäisi jatkuvan – vuoden 2011 keväällä hakijamäärät nousivat yli kahteen hakijaan aloituspaikkaa kohti.

Englanninkieliset koulutusohjelmat, ammattikorkeakoulu yhteensä

Ensisijaiset hakijat Vaasan ammattikorkeakoulun englanninkielisiin koulutusohjelmiin 2004 - 2010			
Nuorten syksyllä alkava koulutus			
Ammattikorkeakoulu yhteensä			
	Syksyn	1. sijaisia	
	aloituspaikat	hakijoita / aloituspaikka	
2004	105	1,1	
2005	105	8,2	
2006	105	12,1	
2007	100	8,3	
2008	95	20,6	
2009	105	14,7	
2010	105	7	
Tarkastelujakson keskiarvo		10,3	

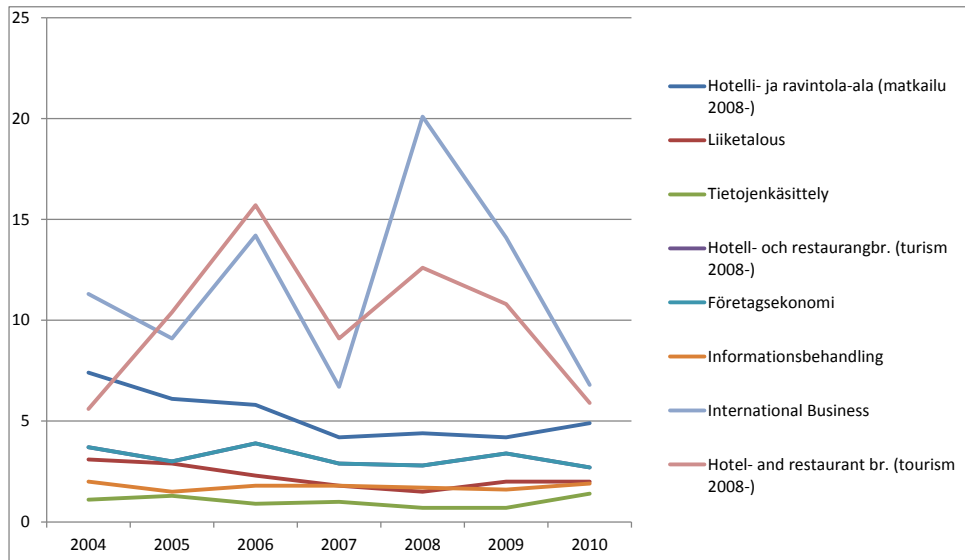
Vuosi	1. sijaisia hakijoita / aloituspaikka
2004	1,1
2005	8,2
2006	12,1
2007	8,3
2008	20,6
2009	14,7
2010	7

Vieraskielisen koulutuksen liittäminen sähköisen Internet-pohjaisen hakumenettelyn piiriin vuonna 2007 näkyi erittäin suurena hyppäyksenä seuraavan vuoden hakijamäärissä. Seuraavina vuosina kiristetyt hakukelpoisuusvaatimukset puolestaan vähensivät hakijamääriä yhtä tuntuvasti. Kokonaisuudessaan vieraskielisten ohjelmien hakijamäärät olivat varsin korkeat – tarkastelujakson keskiarvo oli 10,3 hakijaa aloituspaikkaa kohti. Pääosa Vaasan ammattikorkeakoulun englanninkielisiin ohjelmiin hakijoista on tullut Euroopan ulkopuolelta – Kaakkois- ja Etelä-Aasiasta sekä Afrikasta. Aivan viime vuosina suomalaisia hakijoita on ollut selvästi enemmän.

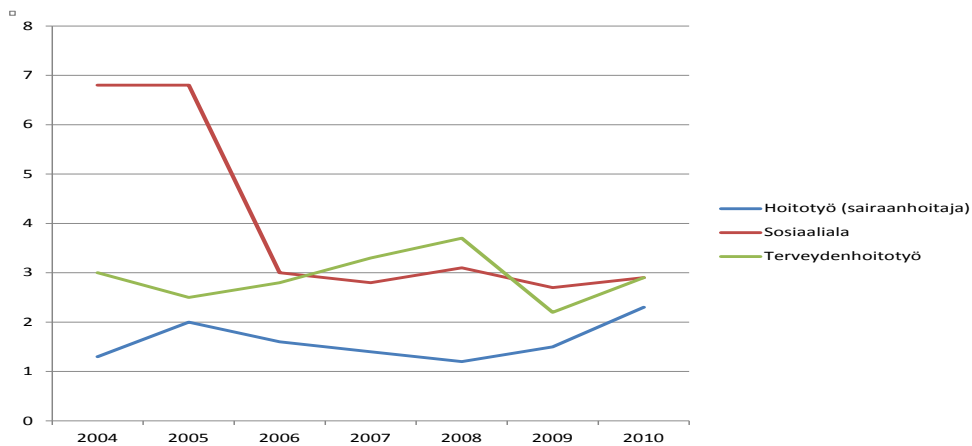
Koulutusohjelmakohtaiset muutokset vetovoimassa

Koulutusohjelmien vetovoima	Ensisijaiset hakijat / aloituspaikka (syksyllä alkava koulutus)							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
LIIKETALOUS JA MATKAILU								
Hotelli- ja ravintola-ala (matkailu 2008-)	7,4	6,1	5,8	4,2	4,4	4,2	4,9	
Liiketalous	3,1	2,9	2,3	1,8	1,5	2,0	2,0	
Tietojenkäsittely	1,1	1,3	0,9	1	0,7	0,7	1,4	
Hotell- och restaurangbr. (turism 2008-)	3,7	3,0	3,9	2,9	2,8	3,4	2,7	
Företagsekonomi	3,7	3,0	3,9	2,9	2,8	3,4	2,7	
Informationsbehandling	2,0	1,5	1,8	1,8	1,7	1,6	1,9	
International Business	11,3	9,1	14,2	6,7	20,1	14,1	6,8	
Hotel- and restaurant br. (tourism 2008-)	5,6	10,4	15,7	9,1	12,6	10,8	5,9	
SOSIAALI- JA TERVEYSALA								
Hoitotyö (sairaanhoidtaja)	1,3	2	1,6	1,4	1,2	1,5	2,3	
Sosiaaliala	6,8	6,8	3,0	2,8	3,1	2,7	2,9	
Terveydenhoitotyö	3	2,5	2,8	3,3	3,7	2,2	2,9	
TEKNIikka JA LIIKENNE								
Kone- ja tuotantotekniikka	1,4	1,1	1,1	1,2	1,1	1,5	1,5	
Rakennustekniikka	2,0	2,1	1,7	1,7	1,1	1,6	1,8	
Sähkötekniikka	1,4	1,2	1,6	1,3	1,4	1,8	2,1	
Tietotekniikka	1,1	1,7	1,3	0,6	1,1	1,2	0,5	
Ympäristöteknologia	1,1	2	1,5	1,2	1,1	1,1	1,3	
Information Technology	4,4	8,3	12,9	9,4	26,1	17,2	7,7	

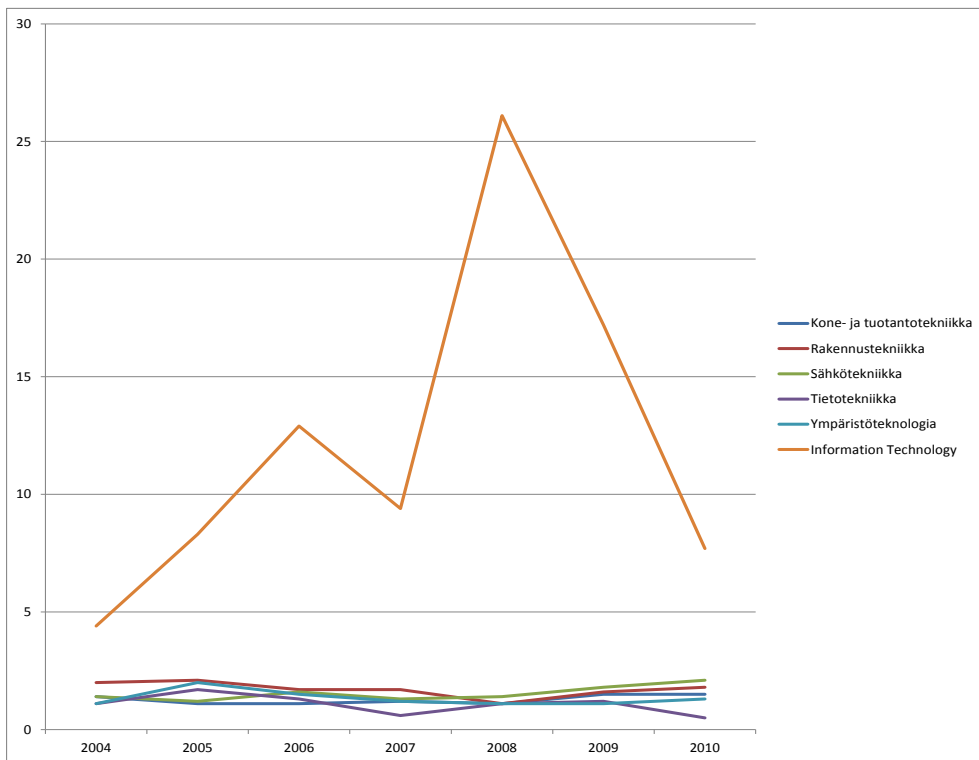
Liiketalouden ja matkailun yksikköön kuuluvien koulutusohjelmien vetovoiman kehitys vuosina 2004 – 2010 graafisesti esitettynä

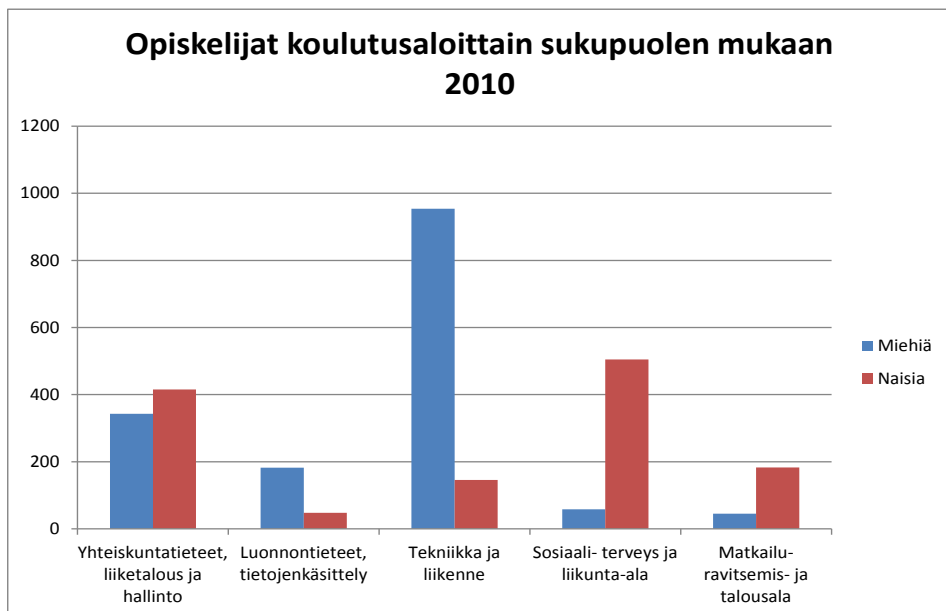
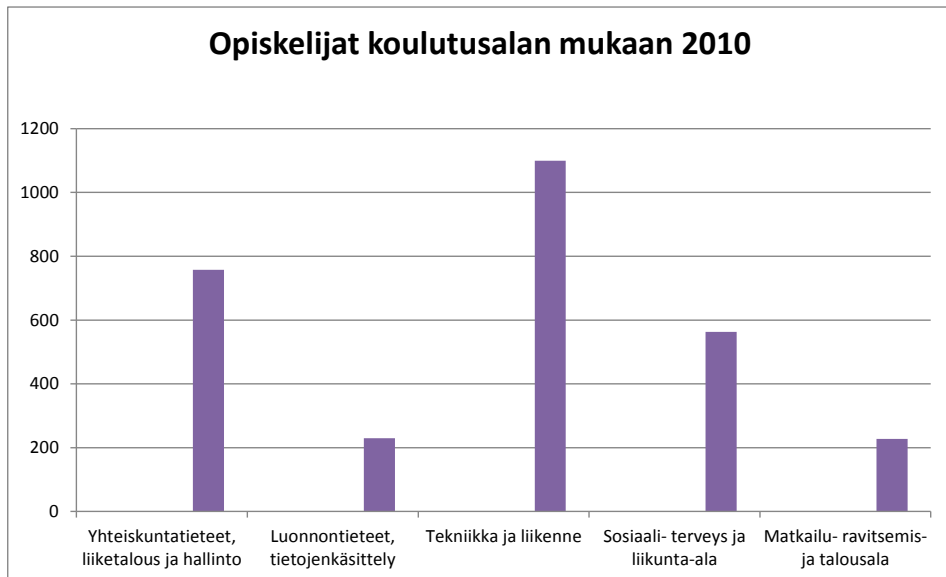
Sosiaali- ja terveysalan yksikköön kuuluvien koulutusohjelmien vetovoiman kehitys vuosina 2004 – 2010 graafisesti esitettynä

Tekniikan ja liikenteen yksikköön kuuluvien koulutusohjelmien vetovoiman kehitys vuosina 2004 – 2010 graafisesti esitettynä

4. Opiskelijat koulutusalan ja sukupuolen mukaan

5. Vaasan ammattikorkeakoulussa suoritettut tutkinnot 1997-2010.

Tutkinnot ammattikorkeakouluittain							
Vaasan AMK							
Vuosi	AMK-tutkinto, nuoret		AMK-tutkinto, aikuisikä		Yhteensä	Yhteensä Naisia %	
	Yhteensä	Naisia %	Yhteensä	Naisia %			
1997			22	86,4	22	86,4	
1998			29	62,1	29	62,1	
1999	122	74,6	42	78,6	164	75,6	
2000	375	49,1	59	49,2	434	49,1	
2001	468	53,0	47	72,3	515	54,8	
2002	454	52,0	26	46,2	480	51,7	
2003	439	51,9	62	40,3	501	50,5	
2004	399	48,1	76	55,3	475	49,3	
2005	423	47,8	106	53,8	529	49,0	
2006	424	52,1	55	60,0	479	53,0	
2007	376	52,9	56	60,7	432	53,9	
2008	417	50,4	53	47,2	470	50,0	
2009	423	53,9	68	67,6	491	55,8	
2010	0	0	0	0	511	0	
Tutkinnot yhteensä					5532		
Lähde: OKM, Tilastoja, On-Line tilastot							
(2010, Aila Markus). Lisäksi ylempiä AMK-tutkintoja suoritettiin v. 2006-2010 yhteensä 65 ja erikoistumisopintoja yhteensä 77.							

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet vuosittain ja tutkinnoittain 2003 – 2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Insinööri	205	199	222	204	167	172	165	179
Sairaanhoitaja	35	32	21	38	33	50	42	50
Terveystenhoitaja	0	0	23	19	31	19	30	18
Sosionomi	26	26	26	23	29	20	46	35
Restonomi	37	49	31	24	33	39	36	45
Tradenomi	155	131	158	134	101	140	142	142
Tradenomi (TK)	44	38	48	37	38	30	30	42
Tutkinnot yhteensä	502	475	529	479	432	470	491	511

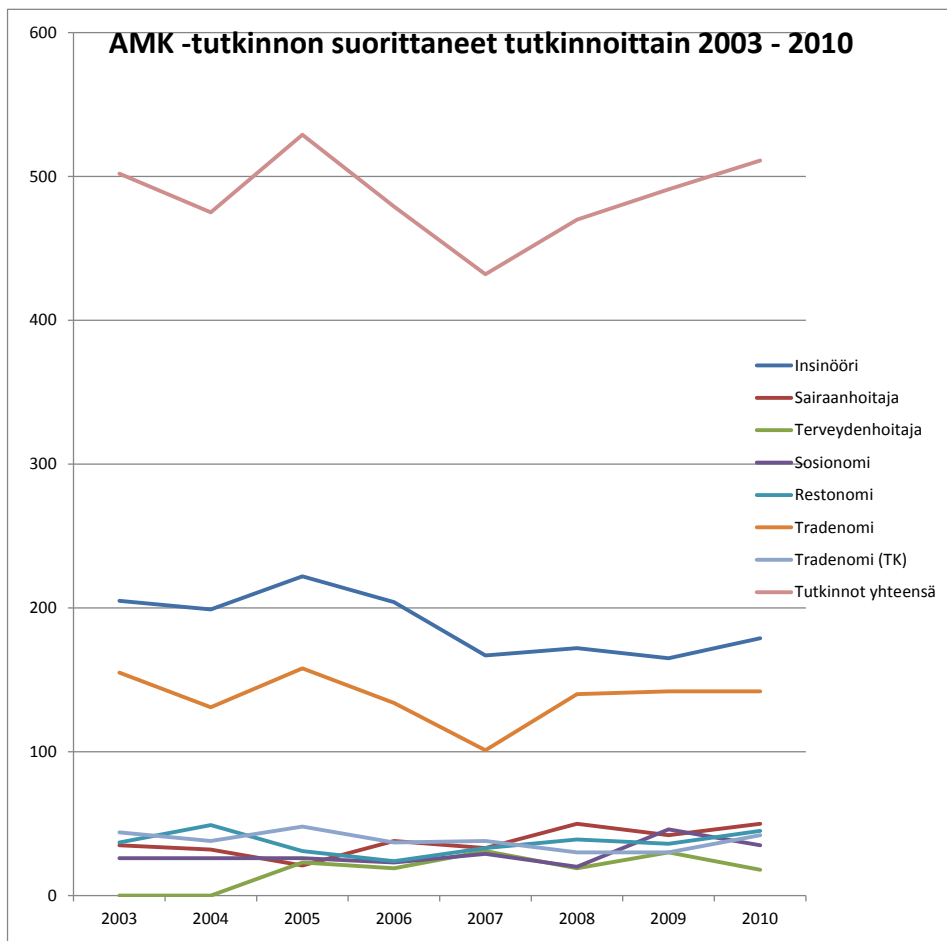
Tarkastelujakson vuosi 2007 oli Vaasan ammattikorkeakoulun tulosvuotena heikoin, tutkintoja kirjattiin suoritetuksi yhteensä 432, tämän jälkeen kasvukäyrä on osoittanut ylöspäin viimeiset kolme vuotta.

Tutkintojen määrä on tärkeä indikaattori ammattikorkeakoulun tuloksellisuusmitauksissa ja siihen perustuu nykyisen rahoituslainsäädännön mukaan 30 % valtion ammattikorkeakoululle suorittamasta perusrahoituksesta.

Kuten aiemmasta yhteenvedosta käy ilmi, Vaasan ammattikorkeakoulussa on vuosina 1997 – 2010 suoritettu yhteensä lähes 5600 ammattikorkeakoulututkintoa. Pohjanmaan maakunnan elinkeino- ja muun työelämän kannalta tätä on pidettävä varsin merkittävänä lukuna ja eikä varmaankaan ole kehua se, että näillä koulutusmäärillä on vaikutettu Pohjanmaan maakunnan hyvään menestykseen viime vuosien kansallisissa taloudellisissa vertailuissa.

Koko maassa ammattikorkeakoulututkintoja suoritetaan nykyisin yhteensä n. 22 000 tutkintoa vuodessa.

Oheisessa taulukossa ylin käyrä osoittaa Vaasan ammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen kokonaismäärän kehitystä vuosina 2003 - 2010. Insinööri- ja tradenomitutkintojen käyrät erottuvat määrällisesti korkeimmalle kuten aloituspaikkojen perusteella luonnollista onkin. Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuneiden insinöörin määrä on ollut tarkastelujaksolla 2003 – 2010 keskimäärin 190. Valmistuneiden tradenomien osalta vastaava luku oli noin 180. Sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneiden määrä on kasvanut tasaisesti koko tarkastelujaksolla tasaisesti. Viime vuosina sairaanhoitajia on valmistunut n. 50 vuodessa.

6. Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään

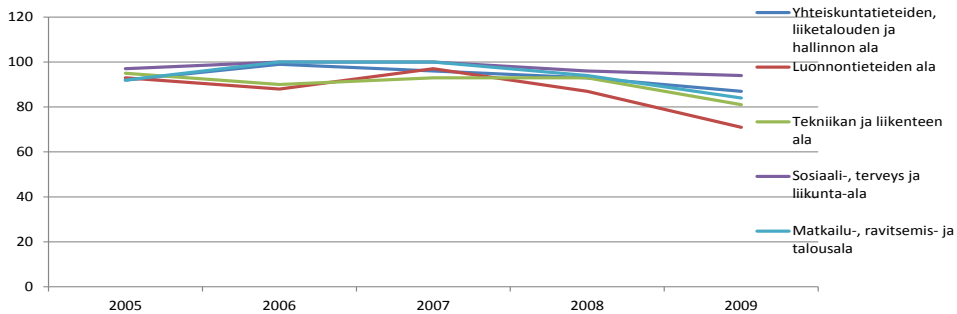
Tilastokeskus on kehittänyt järjestelmän, jonka avulla mm. ammattikorkeakouluista valmistuneiden sijoittumista työelämään voidaan erittäin kattavasti ja luotettavasti seurata. Tilastokeskus suorittaa kerran vuodessa erilaisten rekistereiden (kuten työvoima-, verotus- ja koulutusrekisterit) ristiintaulukoinnin, jonka perusteella tutkinnon suorittaneiden toiminta vuoden lopussa voidaan selvittää ilman erillisiä, tutkinnon suorittaneille lähetettäviä kyselyjä. Kaikki ammattikorkeakoulut raportoivat tilastokeskukselle vuosittain tiedot tutkinnon suorittaneista henkilö pohjaisina tiedostoina, joiden perusteella sijoittumistiedot on mahdollista ajaa.

Seuraavissa tauluissa on yhteenvetotietoja Vaasan ammattikorkeakoulusta vuosina 2005 – 2009 valmistuneiden sijoittumisesta työelämään:

Työllistymisprosentti on Vaasan ammattikorkeakoulussa ollut tarkastelujaksolla hiukan valtakunnallisen keskiarvon yläpuolella, 93 % (valtakunnallinen keskiarvo 92 %). Sijoittumispalvelusta saatavissa taulukoissa valmistuneet on luokiteltu seitsemään luokkaan: työlliset, työttömät, työlliset opiskelijat, päätoimiset opiskelijat, varusmiehet, maasta muuttaneet, muut. Tässä tarkastelussa työllistymisprosentti on laskettu opetusministeriön käyttämän määrittelyn mukaisesti työlliset sekä työlliset opiskelijat ja summa on jaettu työllisten ja työttömien yhteismäärällä.

Työllisten osuus (%) tutkinnon suorittaneista valmistumisvuoden ja koulutusalan mukaan					
	2005	2006	2007	2008	2009
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	92	99	96	93	87
Luonnontieteiden ala	93	88	97	87	71
Tekniikan ja liikenteen ala	95	90	93	93	81
Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	97	100	100	96	94
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	92	100	100	94	84
Tarkastelujaksolla Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuneista työllisiä vuoden 2009 lopussa keskimäärin 93 %					

Työllisten osuus (%) tutkinnon suorittaneista valmistumisvuoden ja koulutusalan mukaan

Työttömiä Vaasan ammattikoulusta valmistuneita on ollut kansallisesti vertaillen vähemmän kuin keskimäärin Suomen ammattikorkeakouluista tutkinnon suorittaneista. Viimeisen tarkasteluvuoden luvut ovat korkeampia luonnollisista syistä - pääosa tutkinnon suorittaneista on valmistunut joulukuussa, joten työpaikan saanti on usein siirtynyt seuraavalle vuodelle.

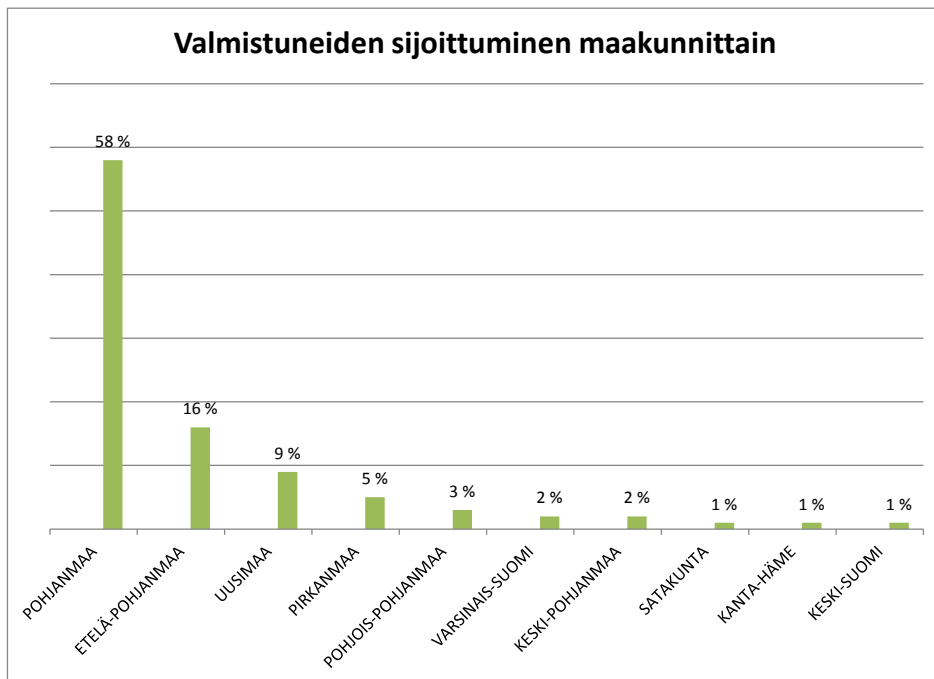
Työttömien osuus tutkinnon suorittaneista valmistumisvuoden ja koulutusalan mukaan					
	2005	2006	2007	2008	2009
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	6	1	3	6	11
Luonnontieteiden ala	6	11	3	13	27
Tekniikan ja liikenteen ala	5	9	6	6	16
Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	3	0	0	3	5
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	6	0	0	5	14
Tarkastelujaksolla valmistuneista työttöminä tarkasteluvuoden lopussa keskimäärin 6 %					

Selvä muutos viimeisimmällä tarkastelujaksolla on ollut se, että sosiaali- ja terveysalalta valmistuneiden työttömyysprosentti on laskenut alemmaksi kuin koskaan aikaisemmin. Tämän alan työttömyysprosentti on vuosina 2006 ja 2007 ollut puhdas nolla ja vuoden 2009 osaltakin ainoastaan 5 %. Myös matkailu- ja ravitsemisalan resonomit ovat työllistyneet hyvin – työttömiä myös sillä alalla on ollut vuosina 2006 ja 2007 valmistuneista työttöminä 0 prosenttia.

Valmistuneiden maantieteellinen sijoittuminen

Tarkastelujakson vuosien 2005- 2009 aikana Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuneista noin 2400 opiskelijasta pääosa on sijoittunut Pohjanmaan maakunnan alueelle. Hauskana yksityiskohtana voidaan mainita, että jokaiseen Suomen 20 maakunnasta on sijoittunut vähintään yksi Vaasan ammattikorkeakoulusta em. vuosina valmistunut.

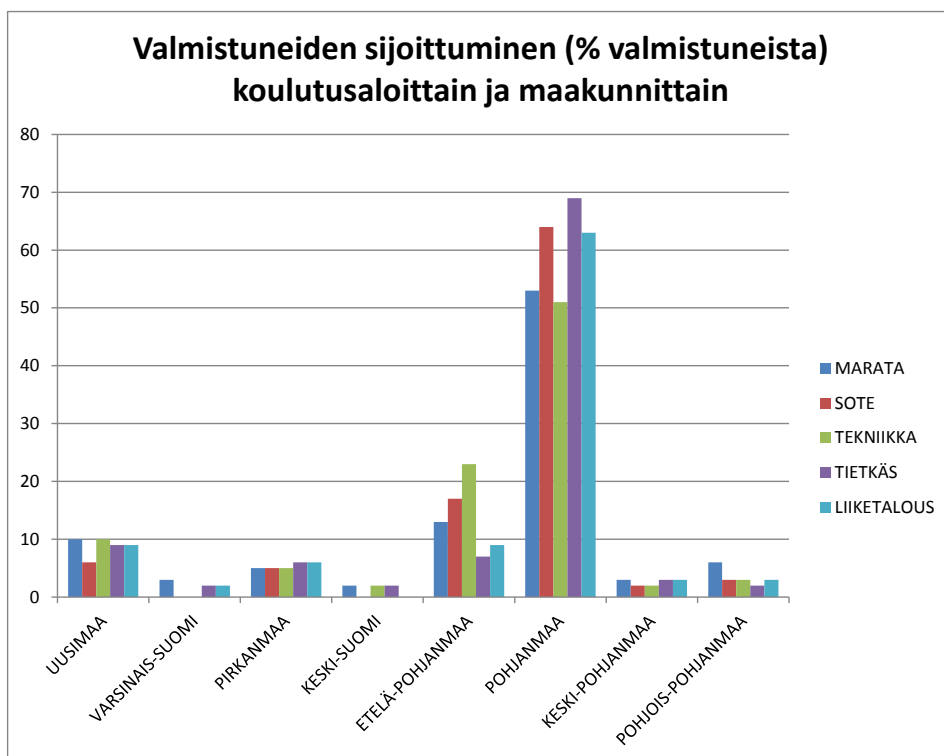
Valmistuneiden maantieteellisestä sijoittumisesta antaa hyvän yleiskuvan oheinen, Tilastokeskuksen sijoittumispalvelun lukujen perusteella rakennettu kuvio johon on otettu mukaan ne kymmenen maakuntaa, joihin tiensä on löytänyt vähintään 1 % Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuneista:

Koulutusalaakohtaisesti tarkasteltuna valmistuneiden sijoittuminen noudattelee edellä kuvattua yleislinjaa mutta tiettyjä erojakin voidaan havaita. Oheiseen koulutusala-kohtaiseen taulukkoon on otettu ne maakunnat, joihin on sijoittunut vähintään 2 prosenttia Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuneista.

Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa sekä Uusimaa ovat vetäneet kaikilta koulutusaloilta valmistuneita eniten. Sosiaali- ja terveysalalta valmistuneet sijoittuivat selvästi keskitetyimmin Pohjanmaalle ja lähimaakuntiin (6 maakuntaan). Matkailu- ja ravitsemisalalta ja luonnontieteen alalta (tietojenkäsittely) valmistuneet ovat sijoittuneet 8 maakunnan alueelle.

	Matkailu- ja ravitsemisala	Sosiaali- ja terveysala	Tekniikka ja liikenne	Luonnont. TK	Yhteiskuntat. liiketalous
UUSIMAA	10	6	10	9	9
VARSINAIS-SUOMI	3			2	2
PIRKANMAA	5	5	5	6	6
KESKI-SUOMI	2		2	2	
ETELÄ-POHJANMAA	13	17	23	7	9
POHJANMAA	53	64	51	69	63
KESKI-POHJANMAA	3	2	2	3	3
POHJOIS-POHJANMAA	6	3	3	2	3

7. Opiskelijoiden arviot Vaasan ammattikorkeakoulun opetuksesta ja henkilöstöstä

Opetusministeriö on ammattikorkeakoulutoiminnan alusta pitäen halunnut seurata kaikkien ammattikorkeakouluista valmistuvien opiskelijoiden mielipiteitä mm. heidän saamansa opetuksen laadusta ja opettajien asiantuntevuudesta. Kyselyillä seurataan valmistumisvaiheessa olevien opiskelijoiden käsityksiä ammattikorkeakoulun henkilöstöstä, opetuksesta ja sen hyödyllisyydestä tulevissa työtehtävissä. Käytännössä kyselyt toteutetaan OPALA-järjestelmään sisältyvän valtakunnallisen Internet-kyselyn avulla. Tuloksellisuusmittaristoon OPALA-kyselystä on valittu seuraavat osiot opetuksen asiantuntevuus, neuvonnan ja ohjauksen laatu, työharjoittelun ohjaus ja työharjoittelutehtävien hyödyllisyys opintojen kannalta.

Vaikka kyselyyn vastaamiseen ei opiskelijoita velvoiteta, vastausprosentti on pysynyt varsin korkeana kaikissa ammattikorkeakouluissa (70 - 80 %) ja luvut antavat melko luotettavan kuvan siitä, mitä valmistumisvaiheessa olevat opiskelijat saamastaan opetuksesta ja muusta palvelusta ajattelevat.

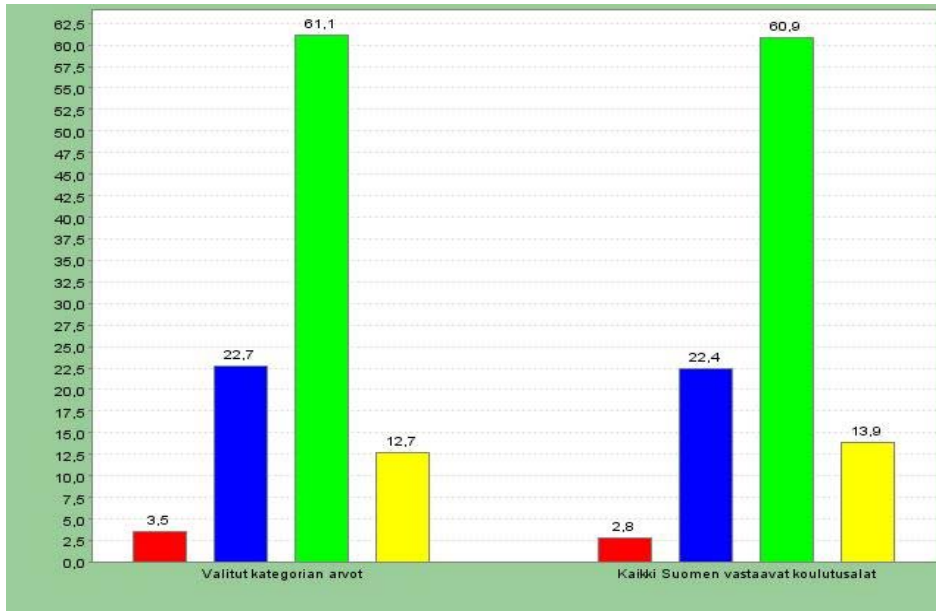
Oheisiin taulukoihin on koottu joitakin keskeisimpiä ammattikorkeakoulun toimintaa ja sen tuloksellisuutta mittaavia indikaattoreita, jotka on rakennettu OPALA-kyselyn aineistojen pohjalta. Tarkastelun kohteena ovat vuodet 2004 – 2010. Taulukot on rakennettu siten, että Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden vastaukset on käsitelty eri koulutusalojen keskiarvoina koko tarkastelujaksolta ja verrattu niitä vastaavien muiden ammattikorkeakoulujen lukuihin. Lisäksi on tarkasteltu vuosittaista kehitystä Vaasan ammattikorkeakoulun osalta ja tulos on koottu erillisiin kuvioihin.

OPETUKSEN ASIANTUNTEVUUS

Väittämä: **Opetus asiantuntevaa**

Kuvassa vasemman puoleinen pylväsryhmä = Vaasan ammattikorkeakoulu

TARKASTELUJAKSON 2004 – 2010 KOKONAISKUVA

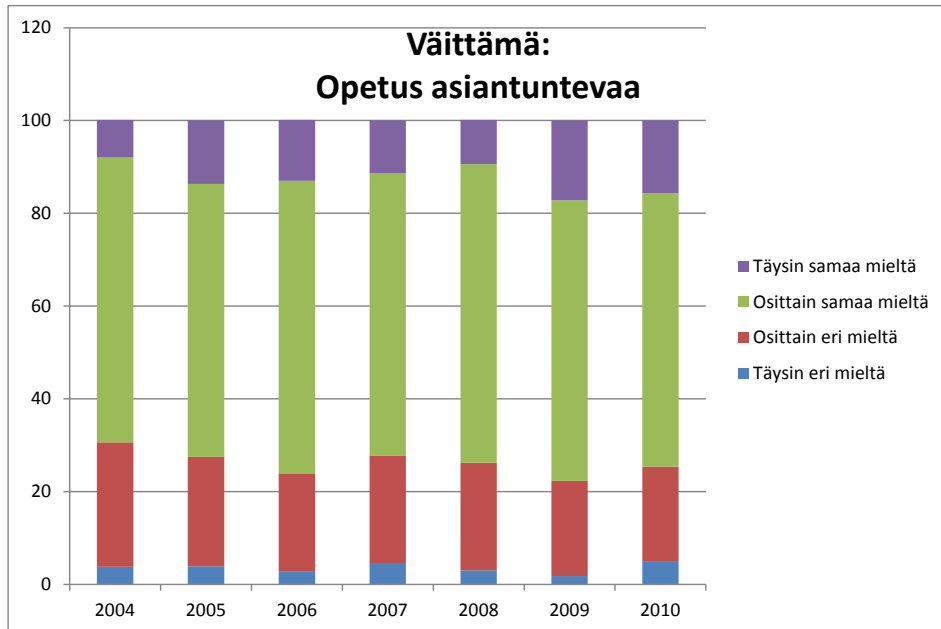

Täysin samaa mieltä	■
Osittain samaa mieltä	■
Osittain eri mieltä	■
Täysin eri mieltä	■

Koko tarkastelujakson vuodet 2004 – 2010 sisältävät kaikkiaan noin 123400 vastausta, joista Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden osuus on noin 2700. Taulukossa kaikkien koulutusalojen saamat vastaukset on käsitelty yhtenä kokonaissummana.

Kuten kuvasta nähdään, Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden vastaukset ovat lähes identtisiä valtakunnallisten keskiarvojen kanssa. Kaikista vastanneista opiskelijoista keskimäärin noin 74 % piti opetusta asiantuntevana (keltainen / vihreä). Eri-mieltä (punainen / sininen) väittämän kanssa oli siis noin 26 % vastanneista.

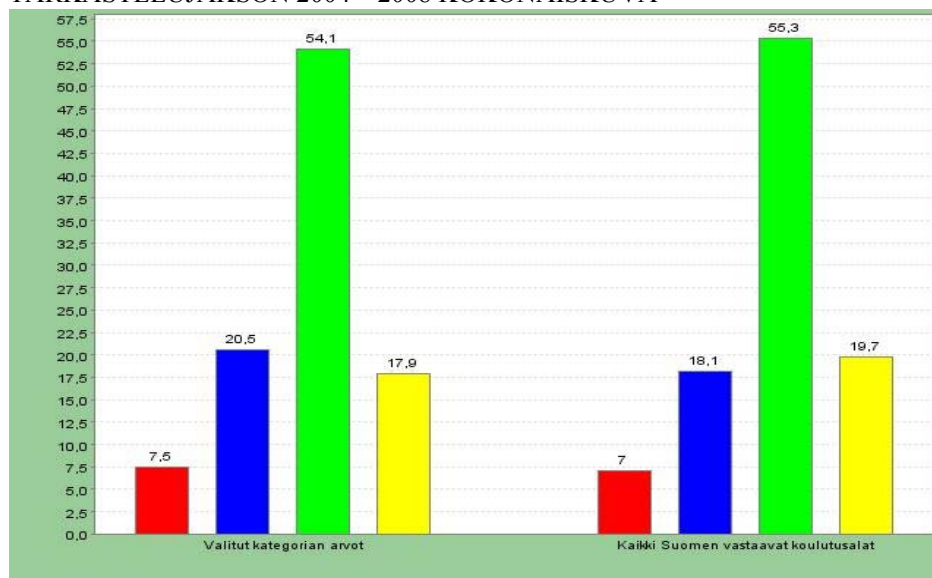
Tarkastelujakson 2004 – 2010 aikana Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden eri vuosina antamien vastausten vaihtelu tarkastelujaksolla:

Näyttäisi siltä, että tarkastelujakson vuosina opiskelijoiden käsitykset ovat vuosittain vaihdelleet sattumanvaraisesti – jonkinlaisena yleistrendinä näyttäisi kuitenkin olleen se, että opetuksen asiantuntevuudesta täysin samaa mieltä olevien osuus on ollut kasvusuunnassa ja kielteisten arvioiden osuus näyttäisi jossain määrin pienentyneen.

Koska vastaajien määrät poikkeavat koulutusaloikohtaisesti varsin huomattavasti toisistaan, millimetritarkastelu alojen välillä ei ole kovinkaan hyödyllistä.

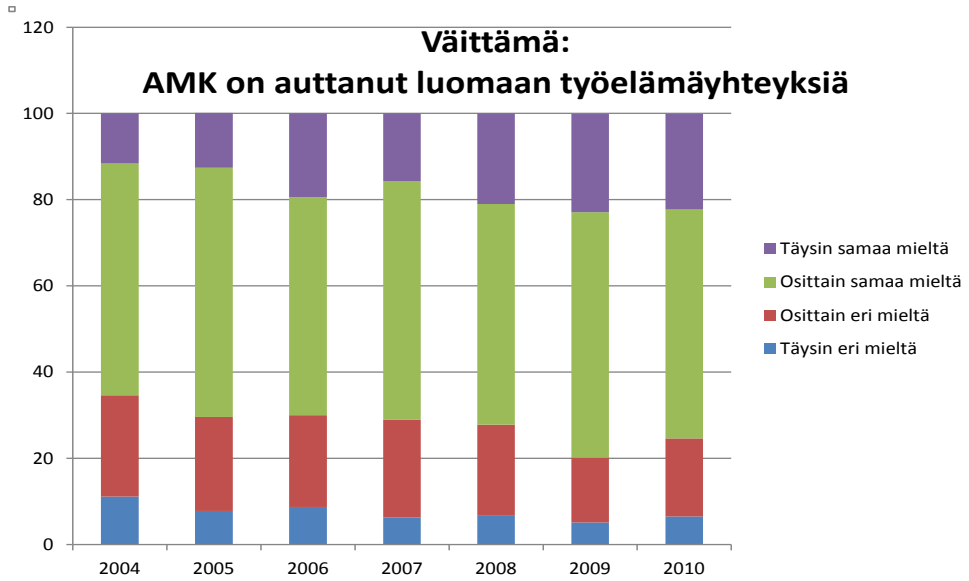
Koulutusalojen välisistä selvemmistä eroista voisi kuitenkin nostaa esille sen, että tekniikan ja liikenteen alan opiskelijoiden arviot opettajien asiantuntevuudesta ovat säännönmukaisesti olleet keskimääräistä parempia. Muiden alojen osalta vuosittaiset hyppäykset ylös tai alas ovat pidemminkin sääntö kuin poikkeus. Erityisesti pienempien koulutusalojen kohdalla prosentuaaliset vaihtelut voivat vuosittain olla suuria.

TYÖELÄMÄYHTEYDET**Väittäjä: AMK on auttanut luomaan työelämäyhteyksiä****TARKASTELUJAKSON 2004 – 2008 KOKONAISKUVA**

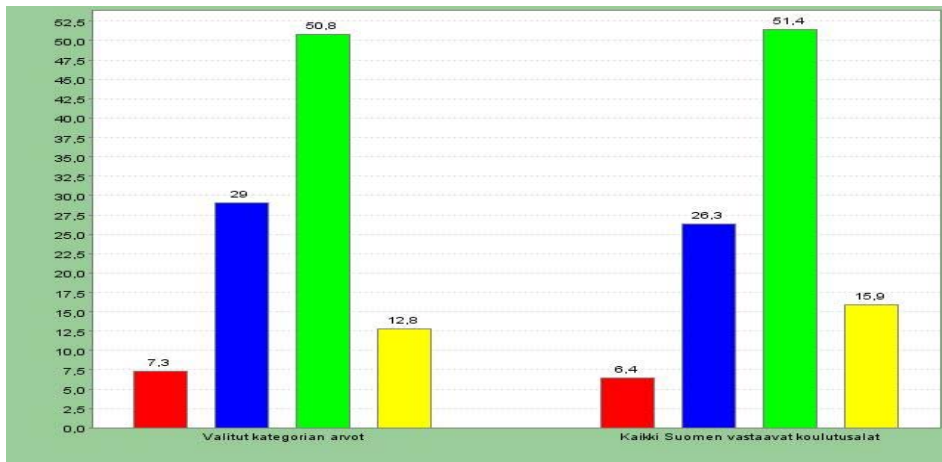
Täysin samaa mieltä	Yellow
Osittain samaa mieltä	Green
Osittain eri mieltä	Blue
Täysin eri mieltä	Red

Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiltaan saamat arviot ammattikorkeakoulun roolista työelämysuhteiden luomisessa ovat olleet tarkastelujaksolla keskimäärin muita vastaavia ammattikorkeakouluja huonommat. Tätä on ehkä pidettävä yllättävänäkin lähtien siitä, että valmistuneiden työllistymisessä ei ole ollut erityisiä ongelmia ja Vaasassa toimivat suuret vientiyrietykset ovat toimineet varsin aktiivisessa yhteistyössä myös Vaasan ammattikorkeakoulun kanssa.

Alakohtaisesti tarkasteltuna sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden käsitykset ovat kuitenkin poikenneet selkeästi myönteiseen suuntaan (täysin tai jokseenkin samaa mieltä olleiden osuus oli 85 % Vaasan ammattikorkeakoulun osalta). Tarkasteltaessa kehitystä vuosittain, Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden arviot ovat kuitenkin kehittyneet myönteiseen suuntaan koko tarkastelujaksolla:

OHJAUS JA NEUVONTAPALVELUT

Väittämä: Neuvonta on tukenut opintoja
 TARKASTELUJAKSON 2004 – 2010 KOKONAISKUVA

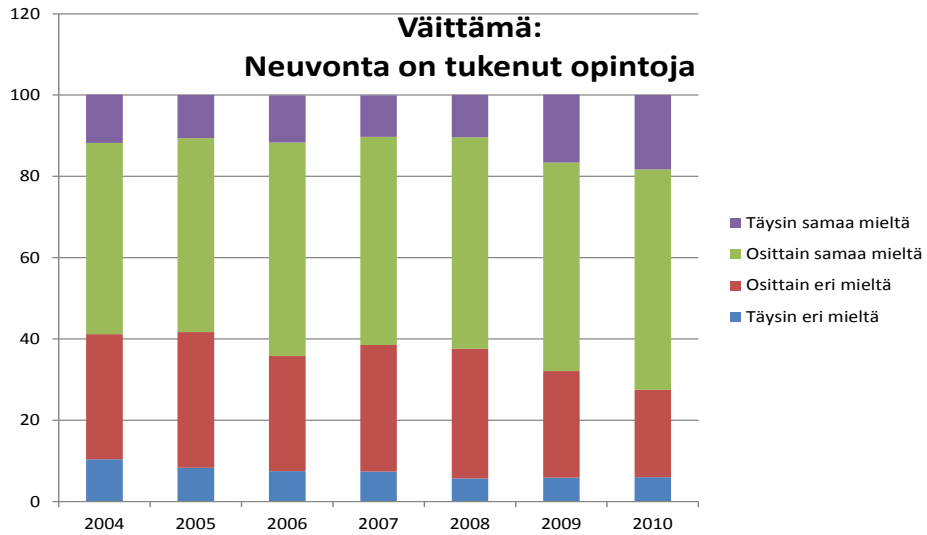
Täysin samaa mieltä	■
Osittain samaa mieltä	■
Osittain eri mieltä	■
Täysin eri mieltä	■

Opiskelijoiden ohjausta ja neuvontaa on pidettävä yhtenä tärkeimmistä keinoista mm. opintojen keskeyttämisen vähentämisessä ja opiskelujen mahdollisimman tehokkaassa loppuun saattamisessa. Neuvontaa ja ohjausta antavat opettajien ja opinto-ohjaajien ohella myös muut tukipalvelujen henkilöt – mm. opintosuhteerit ja opintukisihteeri.

Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden mielipiteet opintojen aikana saaduista neuvonta- ja ohjauspalveluista eivät näytä merkittävästi poikenneen valtakunnallista keskiarvoista. Kuitenkin tarkastelujakson 2004 - 2010 keskiarvo on ollut noin 3 % -yksikköä heikompi kuin vastaavien ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden antamat arviot ohjausta antaneelle henkilöstölle keskimäärin.

Kehityksen tarkastelu vuosikohtaisesti kuitenkin osoittaa, että suunta palveluiden arvostamisessa on ollut johdonmukaisesti nousujohteinen.

Tarkastelujakson 2004 – 2010 aikana tapahtunut vuosittainen kehitys näkyy oheisesta taulukosta:

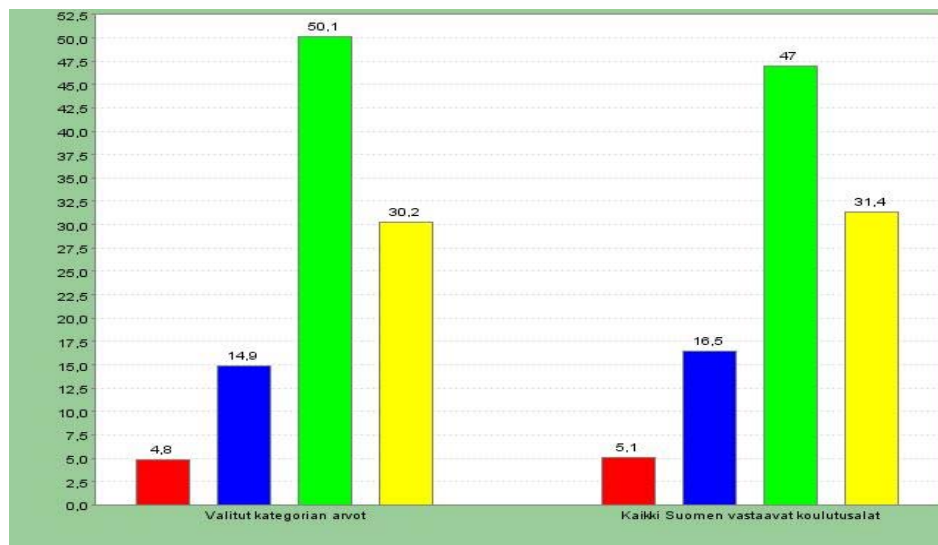
Neuvonnan ja ohjauksen laadusta Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden antamat arvosanat näyttävät kehittyneen johdonmukaisti positiiviseen suuntaan koko tarkastelujakson ajan.

Neuvonnan ja ohjauksen laadusta Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden antamat arvosanat näyttävät kehittyneen johdonmukaisti positiiviseen suuntaan koko tarkastelujakson ajan.

TYÖHARJOITTELUN OHJAUS

TARKASTELUJAKSON 2004 – 2010 KOKONAISKUVA

Väittäjä: Työharjoittelun ohjaus on ollut riittävää

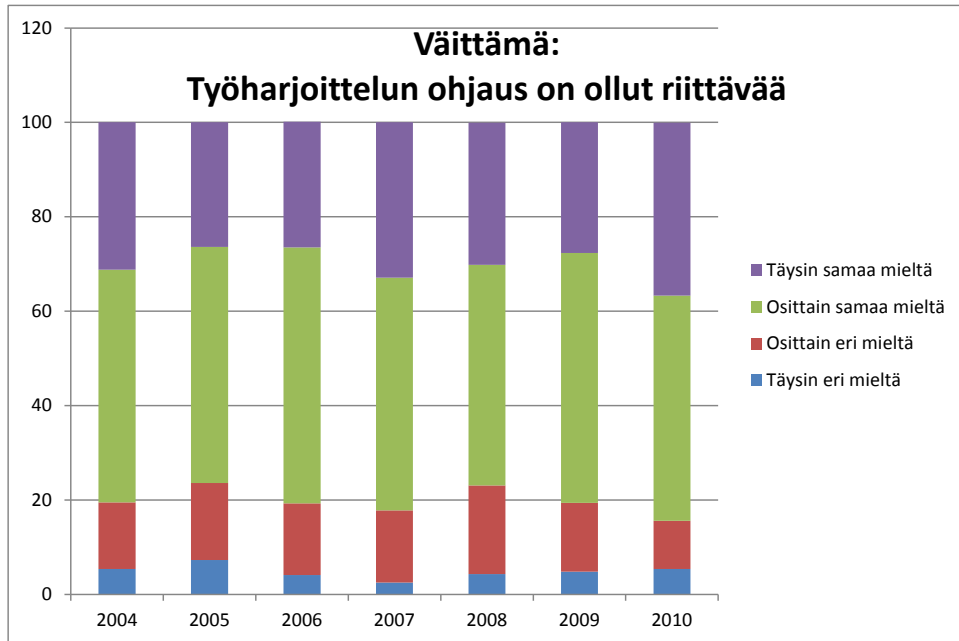

Täysin samaa mieltä	■
Osittain samaa mieltä	■
Osittain eri mieltä	■
Täysin eri mieltä	■

Työharjoittelu miellettiin jo ammattikorkeakoulun perustamisvaiheessa yhdeksi keskeiseksi ammattikorkeakoulututkinnon osaksi, joka profiloi ammatillisesti suuntautunutta korkeakoulutusta. Tämän vuoksi sekä opetusministeriön tuloksellisuusmittauksessa että ammattikorkeakoulun toiminnan omassa arvioinnissa työharjoittelun toteuttamisen seurantaan panostetaan jatkuvasti. Työharjoittelun ammattikorkeakoulun puolesta annettavasta ohjauksesta vastaavat harjoittelukoordinaattorit, joista Vaasan ammattikorkeakoulussa on yksi päätoiminen, DI Jouko Pakka. Jouko Pakka on tehnyt pitkäjänteistä ja menestyksekkästä työtä tekniikan alan harjoittelutoiminnan kehittämiseksi ja toiminut yhdyshenkilönä yksikkökohtaisten osa-aikaisten harjoittelukoordinaattorien suuntaan.

Kuten edellä olevasta kuvasta käy ilmi, tarkastelujakson 2004 – 2010 aikana opiskelijoilta saatu palaute on Vaasan ammattikorkeakoulun osalta ollut hivenen keskimääräistä myönteisempää.

Tarkastelujakson vuosia 2004 – 2010 koskeva Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden antama palaute näkyy oheisesta taulukosta:

Opiskelijoiden antamassa palautteesta näkyy, että työharjoittelun ohjaukseen on oltu tasaisen tyytyväisiä koko tarkastelujaksolla – erimielisten osuus näyttäisi jopa kaventuneen tarkastelukauden loppua kohden mentäessä.

Pääsääntöisesti opiskelijat itse hankkivat työharjoittelupaikkansa ja sopivat harjoittelun ehtoista – mm. harjoitteluajan palkkauksesta. Poikkeuksena on ammattikorkeakoulutoiminnan alusta pitäen ollut hoitotyön opiskelijoiden harjoittelu, josta ammattikorkeakoulu on sopinut suoraan tärkeimpien työharjoittelumahdollisuuksien tarjoajien eli Vaasassa Keskussairaalan kanssa mm. siitä, miten ja millä hinnalla ammattikorkeakoulu ostaa sairaalan henkilöstön antaman ohjauksen ja harjoittelun valvonnan sairaalta.

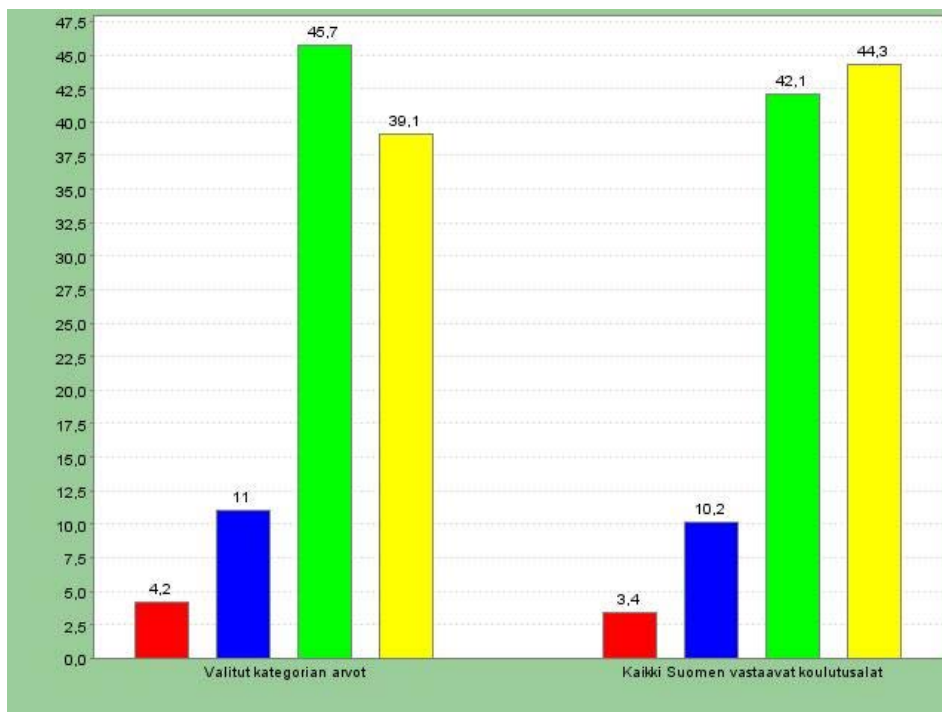
Vaikka käytäntö on ollut vuosikausia sama koko maassa ja poikennut muiden alojen harjoittelusta, se on viime aikoina noussut median ihmetyksen aiheeksi. On ihmetelty sitä, minkälaista bisnestä sairaalalaitos harjoittaa ammattikorkeakoulujen kustannuksella. Tosiasia kuitenkin on, että sairaanhoitajien työharjoittelun järjestäminen oikeassa ympäristössä on opiskelijoiden ammattiosaamisen kehittymisen kannalta erittäin merkityksellinen ja totta on myös se, että harjoittelun ohjaamiseen sairaalat joutuvat panostamaan ylimääräisiä ohjausresursseja. Sairaalan potilasvastuu on vastuuta myös harjoittelijoiden työn laadusta.

Huolimatta siitä, että ammattikorkeakoulu joutuu hoitotyön opiskelijoiden harjoittelusta maksamaan, käytäntö on osoittautunut tehokkaaksi ja toimivaksi järjestelyksi, jota ilman ei tulaisi toimeen.

HARJOITTELUN HYÖDYLLISYYS OPINTOJEN KANNALTA

TARKASTELUJAKSON 2004 – 2010 KOKONAISKUVA

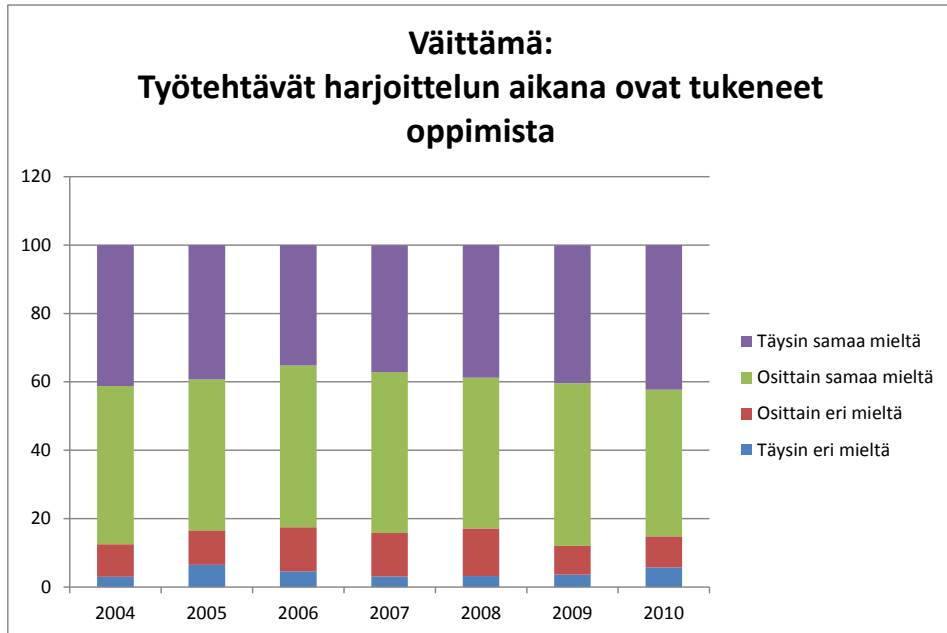
Väittämä: Harjoittelun tehtävät tukevat oppimista

Täysin samaa mieltä	■ (keltainen)
Osittain samaa mieltä	■ (vihreä)
Osittain eri mieltä	■ (sininen)
Täysin eri mieltä	■ (punainen)

Tulos koko tarkastelujakson ajalta viittaa siihen, että valtaosa vastanneista on pitänyt harjoittelua hyödyllisenä opintojen kannalta. Vaasan ammattikorkeakoulusta annetut arviot ovat kuitenkin olleet hivenen kielteisempiä kuin valtakunnallinen keskiarvo – eri mieltä olleiden osuus oli Vaasan ammattikorkeakoulussa 15,2 % kun koko maassa oli väittämän suhteen erimieltä olevien osuus 13,6 %.

Vuosittain tarkasteltuna kehitys näytti seuraavalta:

Kuvan perusteella on todettava, että erityistä muutosta mielipiteissä suuntaan tai toiseen ei ole vuosien varrella tapahtunut.

Alakohtaisesti tarkastellen selvästi myönteisimmin harjoittelusta saatavaan hyötyyn ovat suhtautuneet Vaasan ammattikorkeakoulun luonnontieteen eli tietojenkäsittelyn opiskelijat. Vaasan ammattikorkeakoulun tietojenkäsittelyä opiskelleista piti harjoittelusta saamaansa kokemusta opintojen etenemisen kannalta hyödyllisenä 92 %. Ero saman alan valtakunnalliseen keskiarvoon oli varsin merkittävä – koko maan keskiarvo oli tarkastelujakson osalta 87 %.

Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista harjoittelua piti hyödyllisenä keskimäärin 92 % - Vaasan ammattikorkeakoulun keskiarvo oli 90 %.

Matkailualan opiskelijoiden keskiarvo koko maassa oli 85 % - Vaasan ammattikorkeakoulun restonomeista samaa mieltä harjoittelun hyödyllisyydestä oli yhtä suuri (85,3 %).

Vaasan ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoista 85 % piti harjoittelua hyödyllisenä – koko maan keskiarvo oli 82 %.

Kriittisimmin harjoittelusta saamaansa hyötyyn suhtautuivat Vaasan ammattikorkeakoulun tekniikan alan opiskelijat – samaa mieltä harjoittelun hyödyllisyydestä oli 81 % opiskelijoista - koko maan keskiarvo oli 83 %.